

“కారవానవలలు”

10 వేలు ఉచితము-కమన్వెల్త్ యూనియన్
యానెల 10 వ తేదీలోగా ఆయా స్థాంతు పంపువారికి
ఎ సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా.

3. బాలసుధను వాడుతు

మద్రాసు, ఇరంగల్, బెజవాడ, మొదలగుపట్టణముల
యందలి ధర్మవైద్యులయందు సుమారు 10 వేలమంది చంటి
బిడ్డలకు వాడబడి అమోఘములైన యింటు నిచ్చియున్నది.
చంటిబిడ్డలను దివ్యాత్ములము. సీసా 1 కి రు 1-0-0. 188
డాక్టర్ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

స్వామిస్వామి శాస్త్రికృతము తెలుగులిపి, తెలుగుగ్రంథములు శబ్దము
మొదలగు విషయ ప్రకరణముల శబ్దము అనుబంధం 3-0-0 తిరుగురు 1.
ఎస్. ఎస్. నీలకంఠం, గ్రంథాలయం, ఆర్ట్స్ కాలేజి,
రాజమండ్రి.

అద్భుతమైన నవీనవివరణ

మూలవాగ్దానం, భగవద్గీతలకు గానీయ, కష్ట,
ప్రణామ, రాచపుంపు, కిల్లవంకటము, నీమన్, కాలిన పుండ్లు
మొదలైనవి నన్నయ నీమదురులన కరుణన, నేడే యావధము
కొరకు వ్రాసి వ్యాసలనుండి రక్షించుకొనడు.

Dr. D. N. Roy, B. A., 3/2 College Street, Calcutta

కావలెను

అక్కిరె నందుగల మేము కళాశాలయందు విద్య నభ్య
సించుచున్న మైనరు జమిందారుని రక్షానిమిత్తమై ఒక
ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేశ్వర గార్డీయన్ ట్యూటరు నెల 1 కి
రు 100 150 తీసుకొనెను తేక ఆంగ్ల పట్టభద్రుడు రు 75-
100 తీసుకొనెను కావలెను. యోగ్యత ననుసరించి తీత
యేర్పాటు చేయబడును. భోజన పదుపాదములు ఉ తము
గా నేర్పాటుచేయబడును. వివరములకు ఈవిధున విలసమునకు
వ్రాయవలెను.

రాజా ఆఫ్ కంగుంది, మద్రాసు లాండు
హోల్డింగ్స్ అసోసియేషన్, రాయపేట, మద్రాసు.

సిద్ధాపథము

మలబద్ధకము, అతివరపు, నిస్సత్తువ మున్నగునాటికి
మా జగత్ ప్రసిద్ధి నుగు
ఆతంకనిగ్రహ మార్గలను నేవింపుము
82 మాత్రలు గల డిప్లొమా. 1
పూర్తివివరముల 150 పుటలు గల జాబితా
ఉచితముగ పంపబడును.
ఆ తంక నిగ్రహ ఫార్ములీ
25, బ్రాడ్వే మద్రాసు. 5

సంతానం పుట్టకుండా 106.1

‘కాంట్రా నెప్టిన్’

ఒక్కటే సులభమైన సురక్షితోపాయం
16 మోతాదుల ట్యూబు 1-12-0
ట్యూబులకు ఇతర విషయములకు:—

లి. రామచంద్రరావు, 153, బ్రాడ్వే, మదర సు-సోల్ ఏజంట్

ది సోషల్ హైజీన్ సిండికేట్

ఇతర కమిషన్లు ఆండ్, ప్రాజెక్టులంద్ మాడ దొరుకును.

WANTED Inspectors on Rs. 100/-
plus Rs. 50 per month as T. A. to organise
the Easy Deposit scheme (small premium
with high outturn) and to give loan to the
local men on co-operative credit lines.
Candidates must qualify themselves by
purchasing 10 shares of Rs. 25/- if they
are not registered as share-holders.

For terms and particulars apply to:—
The METROPOLITAN INDUSTRIAL BANK, Ltd.
172/3, Bowbazaar Street, Calcutta.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(17-2-30)

సీమజురీ దినుసులు

ఇరువిధ గజముల పీస్ ధరలు
క.అ.పై
కొరకంముల్లు:—“ముంగిసమాన్” 22 X 22 (లి) రు 7-9-0
సాధారణకము రు 6-9-0 “సింహము” 22 X 22
(లి) రు 7-11-0 సాధారణకము రు 7-11-0 “ఇంజను”
22 + 22 (లి) రు 7-11-0 “సింహము పాము” 22 +
22 (లి) రు 7-10-0 సాధారణకము రు 7-0-0
“అమెజాను” 22 + 22 (లి) రు 7-11-0
తలుపు:—“ముంగిస” 22 + 22 (లి) రు 9-0-0 సామాన్యక
ము రు 7-15-0 “సింహము” 22 + 22 (లి) రు 8-7-0
సామాన్యకము రు 7-10-0 “సింహము, పాము”
22 + 22 (లి) రు. 8-7-0 సామాన్యకము రు 7-9-0
“అమెజాను” 22 + 22 (లి) రు 8-6-0 సామాన్యక
ము రు 7-8-0 “ఏనుగు” 22 + 22 (లి) రు 8-5-0
సామాన్యకము రు 7-7-0.

లవముల్లు:—1708 (నెట్) రు 11.4 0
1508 రు 11-8-0 1808 రు 10-10-0 నై 4
రు 6-7-0 నై 5 రు 7-8-0 78078 రు 7-9-0
జి. జి. 78 రు 7-10-0 గ్లాస్ గో “9000” రు. 12-0-0.

నూలు:—40 నెంబర (సీమ 5 పా కట్టులు) ట్రాక్ రు 5-8 0
లంబ (కొంగ) చలంబ (ఎనిటిక్లెట్) రు 6 0-0
లంబ(సాగకన్యక) రు 6-0-0 లంబ(నైట్) రు 6-8-0 లంబ
(గ్రద్దలెండా) రు 6-0-0 పచ్చిగుల్లము (ఎజ్జ) రు 7-6-0
టి. రెడ్ సిగ్నీక్ అనాస్ రు 8-4-0.

40 జపాన్ (పదిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
లెవ్ రు 10-6 0 నెమలి రు

60 సీమ (5 పానులకట్టులు) — అడకత్తెర

జి. (ఎజ్జ) “నాట్లెటెల” మార్కు

3 రుదురము రు 8-1-0 ఎడ్లగడి చూరము రు 7 9-0

బొబ్బలు రు 8-0 0

పెన్సిల్లు రు 7-11 0

సిరాబుడి రు 8-0-0

తెల్ల “కంగారు” రు 9-7-0

ఇండియా ట్రిటనియామార్కు తెల్ల రు 9-11-0

2/64's Rs. 8-5-0. 2/84's రు. 12-8-0

ఇత్తడికలు—(డిట్ మేక్) రు 242-0-0

డిట్ (చూసాడర్) రు 286-0-0

రాగిరకు రు 330-0-0

డిట్ రు

3 మెంటుపీసా నెల:—

గిల్డ్ “పీస్” (“చెయ్యి”) రు 11-2-0

బర్క్ “పీస్” రు బర్క్ “లవర్” రు 9-8 0

చక్కెరమూటయొక్క ధర:—

కావా “రెడ్” రు 28-8-0, ఫిబ్రవరి 28 2-0. మార్చి

రు 28-2-0 ఏప్రిల్ రు 28-4-0

వేరు నెగ నూనె:—“పాలలో” రు 94.

ఆముదము:—(మిల్ డెలివరీ) రు 98.

పదునుచేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు

అవుకొలు(8 టు-9) “అఫ్కంట్రిన్” రు 0-14-3 టు 0-14-9

“ (తేలిక) ” రు 1-0-9 టు 1-1-3

“ (7-9) బెంగళూర్ రు 0-14-9 టు 1-0-0

“ (తేలిక) ” రు 1-1-0 టు 1-1-6

“ 6 1/2 టు 8 1/2 బెజవాడ్ రు 0-14 9 టు 1-0-0

“ (6 టు 7 1/2) విజయనగరము రు 0-15-0 టు 1-0-3

“ (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 0-15-0 టు 0 15 3

“ బెల్లోలు ” రు 0-9-3 టు 0-10-0

గీతమాడతోలు రు 1-0-9 టు 1-1-6

ఇతర చితోలు రు 1-11-0 టు 1-12-0

మెండి బంగారముల ధరలు

వనరను 1 కి (టోకుధర) రు 18-6 3

బంగారము ఇంగ్లీషు మార్కు తులం 1 కి రు 21-10-0

“ (మెంటు మార్కు) ” రు 21-7-0

మెండి మార్కు 100 తులములు రు 48-4 0

మోహిని తైలము

5 తులి నూనెగల సీసా 1-3 రు. 0-12-0.

పురుసులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

అమృతాంజనండిపో 7 తంబుశెట్టిపేటి, మదరాసు,

ది జర్నలు ఆఫ్ ది మ్యూజికు

ఎకాడమీ

323 తంబుశెట్టిపేటి, బార్లిటపున, మదరాసు

ఆంగ్ల భాషలో 1930 జనవరి నెలలో వెలువడిన మొదటి
సంచిక చేరినది. ఈ సంఘము 1928 లో యేర్పరచబడినది.
సంతాపిస్తున్న ముఖ్యకార్యము. ప్రత్యేకముగా సంగీతాభి
వృద్ధికారకే పని చేయునట్టి పత్రిక భారత దేశ
మునం దొక్కటియైన లేకుండుటచే నేర్పూర్వులొంటును
తీర్చుటకే వీరి ప్రతీకను ప్రారంభించిరి. ఇది మ్యూజిక్ నెల
కొకసారి ప్రకటింపబడుచుండును. ఈ సంఘమువారిచే నీ
నగరమునం దిప్పటికి 25 గానకథలు జరుపబడినవి. ఈ సంఘ
మునకుపాపకలం (పాట్రు) రాజానర్ ఎస్.ఆర్.ఎం. అన్నా
మలె నెట్టి గారు చివరివరములో నొక గాంధ్య భాషా శిక్షక
చిరి. ఈ సంఘమువారు ఉపన్యాసములను ప్రవర్తనములను
గూడ శిక్షకులు చేసిరి. సంగీత గ్రంథాలయమును గూడ నెల
కొల్పబోవుచున్నారు. వార్షికసభలు జరుపబడును. 1929 ఏప్రి
యందు మొదటి వార్షికసభ జరుగవలయుగా జరిగినది. ఈ
సంఘము 1929 ఏప్రియందు రిజిస్టరు చేయబడినది. దీనికి
డాక్టరు యు. రామారావు గారి రధ్యక్షుడు. ఈ సంఘమునకు
పాపకలు నలుగురు, ఉపాధ్యక్షులు నలుగురు, ట్రస్టీ లిద్దరు,
కార్యదర్శు లిద్దరు, కో కార్య పరి యో కరు
సభ్యులు 10 మంది కార్యనిర్వాహకసంఘమున మొత్తము 19
మంది గలరు. వీరందరను సుప్రసిద్ధులే. ఈ పత్రికను నిడివించు
టను ప్రత్యేకముగా నొక ఉపసంఘము కలదు. అందు 6 గరు
సభ్యులున్నారు. వీరిలో టి. వి. సుబ్బారావు బి. ఏ. బి. ఎల్.
గారు సంపాదకుడు. ఇ. కృష్ణయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు
మేనేజరు. వీరు సంఘకార్యదర్శులలో నొకరు. ఈ సంచికలో
స్వర్ణవిషయము కర్ణాటక గానవిశ్ర, భారతీయ సంగీతాస్త్ర
పరిచితిక, గానోత్పత్తి, భరతనాట్యము, 22 శ్రుతులు, మే
లాధికార లక్షణము, దక్షిణదేశమునందలి గానజంత్రిములు, ఘట
వాద్యము, దక్షిణదేశ గానము, సంగీతసుధ మున్నగు వ్యాసము
లు కలవు. తంజావూరు రఘునాథ భూప (నామక) విరచితముగు
సంగీతసుధయను సంస్కృతకావ్యము నాగరి అక్షరములలో
మద్రింపబడినది. తక్కిన వ్యాసములన్నియును ఆంగ్ల భాషలో
నన్నవి. వ్యాసకర్తలందరను సంగీతాస్త్ర పారంగతులను
విద్యాధికులనై యున్నారు. ఈపత్రిక అత్యుత్తమమున పద్ద
తినే ప్రారంభింపబడినది. “సాలచందా” నాలుగు రూపాయలు
మాత్రమే. సంఘసభ్యులకు దీని సుచితముగనే పంపెదరు.

సంఘసభ్యులగుటకు పురుషులకు 6 నెలలకొకసారి చందా
5 రూపాయలు, లేదా నెల కొక రూపాయి, ప్రవేశధనము
2 రూపాయలు స్త్రీలకు 6 నెలలకు 3 రూపాయలు. ప్రవేశ
ధనములేదు. పత్రికకును సంఘమునకును చందాలు విరాళములు
మున్నగువానిని పంపగోరువారు యీ దిగువ అడ్రెసుకు పంప
వలెను.

ది మ్యూజికు అకాడమీ ఆఫీసు,

322, తంబుశెట్టిపేటి, బార్లిటపున, మదరాసు.

WANTED capable organisers on Rs. 70/s
(increased to Rs. 100/-after 6 months) plus
Rs. 30/- as T. A. to start branch shops for sal-
of tea leaf (loose & packed) and patent medi-
cines in different towns of Madras. Prices and
quality exceptionally competitive. Candidates
when appointed will be provided with complete
shop equipments and sufficient stock for ready
sale. No one will be appointed unless he buys
12 shares of the Company and pays Rs. 120/-
on selection. No personal interview before
selection. Apply to: The Managing Director,
THE ORIENTAL MISCELLANIES,
172/3, Bowbazaar Street, Calcutta.

తేలు మందు

సీసా 1 కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నహా 0-12-0
తేలుకాటులన అపాయము లేదు గాని విశేషబాధగలదు.
తేలుకాటులన విషము నెత్తునలో ప్రవేశంపడు. బాధ
నరములవెంట పెద్దనరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును.
కుట్టినచోటును బండపారునటలు చేసిన, బాధ తగ్గును.
కుట్టినచోట కొంచెము మందు పోసిన, బాధ మాయ మగును.
ఈమందు తమనదగ్గ గలిగియున్న తాము బాధపడక, ఇతరులకు
గూడ నిచ్చి బాధను పోగొట్టి తాము పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును.
అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి - మదరాసు

సాహిత్యపరిచయము కలుగజేయుట యంతముఖ్యముగ తలంపు
యడలేక. నైతికశిక్ష నొసంగుటయే నాప్రధానోద్దేశము. నేను
శిశువులకు పిల్లలకు వ్యాకరణకారికల సంత జెప్పటాదిగాగలవి
ముఖ్యము గాదనియు వారికి పరిశుభ్రత మంచినడత నేర్పుటయే
ముఖ్యమనియు తెలియజెప్పినాను.

యవక శిక్షణమువలనను పగలంతయు దినబత్రయమునకై
యిన సాంకేజమునకు రాత్రిపాఠశాలల స్థాపించుట వలనను
గల్గుప్రయోజనము సాధారణముగ నిపు డందరికిని తెలియవచ్చు
చున్నది. మనము నిర్బంధశిక్షావిధానము నాచరణలోనికి తెచ్చి
విద్యార్థులకు లేపటినందుకే శిక్షానాసంగ ప్రారంభించి యున్న
కుల కెట్టిశిక్షానాసంగక యారకుంటిమేని మనదేశముం దావరించి
యున్న విద్యావిహీనత యిక ముప్పుపడి సంవత్సరములవరకు తొల
గ జాల గ న ని యు, యీ ము ప ప ది ని త్స ర
ములు ము గి యు వ ర కు గ్రా మ పు న రు ధ ర గ ము ట
తలపెట్టక మి న్న కుం డ వల కి వ దనియు ఆ రి క రి వ
విద్యాధికుల యభిప్రాయముకూడనై యున్నది. ఈలములో
మౌఖిక లాంతరము బహుస్కృతులు విద్యాప్రబోధమునకై
విరివిగా పునర్యోగింప బడుచున్నవి. ఈపనికార్యము అనుభవ
జిక్కు బ్యాంకింగు గ్రామపునరుద్ధరణనిధినుండి ఖర్చుపెట్ట
నక్కరలేదు. విద్యాకాశాధికారులు గ్రామపంచాయితీలు మన
కీమమున జేదోడుగ వర్తిం గలవు.

పారిశుధ్యములు

ఈపై విద్యాప్రజాశిక్ష మనల మెల్ల గ పా రిశుధ్యమునకు
గొనిపోవును. ఇది విద్యగన్న ముఖ్యమున అవసరమునై యున్న
ది. మహాత్ముడు దీనిగూర్చి "అచే గ్రామములు అపారిశుధ్య
మునకు స్థానములు. సంయుక్తము ముఱుగుతోడను, దొడ్లన్ని
యు సహింపనలగిని దుర్గంధముతోడను, నిండి యున్నవి
పెద్దవారికే శుభ్రత నేర్పవలసి వచ్చినది. వారందరు చర్మజము
లగు తుద్రవ్యాధులచే బాధపడుచుండిరి. అందున,మాచే సాధ్య
మైనంతవరకు పారిశుధ్యమును గూర్చిన కార్యమును కొనసాగిం
చుచు, గ్రామముల జీవమునకు సంబంధించిన ప్రతి కాఖ్యుండు
జ్వరబడ నిశ్చయంపవలసినది" "సాధ్యమైనంతవరకు, మేము ప్రతి
పాఠశాలను, యిరువురు శిశువుల కప్పజెప్పివేదవారు. పిరిలో
పు రు ఘ డో క డు, స్త్రీ యొ క తె. స్వచ్ఛు ల ద
నే ప కు ల కు వై ద్య కా ఖ యు, పా రి శు ధ్య పు
కాఖ్యుం హు షే పు బ డెను. స్త్రీలు స్త్రీలకు సాయము జేయు
చుండిరి" అని వచించినారు.

స్త్రీల సహాయము

అభివృద్ధికై కొనసాగించు కార్యక్రమముల సాధారణ
ముగ స్త్రీలకు పనిజేసు స్థానములు గాని, సానుభూతిని దెలుపు
అవకాశమును గాని మన సేవకల్పించ మొసంగును. కాని మహా
త్మునివ. బి యారితేన దేశనేకుడి తప్పిరము నొసర్చు అత
డు తాకొనసాగించిన కార్యక్రమమున వారికి లెగిన స్థాన మొ
సంగినాడు. ఈవిషయమునకు సంబంధించిన ప్రస్తావన కొంత
బ్యాంకి కథనము కలదు సర్వగం విల్ల భాయిపటే లాకనా
డొక గొప్ప సభ కుపన్యసించుచుండెను. ఆస బయమున యత
నికొక యువతి ఎదురొప్పుముల కాశియును, అందుతో నొక
గిట్టిని అందించెను. అచటినుం దిట్లు వ్రాసుబడినది. మే మన
జనులదాని నేమియు చేయుట లేదు. ఈమహాపురుషు
యొప్పయ్యగమునకై యున్నది. మాయొద్దను వాకిండ్లను కా
రాడ సంకల్పించినది. వాభర్తయొద్ద మిరు సత్యాగ్రహ
ప్రమాణమునుకొనినందుకు నేను మీకు కడుంగడు కృతజ్ఞు
గాలను. వారు జేసి ప్రమాణమునకు దోడుగ నేను మీ కిందు
మూలమున మేమిరువుర మీమహాపురుషున మాకు విధితమైన
యెట్టి యిక్కట్లలన గాని, అది మాస్థిగవిధానముల ప్రభుత్వ
ము దిగమిగులుయెరకు సంతకముగ సహింపగలమని వాగ్దత్త
ము జేయుచున్నాను. ఇంతయే గాక వాభర్తకు కారాగృహము
ప్రవేశించు మహాసాగ్యము లగించునేని నే నతనిని మనఃపూ
ర్వముగ యానందిరము నలంకరింప యిచ్చుకొందును. ఇది
యమహాపురుషు టాదిగ జరిగిన విషయము. సంగ్రామ
మున విద్యావిహీనులకు బాగోలి స్త్రీసమూహము తమ ప్రతిజ్ఞల
పటిమను ప్రకటించినారు. ప్రభుత్వమువారిచే ప్రత్యేకముగా
నేర్పాటుచేయబడిన పరామలు వారిలో కొందరిపై దోషిగా
సూచింపబడుచు, వారు వెనుకంజనైతులేదు. వారు తమ సంతా
నక జానుకొను గేదెలను తమకండ్లయెదుట కసాయివానికి
భుక్త్యు వాంక గీతమున కమ్మినను వలంపలేదు. మరొక
స్థలో 18వత్సరముల కన్నయ్యకతే సరదానినితో "మాగ్రా
మము సురక్షితులుగానున్నది. కావలసినన్ని జప్తునోటిములు
గ్రామమునకు దంపితులు యాగోజాన యందరింపబడినవి. మేము
వాటినిజూస్తే సంతోషించుచున్నాము. మాఅక్కగారును నేనును
మానాయుడు, కారాగృహమునకేగ యనుమతి నొసంగినా
ము. ఈమాయనకు, తాంబూలమునకు వ్యాపారము కొంతవడ

కుండ కొనసాగింపజేసినాము"ని వచించినది. పూరకవచించుట
గాదు. చెప్పినదంతయు జేసితిరినది. అమానుషును, దౌర్జన్య
పూరితమును నకు ప్రభుత్వము బాగోలిరై గుల ఫలసంభవములను
భూములన్నిటిని, తమచే యాక్రమించుకొని అందు నివాసము
లనేర్పరుచుకొనినది స్వచ్ఛందసేవలగు నీస్త్రిలే. స్వాతంత్ర్య
సరమును కొనసాగించుటలో, వరిమ బాంకిలచే సడబడిన
స్వతంత్ర్య చుద్యోధింను మా: దోనియక పత్రాంబాలు, పప్పప
తాకపుటరమును దెలుపు యిలర గీతములు చాలసానుమొనర్చి
నవని గతించిన న్యూ లిడను సంపాదకుడు జైర్జిసర్దు
వచించినాడు.

చైర్జిసర్దుచు చాల గుల్భమైనది. "మేము స్వచ్ఛం
దనేపటల ఆధారము, కైన్వా, గంధకలేపముల మాత్రమే సర
ఫరా చేశాడవారు, సంక్షిప్తములతో కూడిన జాబ్బము సంభ
వించెనని బాగుగా తెలిసిన వైద్యునికి జూపించెడి వారము.
అతడు ప్రతి ముఖ్యస్థానమునకు, ప్రతివారమున కొన్ని నిష్క్రిత
దినముల వచ్చుచుండెడివాడు. ఈ పద్ధతుల బాగుగా పని సాగి
నది "అని మహాత్ముడు యీ విషయమున తా కొనసాగించిన
కార్యక్రమమునుగూర్చి మడిచినాడు "

దీనిగూర్చి నాకు గల యనుభవమును గూడ నిజేదంప
యనుజ్ఞ నొసగ మిమ్ముల గోరుచున్నాడు. మేము గ్రామపుం
రొద్దరణమునకు దొర కొని న స్థా న ము న మాకు మా టి కి
వైగా మువ్వార్చిచే పీడిం ప డు వారు గో ద రిం చి
నారు. ఇందు విషాదకరమైన దేమన బకికేసు వారిలో గూడ
ఈవ్యాధి వ్యాపించియుండెను. గ్రామములోని పెద్దపర్లకు
డివ్యాధిచే పీడితుడైయున్నాడు. అది ముడినది మాడను.
గ్రామములోని మంగలి యవసయు నింటే. ఇతని భార్యయె
చాకలి. చుట్టుపట్ల కొన్ని వైళ్లలో మరొక చాకలిలేదు ఆ
మెకును నిదియే యాధు. అటున్న లోకలోబోర్డు పెద్దకాలలో
యీవ్యాధికి కానలిన యోషధములు గాని, యింక పరికర
ములుగాని లేవు. ఇప్పుడు మా బ్యాంకు స్థానిక వైద్యునకు, యీ
పని నిర్వహింప కావలసిన మందులు, పనులున్న సరఫరాచేయు
టయేగాక యతనిని బకిల్లల తరిఖజేతు నేర్పరచి యతనికి
గొంత గౌరవభృతి గూడ నిచ్చుచున్నాము. ఈపనికై మాచే
ద్రవ్యము బాగుగా వెచ్చింపబడుచున్నది. దీనికి ఫలితముగ చుట్టు
పట్ల గ్రామముల మరీజాబ్బము విశేషముగ పులిలి, తగిలిన
వారిని లేపదీయు చుండగ, మాజిల్లా ఆరోగ్యాధికారి జెప్పిన
చొప్పున మేము స్థాపించిన గ్రామపురొద్దరణ స్థానమున మా
త్రము వ్యాధి పోర్చింపినది యిరువదియేడు సురకు. గతించినది
యిగవరు మాత్రమే.

అయితే పారిశుధ్యపరిచారము కొనసాగించుట కష్ట
మైన విషయము. గ్రామమును లీవిషయమున భారము పెరింప
కుండిరి. దాక్షర. లోకవైపుక, స్వచ్ఛునసేపలు వేంకట
పున, దీనిపై తమకేర్లు కేంద్రీకరింప - మొదలసినారు. వారు
గ్రామమును పారిశుధ్యమున ఆదర్శసంతముగ నుండ పట్టుదల
బూనినారు. వారు తమంతలు తాము, పిల్లల, దొడ్లకు భ్రష్టాది,
బావుల మునిరహితముగ నొనర్చి, దాపుననున్న దొరవుల
నింపి, గ్రామములలో నొకవిధమున స్థానము నాక్రమించి,
తమ సేవవలన వారినిగూడ స్వచ్ఛునసేపల స్థాపింప యుద్యో
ధించినారు. కొన్ని పిల్లముల, వారు తమసేవలన గ్రామముల
తల వాల్చికోజేసినారు. కొన్ని గ్రామములు యంత్యపాపుర
స్థరముగ యీకార్యక్రమమును కొనసాగించినవి. ఈప్రయత్న
ముల, గ్రామముకు కొందరికి కష్టము కలుగక పోలేదు. కొం
దరు గ్రామములు వాతోనే యీ పనియెడ తమ యసహ్యుని
ప్రకటించినారని, గాంధీగారు గ్రామపారిశుధ్యమునకై తా
మెట్టి కార్యక్రమమును కొనసాగించినాడో వినియెను తెల
విచ్చినాడు. కాని మాయనభవము మాత్రము యింగులకు విపరీ
తముగ మన్నది. మా జిల్లా బ్యాంకు చూచిని కొంతసంపాదించి
నది దాచుటయు గోడలు కట్టబడినవి - వి తల యేర్పా
టులతో స్త్రీలకు బయలుదేరు వెళ్ల గుల గనియెంప బడుచు
న్నవి. వీటిని సుభ్రహతు మే మిరువుర కెవరములపై నిశామించి
నాను. అందు పురుషులకేడు స్త్రీయొకే నీరలకు తలకు
మాసములకు రు 18 ల యెప్పున వేస వివరములనున్నది. మా
పని మహాత్ముని కార్యక్రమము గాంచినంతి సఫలత నంద
లేదు గాని, సాహస్యముగ రైలునం దుత్సాహము ప్రబలుచు
న్నది. వారు, మేము తమ శ్రేయస్సు గోరుచున్నామని గ్రహిం
పగలగుచున్నాం.

చాలకాలము వరకు విద్యుచ్ఛక్తియు పారిశుధ్యము
గూర్చియు ముచ్చటించుట గ్రామ పురుషులభాండా గారములు
పంచాయితీల నెందలకు పట్టియ జేసిననునకు సంబంధించిన యి
తర విషయములగూర్చి ముచ్చటించుటకు నాకు కాలములేదు.
ఇంతేగాక మిత్రాంతముల యీ విషయమున గలుగుచున్న
యంద్యోధనముగూర్చి నేజదువుచున్న రిపాట్లల ననుసరించియు
అలమారు, గడ్డపల్లెలో కొనసాగింపబడుచున్న కార్యక్రమ
ముల ననుసరించియు, మిత్రో యీ విషయమును గూర్చి ము
చ్చటించుట "తాతకు దగ్గులనేర్చి" నటులుండును. కాని పట్టి య
జీవితమునకు సంబంధించిన యొక బాగమును గూర్చి మాత్రము
మిమ్ముల వినిగించినవాడైన నను, చెప్పకతప్పినదిగాదు. ఇదిపా

డూభాస్యమును గూర్చియొక్కది. ఇదియే మనగ్రామముల
నిర్మిపిప్పిజేయుచున్నది. ఈ పితాచమును గ్రామమునండి బార
జ్జంబరకు, మన మెంతప్రయత్నించినను, నైను పితిగితుల
సంపాదనలేదు. కాంగ్రెసు కార్యవిధానమును, దీనికిమహాత్ము
నిచే ముఖ్యస్థాన మొసంగబడినది. మన విద్యాని నంతమొందింప
తోడ్పడమేని, మన బాధ్యతనుండియు, ధర్మమునుండియు
చుత్తులగునాము. వామిస్రలగు శ్రయుతులు వి. రాజగోపా
లాచారి, దివాణుబహుమాన్ ఆర్. రామచంద్రరావు గార్ల
వలన మాజిల్లాలో యీవిషయమై బహుశముగ ప్రచారము చే
యబడినది. గత కల్లుపాటలప్పుడు 37 దుకాణములకు పాటవా
ర్లులేరు. మేము యొక్కైజాకమీషనరు గారిని, మాగ్రామ పున
రుద్ధరణసంఘ స్థానమును వచ్చిచూచి మాజిల్లాలో సంపూర్ణ
మధ్యపాననిషేధనా ప్రచారమున నుంప కోరిరాము. అతడు
మా సంఘస్థానమును పీక్షింపవచ్చిరప్పుడు, అతనితో వండుకొ
లది గ్రామవాసులు—పురుషులు—స్త్రీలు—మాజిల్లాలో ని
షేధమును కొన సా గిం ప త మ ప మ్మ
తి ని ని వే దిం చి రి. అ త డు మా జిల్లా లో
పుర్ణ బహిష్కార ముంపవలసినదిగా ప్రభుత్వమునకు నివేదించి
నటుల గూడ నాకు వార్తాపత్రకల మూలమున తెలియవచ్చినది.

బ్యాంకి సత్యాగ్రహము

అందరిచేతను సార్వకత గాంచినదని నొప్పుకొనబడు బా
ంకి సత్యాగ్రహము సఫలత గాంచినదని దానికి ముఖ్యకార
ణము, శ్రీయుత విల్ల భాయి పటేలుచే శీతలైవ స్వచ్ఛంద సే
వక పటాలములు. ఈసమయమున నేను తమకు అట సర్దారు
శివీర మెటు నడచుచుండెనో నిజేదంప నాకున్న కుతూహల
మును సరికట్టజాలకున్నాను. శివీరమున నుమాడు 250 మంది
సేవకు లుండిరి. వారు నా తాలూ కా లో వివిధభాగములలో
16 కా ఖ లు గ వి భ జిం ప బ డి యుం డి రి.
వారు రే యిం బ వ క్కు స ర్దారు క డ నుం డి వ చ్చి న
యాజ్ఞల కేరవేర్చి సిద్ధముగా నుండవలసి యుండెను సాధార
ణముగా వారిపని తెల్లవారయ్యామున రి గంటలనుండి ప్రా
రంభమయ్యెడిది. అప్పుడు వారు తాము వెళ్లవలసిన వివిధగ్రా
మములకు కరపత్రములాదిగాగల ప్రచారక సంఘమువారి నివేది
కల పంచిపెట్టుటకు బయలుదేరుదురు కొందరు గ్రామపరిసర
ముల వేచియుండి గ్రామమునకు వచ్చు స్వచ్ఛు కనిపెట్టుచుం
డిరి. ఏదేని జప్తు వాట్ల గాని, బంధింపుడుగా, వినవచ్చినదేని
వారు తమ బాగ్రతమిద గ్రామవాసుల కందరికి మందుగ తెలి
యజెప్ప వలెను.

ఇంతేగాక అన్ని ప్రాంతములవారు యేయేగ్రామము
లో యేయేవి శేషములు జరిగినదో యియన్ని టిని యేనాడు
కానాడు ముఖ్యకార్యస్థానమునకు తెలియబడవలెను. ప్రతి
సేవకుడు గ్రామములతో కలిసిమెలిసి నిర్దించుచు, వారి కిచ్చవి
పురముల తెలిసికొని నివేదించి వారిని యంత్యపానంతులుగ
నుంచవలెను. రాత్రిపూట వారు తమతమ రిపాట్లతోడ, తమ
తమ స్థానముల జేరి తాటియొక జాపలమైని విశ్రాంతి యె
దుండిరి. నిజము విచారింప గంటూరు జిల్లాబ్యాంకువారి రా
బోవు పుద్యోగములపని, యీపద్ధతుల నడిచినను యంత కఠి
నము గా నుం డ డు . వా రి కే డో
తను తీరవివరమును. ఇదిగాక వారిపై హాజరాయిషీ నేయ
ను, వారిపనులందు సాయము జేయును, యోగ్యుడగు యొక
యధికారి మరొకడుంట యా య్యమునై యున్నది.

శ్రీహరిరావుగారు రైలులో
గొలుసులాగిన కేసు

రాజమహేంద్రవరం స్టేషనలో సబుమేజిస్ట్రేటుకోర్టు
ఈనెల 10 న తేదీని పీఠింపు జేసి రైల్వే తావున
11, 18 తేదీలలో సాక్ష్యములు పూర్తి అయినవి. శ్రీహరిగ పు
గారి తరపున మండలి శివరావుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈ కేసు
యొక్క జడ్జిమెంటు 19 వ తేదీని చెప్పటకు జేజిస్ట్రేటు
వాయిదావేసెను

సంగకల్వెరుకోర్టులో కేసు

ఈనెల 14 న తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. రైల్వే
రు పట్టికు ప్రాసిస్యటరుకు రైలుంబాము గావున వాయి
యిచ్చనమని కోరిరి. 110 ఇ క్రిందంకాకేను చేదని క్రొవ
రావుగారి తరపున ప్రిడరుగానున్న న యూని యింను కృష్ణయ్య
గారు వాదించిరి. ఎన్ని సార్లు లాకే అన్ని సార్లు వేళ కేసుల
పెట్టుకో వలెననియు అటుల కొప్పువులలోను ఇక్కడ పోట
స్త్రీటుదగ్గర పెట్టెరని క్లి డెరుగారు వాదించిరి. అయిపై వార్షి
7 వ తేదీకి వాయిదావ జేర్చు న్న నునుగూర్చి రైల్వేకు ప్రాసిస్య
టరుతో మాట్లాడి ఏపంగతి వాయిదాకోవు నేయవలసినది
సంగకల్వెరు రైల్వేవారిదో చెప్పెను.
(స్వకీయవిలేబిల్)

కోటి రెడ్డిగారి రాజీనామా

ప్రకటనార్థము కోటిరెడ్డిగారు పంపిరి:—
శ్రీకాంత్ గారు సంఘమునందు తమ సభ్యత్వమునకును అధ్యక్షక పదవికిని రాజీనామా నొసంగుచు, జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కార్య సమితి కోటిరెడ్డిగారు యీ బాబు వ్రాసియున్నార:

లాహోరు కాంగ్రెసులో నిర్ణయింపబడిన విధానమును కార్యక్రమమును నాకు సమ్మతిపడవనందున బహుశఃకలకాలము కాకున్నను - తాత్కాలికముగ నైనను నాకే దేశమునందున్న కాంగ్రెసు సంస్థాపనతోడగల సంబంధమును త్యజించుకొనవలసి యున్నందుల కొంతయు వింతించుచున్నాను. అఖిలభారత కాంగ్రెసు విషయనిర్ణయసభయందు గాంధీమహాత్ముడు పాపాదించిన ప్రధానతీర్మానమునందు, కాంగ్రెసు విధానమును మార్చుటాదనియు కొండులేబిలు సమావేశమున కావ్యోనింపబడు కాంగ్రెసు నాయకులు అందఱులను పాల్గొనదలచిననియు చెనొక ప్రకటనను వినినది. కావున నున్న నచ్చట పాటింపరయిరి. కావున నున్న సభయందు నైత మింతయును నన్నుకమునల నేనుమరల ఆప్రసక్తిని తల పెట్టనయితిని. కాని కాంగ్రెసు తనమతమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగ పరివర్తన మొనరించి, కొండులేబిలు సభావ్యవహారమును వెనుకముం దాలోచించక యుల్లంబుందుటయందు గొప్పపిచ్చిగమొనరించెననియే నానమ్మకము భారతదేశము చిలునుపై స్వాతంత్ర్య సమరమును ప్రకటించుటకొక మునుయనాసన్నము కా లేదనియే-అంతయేల అట్టియపర మెన్నడు ప్రాపించినదియును, నేను విశ్వసించుచున్నాను - గొండ్ల మాసములనుండి జరుగుచున్న స్వరాజ్యములవలన భాగ్యతాయుగులను బ్రజ్ఞానరాజనీతి వికారదులకు స్వరాజ్యమును పొందుట కయి భారతీయులకు గల జాతీయ శ్రేయ సమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరించుట కెంతయు సుత్సాహమున్నట్లు స్పష్టముగ తెలియుచున్నది - భారతదేశమున అధినివేశ ప్రతిపత్తిని సమపార్శ్వించుటకే దోహదమొనరించుట తమయభిప్రాయమని సార్వభౌమిక ప్రభుత్వముతరపున విదితమొనరింపబడిన ప్రకటనయు, తార్కమ్యద్వేషింపబడిన విధానమును కేవలము బూటకమని నేనుకొనజాలను.

నిర్మాంతరము కాదు.

కావున యిక నిప్పుడున్న దంతయును అధినివేశ ప్రతిపత్తి మనకు తృప్తికరమైన ఆదర్శప్రాయమైన అంతరమా మనమద్దానిని అనవసర కాలవిలంబము లేక పొందగలమా యననవియే ప్రశ్న. ఆదర్శము యందు మాత్రము సమాధాన ముండదనుట నిశ్చయము. అధినివేశ ప్రతిపత్తి మనజాతీయత కేమాత్రము గొండ్లభంగిరము కాదు-అందువలన జాతీయ స్వాతంత్ర్యమునకును అభివృద్ధికిని సంపూర్ణముగ కాకున్నను కావలసినంత యనికాళి ముందును. అధినివేశ ప్రతిపత్తి నుడు మనకుతక్కు-మనంతరముక ని మరియొకరికి ఎక్కువయి తిరమకాని యుండదు. ఇట్టిపరిస్థితుల యందు ప్రతి ఒక్కరూ యొక కనడా అట్టిలియా మున్నగు ఇతర అధినివేశకేసులతోడను సమానప్రతిపత్తిగల యంతరము భారతీయుల కెందుల కంగీకారము కాబాలదో నేనెఱుంగజాలను.

కామక వెల్లునందు సక్రమ నిర్మాణముకల ప్రతిజాతియు యితర జాతుల యభ్యుదయముకొర కొక్కింత త్యాగముచరింప వలసియుండును. అందులకు ప్రతిగా యితరజాతులు నైతము తమ స్వాతంత్ర్య సౌకర్యాలయందు కొంతత్యాగమును ప్రకటించుదురు. అంతేకాని యిందు పెద్దంతరము చిన్నంతరము విషయములేదు నిశ్చయముగ ప్రపంచసత్వములెల్ల మానవలోక కల్యాణమునకే ప్రయత్నించుచుండుట విదితమయియుండ వివిధ జాతుల బ్రటిషు కామక వెల్లునందు మాత్ర మా మాత్రమేల యనువదింపగూడదో యనాగింపజాలకున్నాను. మనసవస్య కాలావసరయందును ప్రతి ఒక్కరి నుండును. అందుచేతనే నేనే భవిష్యత్తును నిరాయుధులగుచునను అవసర సందర్భములయందు బ్రటిషుసంబంధమునండి విడివడజాల మను నను నే నంగీకరింపను. ఈ ప్రబలవంతమును బ్రటిషుసామ్రాజ్యముకట్టియే కానిండు. యేజాతియైనను, రాజకీయ విజ్ఞానంతరము నొకజాతివారిని వారియంగీకారములేక పాలింపజాలవని నాయభిప్రాయము. అట్టి సంబంధముకొరకు నేను దేవునులాడదాను. కాని మరచికో చెడ్డకో ఎందులకయిన నేనుగాక ఒకమారు కలసిమెలసి స్వయంహరించిన యనంతరము, కొందరను కొనుగట్టు బ్రటిషుకామక వెల్లునందు నునకు అధినివేశ ప్రతిపత్తి చేపారదని నిష్కర్షగ నిర్ణయదమగ విదితమగునపుడు భారతదేశము బ్రటిషుసంబంధమును త్యజించుకొనవచ్చును కాని ఇంకను అట్టిసమయము రా లేదు. మనకు అధినివేశ ప్రతిపత్తి చేపారు సమర్థుడ విశ్వాసము గలదు. నాకు

సీమ కమలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి నాయమైన ధర ఏకంసి చబిల్ దాన్ ఆండు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు వస్త్రములు
ఉత్తరమును వ్రాసిన మా చిత్రమైన కార్టులూ పంపుచున్నాము.
112, 113 వైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

ప్రపంచ ప్రశాంతి
వివిధజాతులు తమ పరస్పరస్వార్థాభ్యుదయ విజ్ఞానాది ప్రాతికూల్యములను సహనభావమున సమరమున వ్యవహరింపగలిగినచో ప్రపంచ ప్రశాంతి యుండును. నేడందుకు, ఆరిక వేల్పులు, కాస్తూర్లు, రాజకీయవికారదులు మున్నగువారందరు తదగము తద్విధముననే కృషియొనరించుచున్నారు. పలువిధ దేశములు, శిశిష్టస్థితిగతులు, శ్రేష్ఠకృష్ణాదిజాతీయులు గల బ్రటిషుకామక వెల్లునందు ఎల్లరకు హెచ్చుతక్కువలు లేక సమతరాంతరము చేపూర్చి బ్రటిషు కామక వెల్లును నాను మాత్రము కాక సార్వభౌమిక మొనరించుటయే వారి యభిప్రాయమగునని యీసమస్యపరిష్కారమునకు సాధకము లడించుకొనెదరు. ఈసందర్భమున మనసమన్వయ పరిష్కరించుటకు మే మేమాత్రము సహకార మొనరించినను అది ప్రాపంచిక సమస్య పరిష్కారమునకు దోహద కాదు. మన సంపూర్ణ సహకారమును పొందియు బిలును భారత సమన్వయ పరిష్కరింప జాలనియెడల అప్పుడు మనము భారతస్వాతంత్ర్య సమరమును ప్రకటించదగును కాని అంతదనుక కాదు. అప్పుడు మన కెంతయు నది ధర్మసంగతమగును.

హర్యానవిమోచనము
బట్టి లాహోరు కాంగ్రెసు వైఖరికిని మనకును ప్రాయశఃకమునందే గల తారతమ్యము విదితమగుచున్నది కదా. ఇట్టి పరిస్థితులయందు నేను నా కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యొసంగక తప్పదనుటకు వింతించుచున్నాను. విడిపోవలసిన సందర్భము ప్రాప్తించినపుడు ప్రాతికూల్యము అనుకులవాద నుడును అంబుగట్టుకొనియుండుట నీతికాదు. కాంగ్రెసు విధానమునందును కార్యక్రమమునందును నన్నుకము లేనివాడు సాధ్యమయింత త్వరితముగ తమ కాంగ్రెసు సంబంధమును త్యజించుకొనట కాంగ్రెసు ప్రచారమున కెంతయు శ్రేయోదాయకము. కావున నే నట్లొనరించుచున్నాను-కాని బహుశా యీయెడలబాటు కొంతకాలము వరకే యనుకొందును. బ్రటిషువారి సుహృద్భావమునందు నాకింకను నన్నుకముతోలగలేదు. కాని అంతరకాలముననే బ్రటిషువారి సుహృద్భావమునందు విశ్వాసము లేక దేశవిముక్తిని తమ విధానము ప్రకటన సాధింప బ్రయత్నించునట్టి యనుదిన సంభావిభిద్ధి గాంచుచున్న పక్షముతో నేనైన నేకీభవించుటయో, లేదా బ్రటిషువారు తమ సదభిప్రాయమునకు నిదర్శనముగ నగపరుపగల సత్కార్యముల నాచరించుటను సంతృప్తికరముగ గమనించి తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొని, వారు నాతోడ నేకీభవించుటయో సంప్రాప్తమగును. అంతదనుక మాతృదేశమును విదేశబంధమునండి యతిత్యగితుముగ విముక్తియొనరించు తదేకాళయముతోడ నేను యధోచిత దేశసేవ యొనరించెదను.

మరియొకమాట: నేను కాంగ్రెసుసభ్యత్వమును మిక్కిలి విసాదముతో విడిచి త్యజించుచున్నాను.

భారతీయులెల్లరు కాంగ్రెసున కుపబలముగ నున్నారని బ్రటిషువారి కెరుంగజేయదగునను భావముతోడ నేను కాంగ్రెసునందు ప్రవేశించి యిప్పటికి మాడెట్లు మాత్రమ యున్న కాంగ్రెసుప్రముఖులందు నా కెంతయు సభిమానముండెడిది. కాంగ్రెసునందు నేనంతగా ఘనమగునని యేమియును చేయజాలకపోయినను, నేనద్దాని కీర్తికి కళంకమును తెచ్చియుండలేదని నమ్ముచున్నాను.

ఇక నే నిప్పుడు జిల్లాకాంగ్రెసునందు నాకాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకును అద్దాని అధ్యక్షపదవికిని రాజీనామా యొసంగుచున్నాను. కాంగ్రెసు సంస్థాపనమునందలి నాయితరపదవులకు నైతము రాజీనామా సమర్పించితిని. కాంగ్రెసు ఆర్థిక విషయములుండ, ఇదివరలో నేను కాంగ్రెసు పక్షమున చట్టసభ కెన్నుకొనబడితిని కావున, సదరు కాంగ్రెసుపక్షమునండి నేను విరమించిన యనంతర మాపదవియందుండుట నీతికాదు. కావున నాచట్టసభ్యత్వమునకుగూడ రాజీనామా యొసంగితిని.

డా॥ వి.వి. కృష్ణరావుపంతులుగారి జన్మదినమ హోత్యవము

కీల్సాకులోని గార్మ మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూల్లో హాస్పిటలునందు కె.డె.బి.ఎ. మెడికల్ ఆఫీసరు అగు శ్రీయుతి డాక్టర్ పాలకోడేటి శంకటకృష్ణరావుపంతులుగారి జన్మదినోత్సవము పురశోచనము వెల్లాలసిధి 4-వ నెంబరు గల గృహమునందు ఈనెల 8-న తేదీని వెనుకటినిత్సరములందులెనే సవిధముగ జరగెను. ఆచార్యుడు శ్రీ డాక్టరుగారి మిత్రులగు బుక్కపట్టణము రామరాజగోపాల్ చరివిన పద్మరత్నములు.

- నవరత్న మాలిక
- తే॥ పాలకోడేటి సద్యంత - వారిధికి
ఋక్షపతి యైన వేంకట - కృష్ణరావు
పం॥ లెంతయుఁ జెలవఁడు - బాగ్యతీరు
శ్రీమన్-స్వస్తి - శ్రీమన్
క॥ అయ్యో! రాజగోపాల్! 1
- వెయ్యిలు బహుమతులు - వేద్యుల బహుమతులు
వెయ్యిలు దివ్యముల హృదయ - యంతో హృదయ! 2
- క. మునుకొర! కులశేఖరి!
యగతిసా శ్రద్ధ! వైద్య! - యార్యవరేశ్వరి!
భగవంతుడు మి హృదయము
ద్విగుణీకృతకరుణతోడ - మెచ్చఁగూతక! 3
- తే. విప్రవేదమంత్రంబుల - నలరూచుండ
నీరుపూజితాస్త్రంబుల - నిష్ఠ యొప్పు
బిల్వదళముల బువుల - పితృ -
నర్మనము సల్ప నాకన్న - లారె గంటి! 4
- క. చేసితివి తీర్థయాత్రలు
భానుర రామేశ్వరాది - భస్మస్థలాలన;
భాసిలితివి శివపూజల
వారిం గనె నీదుజన్మ - చములతో నన్! 5
- గీతమాలిక:—
స్వస్తి, శ్రీ విజయభువన - యంబు గాంగ
శుక్లవత్సరముందు నీ - సభ్యజన్మ
దినమహోత్సవ మొంతయు - రీప్రీ గాంగె!
కలశపూజయు హోవయి - ఘనశరముగ
బ్రాహ్మణోత్తమసంఘంబు - భక్తి నడవ
సరితంబుగ వాద్యముల్ - చెలఁగి మ్రోలు! 6
- తే. ధేనుపూజయు జరగెను - ప నిత్యముగ
జపము సల్పిన బాహ్యు - శత్రుములకు
దక్కుగల విప్రకోటికి - మిక్కిలులకు
ధూరిదక్షిణ లాసగియు - భోజనముల
దృప్తులను జేసి పంపిరి - దేవ మొప్పు
ఆ దేవుల దోసఁగఁగాత - నీర్ణాయురారోగ్య
సంపదలను మీకు - సకరుముగ!
జనరఁ గల్గఁగాత - ముద్యోగపదవియం
దభ్యుదయ పరఁప - ర లీన్దరి! 7
- ఉత్సాహవృత్తము:—
మంగళంబు గల్గఁగాత - మహిమ మీకు నెప్పుడుక
సంగరహిత! సాధుమాన్య! - సతము మీకు మంగళం!
బంగారిభక్త! మీకు - నగునుగాత మంగళం!
బంగారోగధంక! మీకు - నగుత మంగళావళుక! 8

గౌడమహాజన సభ
శనివారము (22-2-1930) ఉదయము 9 గం॥ గుంటూరు
కాలేజీహాలులో శ్రీ ప్రాస్టింట్ శేరి క్విక్, రిచెర్డు
అబ్బారీ అసిస్టెంటు కలెజియల్ గారి గౌరవనీయుక్రింద
వీదగౌడసంఘ సహాయము, ప్రభుత్వమువారికి తీర్మాన
ములను సంపగలందులకును ఆలోచననే పగలు 1 గంటకు
కాలేజీహాలులో మహారాజశ్రీ మిద్దె మనిస్వామిగారి
యాజమాన్యముక్రింద సంఘనిబంధనలనుగూర్చి సభ్యులు జరుగున
గాన ' గౌడసంఘమువారెల్లరును దియచేసి యాసభ్యులు జయ
ప్రథముగా జరుపగలందులకు ప్రార్థితులు.
ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు:— కోనూరు గోటయ్య,
చిరువెల్ల కొటయ్య, మేకా బుల్లివెంకటస్వామి, కృపాల నర
సింహం, దాసరి వెంకటనరసింహం, తుట్లూరు సుబ్బారాయడు.
అల్లూరి వెంకటేశ్వర్లు,
కార్యదర్శి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

విచారణ కుట్ర కేసు

—(20)—
మార్చి నెల 4 వ తారీఖువరకు
విచారణ నిలుపబడుట

నూతన సహాయనంఘము

విచారణ, ఫిబ్ర 15:—విచారణ కుట్ర కేసులో వాయిదా తీరకు నిందితులు గావించియుండిన దరఖాస్తు విషయములో సెషన్స్ జడ్జి సేదు యంత్రాన్ని జారీచేసెను.

మేజిస్ట్రేటు యంత్రాపు వివరములు

తా మెట్లు వాదించి, తరుపై గావించబడిన సేరలో తన ప్రతిఘటనలపై క్రిందికోర్టులో విచారణ జరుగుచుండినపుడు నిందితులు నిశ్చయింపజాలక పోయినందున, అందుచే యావత్తయములో సేదో యొక నిశ్చయమునకు వచ్చునని యిందితులకు యవకాశ మొసంగవలయుననియు, వారితరపున సిద్ధాగారు దరఖాస్తును గావించి దీనిని లాంగువర్డు జేమ్స్ గారు ప్రతిఘటించుచు, యాయభియోగము రిజెలలు గా జరుగుచున్నదనియు, యంతకాలమువరకు నిందితు లొక నిశ్చయమునకు రాజాలవపుడు వారమురోజుల వాయిదావలసి నెట్టి లాభమును పొందజాలననియు నుడిచిరి.

తరువాత న్యాయాధిపతి యిటుల నుడిచియున్నాడు:—

“ఇప్పుడు నిందితులకు ధీర్ఘకాల మవకాశమొసగిన వాడునూ, వారి న్యాయవాదులనూ కలిసి పనిచేసి వారి నాదన విషయమును పరిష్కారము జేయగలరు. ఇందులకు ఫలితముగా నిందితులకు మంచి పొందవచ్చుగాక, ముందు విచారణయు త్వరితముగా, యావత్తకన్నా తక్కువ చిక్కులతో, నడువగలదని నానమ్మకము.”

పైకారణముకారకై, నిందితుల ప్రారసన న్యాయాధిపతి యంగీకరించెను. ఇచ్చే వారము నెల వుదనములు పెక్కులుంచుటచే, విచారణ మార్చి నెల మూడవతారీఖువరకు న్యాయాధిపతి నిలుపు జేసెను. తరువాత విచారణ మార్చి 4 తారీఖున జరుగును.

(ఆ. పే.)

నూతన సహాయనంఘ నియామకము

విచారణ కుట్ర కేసు నిందితులతరపున వాదయోర్వాట్లను గాగించుటకు నియమింపబడిన కేంద్రసంఘమువారు ఫిబ్రవరి 9 వ తారీఖున ఢిల్లీలో సమావేశమయి, ముందుజరుగవలసిన యోర్వాట్లను గుర్తించిరి. కేంద్రసంఘ సభ్యులలో పలువురు దేశీయ మహాజనసభలో బాధ్యతాయుత మగు విధులను నిర్వహింపవలసిన యుక్తాగ్రస్తులుగనుక త్వరలో ప్రారంభమగు జాతీయ స్వాతంత్ర్య సమరమున కేతవశక్తుల నన్నిటిని వినియోగింపవలసి యుండును. తత్ఫలితముగా నీయభియోగములో నిందితులతరపు వాదనకు యోర్వాట్లుజేయుట వారికి సాధ్యముకాని పరిణామము ఈవిషయమును గుర్తించియే అఖిలభారత కార్మిక మహాసభ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిచేత నూతనసహాయసంఘమును నియమించి యుండిరి. వాదయోర్వాట్లనన్నియు నీనూతన సంఘమువారికే వదిలివేసి, కేంద్రసహాయసంఘమునకు స్వస్తిచెప్పవలయునని నూచింపబడెను. నూతన యంగీకరింపబడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

ధరావతుసామును

వైద్యులకొనంగిన పోలీసుద్యోగి

నమ్మకద్రోహ నేరారోపణాఫలితము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 15:—తన యధికారముక్రింద నిన్న రాజాలో చెల్లించబడిన ధరావతుమొత్తము విషయములో నమ్మకద్రోహము నొనరించినందులకు బొంబాయి పట్టణములో పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగా నుండియుండిన ఏ. జె. డి. మెకలక్ ప్రయభియోగము గొనిరాబడి యుండెను. ఈతని రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారగు ఎక. టి. జంగల్ వాలాగారు, ఒకరోజు విడిచిపెట్టెను, 350 రూపాయల జరిమానాను విధించిరి.

కష్టకాలములో తప్పన మొనరించితి ననుట

1299-11-0 వరకు తాను విత్తమును దుర్వ్యయమున నొనరించియుంటిని నిందితు డొప్పూగెను తనకును, తనకువచ్చునకును చలయు వైద్యసహాయము కొరకా విత్తమును వినియోగించి యుంటినిని నిందితుడు మనవి జేసికొనెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

గుంతకల్లు తిమ్మారెడ్డిగారు ఎం. బి. బి. యస్.

వీరు గుంతకల్లు తిమ్మారెడ్డిగారు. చెన్నై రాజధానియందు తింగావత మతిమున, దత్తమండలమున బ్రాహ్మణేతరులయందును, ఎం. బి. బి. యస్. పరిక్షయందు తీర్థలగుటకు వీర ప్రయత్నములు. వీరు బహుశా వీరకైవ విద్యావర్గక సంఘమువారి సహాయమున విద్యభ్యసించిరి. వీరిని గవర్నమెంటువారు అసిస్టెంట్ సర్జెంట్ గా తీసికొని యున్నార.

న్యాయ నిర్ణయ అభిమాని

సింగూస్థానందు ప్రఖ్యాతినిపించిన పన్నాగిని వీరిని కొన్ని దినములతో పన్నాగిని దాను నుడవేళయందు ఉండెగిరి.

(ప్రె. ఫో. బి.)

భారత శాసనసభ

1930-31 సంవత్సరపు రైల్వేబడ్జెటు

తక్కువ వడ్డీకి అప్పుదొంగుట కష్టమని కొత్త స్కీములను నిలిపియుంచ రైల్వేబోర్డువారు తీర్మానించుట

ఢిల్లీ, ఫిబ్రవరి 17:—రెజిడెంట్ భారతశాసనసభ సో బార్లెయిని గారు స్టేటు కోస్టులసభలో రైల్వే ఫండ్ కమిషనరు టి. జి. రెస్సెయి గారు 1930-31 సంవత్సరపు రైల్వేబడ్జెటును ప్రకటింపెట్టిరి. అబడ్డెయినదలి ముఖ్యతము లీదిలవ ప్రకటింపబడినవి:—

న్యాయవరము తర్జునచేతన, బొంబాయినందు కార్మిక ఆశాంతి తీర్మానముగ ప్రబలియుండుటచేతన, అప్పటప్పలు పరదలము పంజుల నమ్మము కలుగుటచేతన 1929-30 సంవత్సరమున అంచనావేయబడిన ఆదాయముకన్న తక్కువ మొత్తము వచ్చునని తోచుచున్నది. దక్షిణ పంజాబు రైల్వేను ప్రభుత్వమువారు కొనియొందుటచేతన, అలహాబాదు ఘంధిమేళమునకు అత్యధిక ప్రఖ్యాతిలకు యాత్రికులు వచ్చియుండుటచేతన, ఈ గొట్టు కొంత తగ్గగలరు బొగ్గు ప్రతిత్వ మిగిలినవరకుల రవాణా తగ్గినది. ప్రయాణికులవల్ల కలుగు ఆదాయము కడచిన సంవత్సరముకన్న ఈ సంవత్సరము 67 లక్షలు అధికముగనుండునని అంచనావేయబడినది. ఖర్చులు అంచనా మొత్తముకన్న

2½ కోట్లు అధికముగను. ఈసంవత్సరము మూలవ్యయము అధికముగుటచే డిప్రీషియేషను ఫండునకు 58 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలసి వచ్చినది. 600 మైళ్లు నూతన రైల్వేమార్గము నిర్మింపబడినది. ఈకొత్తమార్గములను జరుపు ఉద్యోగులసేతము సాగునకు 66 లక్షలు అనుచున్నది. అంతేగాక జెనీవా వాషింగటను ఒడంబడికలను అమలునందుంచుటకు కూడ కొంత ఎక్కువ మొత్తము వ్యయమగుచున్నది. రైల్వే వాగనుల రిపేరునకు 26 లక్షలు వ్యయపరపబడినది. ఈ విధమున 1929-30 సంవత్సరమున బడ్జెటునందు నూచింపబడిన విధమున 11 ¼ కోట్లు కాక 707 లక్షల మాత్రమే నిలువ లేలనని రిజెడెంట్ ఎస్టిమేటులు నూచించుచున్నవి. ఈ నిలవ మొత్తములో సైనికుల ఉపయోగార్థమై నిర్మింపబడిన రయిలు మార్గముల నష్టమును భరించేయుటకై 181 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి 612 లక్షలు చెల్లించవలెను. అందుచే రైల్వే రిజర్వునందు 86 లక్షలు తీయవలసియుండును. సంవత్సరాంతమున రైల్వేరిజర్వు 17½ కోట్లు యుండుగలదు. 1930-31

1930-31 సంవత్సరమున వర్తక పరిస్థితులు సమముగ నున్న రైల్వేలవల్ల 107½ కోట్ల రూపముల ఆదాయమువచ్చునని అంచనావేయబడినది. అనగా కడచిన సంవత్సరమునకన్న ఆదాయము 8 కోట్లు అధికముగను. ఖర్చులు ఈ సంవత్సరముకన్న 1 ¼ కోట్లు అధికముగను. ఇందులో సగము మొత్తము డిప్రీషియేషను ఫండునకు ప్రత్యేకింపబడును. ఎస్టాబ్లిష్మెంట్లు ఖర్చులు కోట్లరూపములు అధికమైనవి కాని రిపేరు ఖర్చులలో 75 లక్షలు తగ్గినవి. వడ్డీ ఖర్చు కోటి అధికమైనది. తక్కువ జీతములు గల ఉద్యోగులపట్ల చిక్కుచెట్టులకు, వాషింగటన్ జెనీవా ఒడంబడికల ననుసరించి పనిచేయు గంటల సంఖ్యను తగ్గించుటకు గాను 50 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినది.

మొత్తముమీద 1930-31 సం॥ రైల్వేలవల్ల 788 లక్షల లాభము కలుగునని అంచనావేయబడినది. ఈ లాభములో సైనికుల ఉపయోగార్థమై నిర్మింపబడిన రైల్వేల నష్టమును భరించేయుటకై 108 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలెను. మిగత 680 లక్షలలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి 574 లక్షలు చెల్లించవలెను. 84 లక్షలు రైల్వే రిజర్వునందునకు చేర్చవలెను. అప్పుడు రైల్వే రిజర్వునందు 1790 లక్షలుండును.

మూలవ్యయము

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మూలవ్యయమునకు తక్కువ వడ్డీకి ఋణముదొంగుట అసాధ్యమగుచున్నది. ఇప్పటికన్న ఎక్కువ వడ్డీ ఇచ్చి అప్పు తేనలసియుండును. కావున ఈ సంవత్సరము రాబోవు సంవత్సరము లోపున ప్రస్తుతము ప్రారంభించిన స్కీముల నన్నిటిని ముగించుట ఉచితమని రైల్వే బోర్డువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రస్తుతము కొత్త స్కీములను ప్రారంభించు విషయమై అలోచించుట నివృత్తియోజనమునని రైల్వే బోర్డువారి అభిప్రాయము. ఎక్కువ మొత్తమును వడ్డీగ చెల్లింపవలసినవిని కొన్ని స్కీములు లాభకరముగ నుండజాలవు. అంతేకాక ఎక్కువరేటు వడ్డీపై అప్పులేచుట సరియగు పడతి కాదు రైల్వే బోర్డువారు కొత్త స్కీముల నన్నిటిని వదిలివేసి పాతస్కీములను మాత్రము ముగింపవలయునని తీర్మానించు కొనినందున 1929-30 సంవత్సరముల వ్యయమున అంచనావేయబడిన మొత్తములో 185 లక్షలు తగ్గును. 1929-30 సంవత్సరమున మూలవ్యయమునరై 25½ కోట్ల రూపములుమాత్రమే ప్రత్యేకింపబడినవి. ఈవిధానము ననుసరించి గడచిన సంవత్సరము ప్రారంభించబడిన 800 మైళ్ల రైల్వే నిర్మాణముమాత్రమే 8 సంవత్సరమునందు ముగింపబడును.

ప్రస్తుతము జి. ఐ. సి. రైల్వే ఎక్జిక్యూటివ్ కమిషన్, ఐ. ఆర్. ఎల్. ఎల్. ఎల్. కమిషన్, పెరంబూరు ముక్కువావ్ పునర్నిర్మాణము, కేవలం విజయనగరం వైఫల్యము జరుగుచున్నది. కాన్పూరు తండ్లచుట్ట ఈష్టు యిండియన్ రైల్వేయందు రెండు రైలుమార్గములను నిర్మింప ఉద్దేశింపబడినది. ఇందులకు గాను బడ్జెటునందు 20 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవి.

సర్ బార్డి రెయినిగారు తన ఉపన్యాసమును ముగించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—రైల్వేబోర్డు సభ్యులను ప్రశంసింపవలసియున్నది. బోర్డునందలి కార్మికసభ్యుడు సర్వములయందు భారతీయుల సంఖ్యను పెంచించువిషయమై కొన్ని ముఖ్యములను నూతనలను గావించియున్నారు. కొత్త నెలపు నిబంధనలు, పనిచేయవలసిన కాలము మున్నగు సమస్యలను ఒకవిధముగ పరిష్కరించి రైల్వేబోర్డువారి సహాయముతో ప్రభుత్వమువారి రొకవిల్లును తయారుచేసి యున్నారు. సైన్యాధిపతులు కమిషనరులకు పనిచేసిన ప్రభు భారతీయోద్యోగియగు పి. ఆర్. రావుగారిని అభినందించుచున్నారు.

రైల్వే ఖర్చులను కొంతవరకు తగ్గించుట అవసరమని తోచుచున్నది. ఆదాయము ఖర్చు సరిపోవువల్లు వ్యవహారములు జరుపవలసిన రైల్వే అధికారులకు సేమ స్పష్టముగ తెలియపరచి చియున్నారు. అవసరమైతే నూతనస్కీములను అమలునందుంచవలసినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు సస్టి మెంటరీ ఎస్టి మెంటులను ఆసెంబ్లీ వారియెదుట నుంచెదరు. (ఆ. పే.)

స్థానికవార్తలు

ప్రకటన మంపలిసభ:— పై మంపలి సాధారణ సభలో శనివారము 22 వ తేదీని సాంకాలము 4 గం. నెం 8 బాడ్జెట్ గాను గో దననాయకరు సెకండరీ స్కూలు హాలునందు జరుగెను.

బాలభటుడు మరియొకని ప్రాణమును రక్షించుట:— గత 18వ తేదీని మాఖపూర్ణిమ సందర్భమున సముద్రస్నానమున వెనుకవేలుగా చేయుచుండిన సముద్రమున 14 యేండ్ల బాలుడొకడు సముద్రములోనికి దూరముగ పోవుటచే మునిగిపోవుచుండెను. ఇది జగన్నాథ ఆసు బాంధుడు చూచి మునిగి పోవుచుండిన బాలుని చాలశ్రమపడి రక్షించెను.

రాకపోకలు:— సి. పి. నూటరుగ రుసు రెన్యువోర్డు మొదలు భా॥ బి॥ హూమ్ గుల్టన్ మరకాయర్ గారును రాష్ట్ర బ్యాంకింగ్ విచారణసంఘసభ్యులు శ్రీటి ఉదయమున సద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి. కొల్లెంగోడు రాజా, రాజా సర్ వాసుదేవరాజుగారు కొల్లెంగోడుకు నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి. డా॥ కుబ్జరాయన్ గారు శనివారము రాత్రి పోదనూరుకు వెళ్లిరి.

ఆత్మహత్య:— రాజాబాద్ ఆసు 25 యేండ్ల వయసు గలవాని శవము మామేనదియందు గయిటి తియ్యేటగుసూపమున నీటియందు నున్న ఆదివారము తేలుచుండెను. పోలీసు వారాశమున శని పరిష్కారమునకు చేర్చిరి. దనిపోయినాతడు ఎదో ఉద్యోగమునకు గాను ప్రయత్నములుగావించి విఫలమౌ రధుడగుటచే యీ కార్యమును గావించి యుండవచ్చునని ఊహింపబడుచున్నది. మరణకారణ విచారణ నేడు సాయం కాలం జరుగను.

ఉచితము

పన ఆంగ్రిమండలమున హిందీ భాషాప్రచారమున చాల వెనుకజ వేయుచున్నది. ప్రస్తుతము యువకులన్నిచోట్లను తద్బాషను నేర్పుచునే యున్నారు. అందు కే సంతయు సం తసిలును హిందీవిద్యార్థులకు “భగవద్గీత ఆర్య జగత్, ఖాదీ డ్రాస్ ట్రాజర్స్” ఆసు 300 పేజీలగుల హిందీ గ్రంథయమను ఖర్చులకు 0-2-8 షిల్లలు పంపిన ఉచితముగా పంపెదను గ్రంథాలయములకు గూడ పంపెదను.

గద్దే లింగయ్యచౌదరి
యలమర్ర, కృష్ణాజిల్లా.

తగినజవాబు

టి. ప్రకాశంపంతులుగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— యుద్ధానంతరముండియు తాము ఇండియాను అనుకూలముగా జేయుచుండిన వాగ్దానములన్నింటిని కార్మిక ప్రభుత్వమువారు, లాయజు జార్జిగారు, ఆంగ్ల రాజకీయవేత్తలందరూ ఉపసహరించుకొనిరి. ఇప్పుడుమరల మితవాదులను చేరదీయ జూచుచున్నారు. లాహోరు తీర్మానము ననుసరించి కాసనోల్లంపునము ప్రారంభించిన నవో క తిన నిర్బంధముల పాల్పేయుదమని వై ప్రాయి, రాష్ట్ర ప్రభువులు, ఇంగ్లాండులోని అతివాదులను బెదరించుచున్నారు. ఈ బెదరింపులన్నింటికీ ఒక్కచే జవాబు గలదు. అది కాంగ్రెసు పరిగ్రంథకమిటీవారు ప్రకటించిరి. దేరియులు త్యాగమును చేయుటకు తయారుగ నుండవలెనని హెచ్చరించుచున్నాడు. ప్రజలందరూ కట్టుట్టుములుగని 1921 సం॥ లోవలె తిరుగుబాటుగను వేచియుండెడివారమే కాని కాసనోల్లంపున మొనరించువారికి అట్టి అవకాశము ప్రభుత్వమువారి సంగతులన్నాడు. అట్టికట్టుబాటులు లున్నను లేకున్నను భావోత్సాహం తెల్లగును, అన్ని జాతులవారును తమస్వర్గుల నెరుండుచు మాతృసంకేతము వారు మరలవలారు. గత పక్షేంద్రలో వారు పొందిన అనుభవమును శిక్షణయు నింక నెక్కుడు ర్యాగముల జేయుటకు వారిని సుధులజేయును. ఇది చాల తీవ్రపాటలము కావున దీర్ఘముగ జరుగును. ఇట్టిసమయమున ప్రపంచవర్తలమును దృష్టాంతములేదు, ఏనున ఒకపక్షమువారు దౌర్జన్య మొనర్చుచుందురు. రెండవ పక్షమువారు ఆహింసాపద్ధతి నలంబించి ప్రాణములర్పించుచుందురు. మహాత్మాగాంధీగారును, భక్తులన వారి యనుచరులను ముందునడచుచుండ నేకాభిమానులందరు జెయిల్లకు నడచుచుండ దేవతలు, చూడవగ్గ దృశ్యముగ నుండరా?

సా॥ 6-30 X॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రా 9-30 X॥

18, 19, 20-2-30 తేమలందు

శ్రీ కృష్ణాశ్రమము కంపెనీవారి “వీర రథోదే”

9 ఛాగములు

రథకులవీరుడు

నాట్టూర్ తపాలా దొంగతనముకేసు

ప్రాసిక్యూషన్ వారితరపున 60 మంది సాక్షులు విచారింప బడెదరు

రాజమహీ, ఫిబ్ర 15:—రాజమహీ (నాట్టూరు) తపాలా దొంగతనముకేసు ప్రత్యేక న్యాయాధికారుల సమక్షమున జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు 17 వరు సాక్షులు ప్రాసిక్యూషను వారిచే పిలువబడియున్నారు. మొత్తము 60 మంది వీరితరపున సాక్షులు మొసంగెదరు. (శ్రీ తె.)

మేచునాబజార్ బాంబుకేసు

ఆఫ్రావరు కథనము

శనివారమునాటి విచారణ

కలకత్తా, ఫిబ్ర 15:—వైయభియోగములో నేటియుండి యును తిరుగా విచారణ ప్రారంభమయి నపుడు ధ ర షీ కాంప్లెషన్ అప్రూవరుగా మారిపోయి, లోమహర్షక హను కథనము నొసరించెను నిందితులు సబోట్ చక్రవర్తిగారు కారాగృహమునందలి వైద్యశాలలో జబ్బుగా పడియున్నందువలన, ఆ తనివరోక్షమున నియభియోగము కొనసాగరాదని నిందితుల తరపున్యాయవాది యాక్షేపము గొనివచ్చుటచే కేడొక ఘంట వరకు విచారణ జరిగియుండెదరు. నిందితుని సందర్శించి, యాత నితరపున వాదించుటకు వైన్యాయవాది యనుమతిని బడయవచ్చునని ప్రభుత్వన్యాయవాది మొదించెను. న్యాయాధిపతి యిందుల కనుమతి యొసంగెనుగాని, సబోట్ నాత్రము ఒప్పుకొనలేదు. అంతట నిరసించితులకు సంబంధించినంతటకు అభియోగము కొనసాగెను.

పోలీసు కమిషనరును, ఈ యభియోగములో ఫిర్యాదీయు నగు మమ్మవాహను పట్టుకొనిపోయితురు పరీక్షించెను. పిమ్మట, అప్రూవరుగామారిపోయిన ధరణీబోసునకు రాజుగారి క్షమాపణ నొసంగవలయునని యాతడు కోరెను. కోర్టువారంగి కరించిరి.

ధరణీకాంతుని సాక్ష్యము.

అంతట అప్రూవరు తనసాక్ష్యము నొసంగెను. తనస్వస్థులనుధక్కా. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము యొక్క ముద్రాణాలయములో తాను కంపెనీబర్ గా పనిజేయుచుండెను. నిందితులగు రమేష్, నిరంజన్ గార్హోతనకు పరిచయము కలిగెను. రమేష్ తనకు దౌర్జన్యపద్ధతులందు నమ్మకమును కలగజేసెను. తనాతడు వైన్యసాహసములకు ప్రవర్తించు బయస్కాపులకు గొనిపోవుచుండెను. ఆసయమున తాము రహస్యముగా పనిజేయుచుండుమును సెలవిచ్చియుంటిమనియు, బ్రిటిషువారిని దాడులకై గు యధములకు మడుగుండుసామానులను సేకరించుచుంటిమనియు రమేష్ తనకు దెలుపుచుండెను. పోలీసులెనులపై దండెత్తి, భీతిని వ్యాప్తిజేయవలచిరి. కోర్టులో ప్రదర్శింపబడిన బాంబు ఇనుప ముక్కను బోలీస దానినే రమేష్ కడ సాక్షి గావించుండెను. ఈబాంబును ప్రయోగించిన, దారిలోని ప్రతియొక్క భాగమును గుండులై ఫలితము నొసగు ననియు, పోలీసులైన నిటుంటిబాంబులు రెండొటితోనే పడగొట్టువచ్చుననియు నాతడు నడివియుండెను. తనకడ ఆరువేల రూప్యములే యుండిననో, తాతకంపెనీ వారినుండి యటువంటి బాంబును ఇనుప ముక్కను విడుదలంలను పొందగలుగుదునని రమేష్ నడివియుండెను. రివోల్వరు పోకదానిని కొను నెమిత్తము సాక్షి రమేసున కిరువదిరూప్యముల నొసగి యుండెను. రాజమహీ తపాలా దొంగతనముకేసులో విచారింప బడవలసియున్న చుకేట్ దానుకొన్నామరమేష్ యాశ్రయ మొసంగియుండెను. నిందితుడు రవిబోసు నిందితులు సురేశ్, సుధానులకడకు తిరుచు నచ్చుచుండెను.

నిందితుల ఖులాసా

రమేష్ సమీపమునకువెళ్లి, అప్రూవరువారిని గుర్తుపట్టెను. ఈ యవసరమున నిందితుడు రవిరమేసున కభివాదన మొనరించెను. నిందితులు పక్కన నవ్విరి.

అంతట కోర్టువారు ఘోషారమునకు లేచిరి. (శ్రీ తె.)

శ్రీ కృష్ణాశ్రమము
(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆడిటర్ రిపోర్టు ప్రచురింపబడెను

నంటూరు, ఫిబ్రవరి 11:—7-2-30 తేదీ సాయంకాలమున కాంగ్రెసు కార్యాలయమున శ్రీ కృష్ణాశ్రమముయొక్క సామాన్యసభ శ్రీయుత నిడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. సభకు 28 గురు సాంఘికులు వచ్చిరి. ప్రధమమున ఆడిటర్ గారు వ్రాసిన రిపోర్టుకు తెలుగు తర్జుమాయున్న, కార్యకర్తగాకొచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులున్న జరుగుబడెను. తదుపరి, శ్రీ కృష్ణాశ్రమ పరిస్థితుల నన్వేషించి రిపోర్టు వ్రాయుటకై నేర్పించిన సంఘమువారి రిపోర్టు తర్జుమా గూడ జరుగుబడెను. ఆ సంఘమునందు జేకెక్త వెంకటప్పయ్య పంతులు, దున్నా వీరాస్వామినాయుడు, రాయసం వెంకట శివుడుగార్లు గలరు. వారందరేకగ్రీనుగానే యీ నివేదికను బ పిరి. వారి నివేదికలో ఆడిటర్ గారు లెక్కలవిషయమై కొన్ని లోపములు గలవని మొదించిన నూచనలను విమర్శించుచు వాటిని సమర్థించిరి. పశ్చిమాన మేమన, ప్రమాదకరములైన దోషములుగాని ద్రవ్యావసరము మున్నగునవిగాని లేవనియు, లెక్కల నుండుటలో నింక కొంచెము జాగ్రత్త కనబరచిన పట్టిలోపములు జరిగియుండెడివి గావనియు వారందరేకగ్రీనుగాను, ఘంటాపథము గను నుండియుండిరి. పిమ్మట శ్రీయుత శిరం కుబ్జరావునాయుడుగారు ఆ రిపోర్టుల నన్నిటిని నొప్పుకొనవలసినదిగా తీర్మానమును బెట్టిరి. దానికి సవరణగా, డా॥ ఆమంవర్ల శేషచల పతిరావుగారు ఆడిటర్, రిపోర్టుగాని, అన్వేషణ సంఘము వారి నివేదికగాని సమాజముల చదువులకు తగినంత యవకాశ మివ్వబడలేదనియు, ప్రతిసంస్థయను యట్టి యవకాశ మిచ్చుచుండుట సర్వజన విదితమనియు, తనకు కొన్ని అనుమానములు గలవనియు, వాటిని తీరికగా నివేకలు జరుపుకొంటేగాని పీలులేదనియు, ముఖ్యముగా ఆశ్రమపరిపాలనా సంఘమువారు గమనించవలసిన విషయమేమన, యంత యలజడికి కారణభూతమైన యీ ఆశ్రమవిషయ మంతకులభముగ ప్రోసివేయుట భావ్యముగాదనియు, రిపోర్టుల నందగు జరిగిన పిమ్మట సమగ్రముగ వాటిని చర్చించి తీర్మానించిన యెట్టియపాటు తొలగగలవనియు బెట్టిరి. శ్రీయుత తెలికిదర్ల రామమూర్తిగారు మాటలాడుచు, విచారణ సంఘము వారు ఆశ్రమ విషయమై రిపోర్టును ఆడిటర్ రిపోర్టును ఆధారముజేసికొని వ్రాసినటుల నున్నదనియు, ప్రత్యేకముగా వారు వ్రాసినటుల లేననియు, ఆడిటరు రిపోర్టును విమర్శించుటయే చటను ఆచారములేదనియు, వారు గననబరచిన దోషములకు పరిహారము లేనైన నున్న ఆడిటర్ గారే నూచించి యుండెవారనియు; రిపోర్టు అంతయు మున్నపు పూతవలె నున్నదని యభిప్రాయముగలవారు కొందరు గలరనియు, తాము విచారణ సంఘమువారికి బంపిన ప్రశ్నలకు నాధారముగా నేమియు వారి నివేదికలో వ్రాసియుండలేదనియు బెట్టిరి. తదుపరి మాచిరాజు రామమూర్తి, శేషచార్యులు, యిటికాళి రామ శాస్త్రి మున్నగువారు, అది మున్నపు పూతగా నున్నదని బెల్లుట దోషమనియు, రిపోర్టులో దోషములు ఏమియు ప్రమాదకరములైనవి లేవని ఆడిటర్ గారు, విచారణసంఘమువారు బెల్లుచున్నప్పుడు వాటిని శీకగ్రీనుగా నొప్పుకొనుట సమంజసమనియు బెట్టిరి పిమ్మట నానోటుకు బెల్లు చుపతిరావుగారి సవరణ 5 గురు పట్టికేకము 14 చుండితో పోపోయెను. తదుపరి కుబ్జరావుగారి తీర్మానము వోటుకు బెల్లుబడి 16 మంది అనుకూలుగుగను ఒక్క తెలికిదర్ల రామమూర్తిగారు వ్యతిరేకముగను సమ్యుల నొసగ తీర్మానము శాశించెను. తదుపరి కొంతదర్శ జరిగినపిమ్మట నీ తీర్మానము చేయబడెను.

ఆంగ్లచేత హిందూ నిన్ను బాధ్యుడరణ సంఘమువారి పరిపాలనలో మున్ను శ్రీ కృష్ణాశ్రమము ను సరించి కార్యనిర్వాహకసభ వారిచే యొగ్గులుచేయబడిన విచారణకమిటీ రిపోర్టును యీ సభవారు విరి, వారు తమ రిపోర్టు సంగ్రహముగా యిచ్చి, యీ మర్కటాలమున జరుగుచున్న ఆహారము తావులేకందా చేసినందుకు విచారణకమిటీ వారి శ్రమకు యీ సభ, తమ కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచు సదరు నివేదికను స్వీకరించుచున్నాడు.

ఉపపాదకులు:— ఉన్నవలక్ష్మీవారాయణగారు, ఆ. మాచిరాజు రామమూర్తిగారు.

భారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ

మొన్న 15-వ తేదీని గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహతీర్థాన
మామోదించబడుట

రేపు 18-వ తేదీని అంత్యలేఖ రాజప్రతినిధికి పంపబడును

సబర్బరీ ఆశ్రమవాసులు 80 మంది
సత్యాగ్రహమునకు సంసిద్ధులగుట

1980 మార్చి 20, 21 తేదీలను భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ-స్థాయిసంఘసభలను వరుసగా
అహమదాబాదులో జరుపుటకు నిశ్చయించుట

15 వ తేదీని ఆమోదించబడిన సత్యాగ్రహతీర్థానము

“పూర్ణ స్వరాజ్యమును బడయుటకు సత్యాగ్రహమును జరుపవలెననియును అహింసాయందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలవారే సత్యాగ్రహమును నడిపించుటకును జరుపుటకునుగూడ నర్హులనియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. కాంగ్రెసుసభ్యులగు శ్రీలలోను పురుషులలోను అహింసాయందు దిట్టి సంపూర్ణ విశ్వాసము కలవారు కొందరును మాన ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి అహింస అనుసరణీయ మని మాత్రమే నమ్మువారు మరికొందరునుగూడ కలరు. కావున సత్యాగ్రహముచున్న గాంధీమహాత్ము డుపాదించిన తీర్మానమునే కార్యసంఘమువారు రామోదించుచున్నారు. అహింసాయందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గల మహాత్ముడును మహాత్ముని యాజ్ఞానువర్తులును సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట కేపుడు నిశ్చయించిన నపుడు వారు నిర్ణయించినరీతిని, పరిమితిని అనుసరించి దానిని సాగించుటకు వారికి కార్యసంఘమువారు సంపూర్ణాధికారము నొసగుచున్నారు. ఏను సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించినదిమొదలు కాంగ్రెసువారును ఇతరులును గూడ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించినవారికి సర్వవిధముల తోడ్పడద రనియును ఎంతటి ప్రబలమగు నాగ్రహకారణము కలిగినను గూడ అహింస కణ్ణమాత్రమైన భంగమును కలిగింప రనియును అహింసను కాంగ్రెసుదళమును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.

దేశమునందు సమష్టి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలసిన అవసరముగూడ గలిగినచో నపుడు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమునకు తమ యిష్టానుకూలము తోడ్పడుచున్న న్యాయవాదులు మున్నగువారును ప్రభుత్వమువలన లాభములని భావించుచున్నవానిని బడయుచున్న విద్యార్థులు మున్నగువారును గూడ ప్రభుత్వముతో గల సంబంధమును లాభములను వదలుకొని స్వాతంత్ర్యముకొరకు జరుపబడుచున్న తుదిసమరమున తాముగూడ ప్రవేశించెదననియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. ఈసత్యాగ్రహమున నాడు కులుగా నన్నవానిని ప్రభుత్వమువారు బంధించునెడల మిగిలియున్న దేశీయులలో త్యాగమును సేవను చేయుటకు సంసిద్ధులగువారు ముందునిలిచి కాంగ్రెసుసంఘములను కొనసాగింపగల రనియును సర్వశక్తులను వినియోగించి సత్యాగ్రహమును సాగింప గలరనియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.”

15 వ తేదీని జరిగిన కార్యసంఘసభ

సత్యాగ్రహ తీర్థాన మామోదించబడుట

మొన్న 15 వ తేదీ శనివారమునాడు ఉదయమున 9 గంటలకు మరల కార్యసంఘసభ జరిగింది. ఆసభకు కాంగ్రెసు సభ్యులును, ప్రత్యేకముగా నాహ్మనింపబడిన దేశభక్త కొందఱును కలగిరి. గంగాధర రావు దేశపాండ్య, శ్రీమతి సరోజినీదేవి బాబూ రాజేంద్రప్రసాదు, డాక్టరు చౌదరిరాం, డాక్టరు హర్షికరుగార్లు మున్నగు రాష్ట్రీయు నాయకులుగూడ వచ్చిరి. శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు మరల సభ జరిగింది. విషయము లతిరహస్యముగా నుండునెడల, భవిష్యత్తులోని కేసులను రాసీయక పోవుటయేగాక ఆవిరణలోనికి గూడ నెవ్వరును రాసీయలేకుండుటకు మొదటి ఆవరణద్వారము ననుసరించి తాళము వేసిరి.

కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ప్రకటన

15-16 తేదీలలో నామోదించబడిన తీర్మానములు

(ముఖ్యమున సత్యాగ్రహ తీర్థానముపై ప్రకటించబడిన గాన తక్కినతీర్మానము లీదిగువను వివరింపబడెను.)

సర్వోచ హాల్మీయ జరుగుటకుగాను

“నిష్కాపల్యమునకును, త్యాగమునకును నిర్ణయిత్యమునకును విశ్వాత్ము సర్వజనులకును విశ్వసనీయుడైన మోక్షసామెలుగారి మరణమున కీసభవారు సంతాపమును వెల్లడించుచున్నారు. వివిధమతముల సామరస్యమునకు వీరు సర్వశక్తులను వినియోగించిరి.

(3) భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు

రాష్ట్రీయసంఘములు చెల్లించవలసిన కప్పము

“భారతదేశమునందు గల రాష్ట్రముల నన్నిటిని స్పెషలు - మొదటి తరగతి - రెండవ తరగతి - మూడవ తరగతి అని నాలుగుతరగతులుగా విభజింపవలెను. స్పెషలు తరగతి రాష్ట్రములు సాగుకు 1000 రూపాయలును మొదటి తరగతివి 500 ను, రెండవ తరగతివి 250 ను, మూడవ తరగతివి 100 ను, ప్రతి సాలును భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు చెల్లించుచుండవలెను. ఈ క్రిందవివరింపబడినరీతిగా ఆ యా రాష్ట్రములు ఆ యా మొత్తములను చెల్లించుచుండవలెను.

అశ్మీరు	రూ. 100	కజరావు	రూ. 500
ఆంధ్ర	500	కర్నాటక	250
అసామ	100	కేరళ	100
బీహారు	500	మహారాష్ట్ర	250
బెంగాలు	500	సరిహద్దు	100
బీరారు	100	పంజాబు	250
బర్మా	250	సింధు	250
మధ్య హిందీ	250	ద్రవిడ	500
మధ్య మరాఠీ	100	సంయుక్త	500
ఢిల్లీ	100	ఉత్తర	250
		హంజాయి	1000

(4) శాసనసభల ఎన్నికలకు నిలచుట

కాంగ్రెసువారిలో శాసనసభలకు రాజీనామాలు నియమింపబడును, రాజీనామాలు నిచ్చి మరల ఎన్నికలకు నిలచినవారును నియోజకాధికారము గల కాంగ్రెసుసంఘములలో వేసిలోనైన పట్టణముగా నుండియున్నచో ఆ పట్టణము వెంటనే రాజీనామాలు నియమింపవలసిన కార్యదర్శులు వారికి తెలియజేయవలెను. వారును రాజీనామాలు నియమింప స్థాయిసంఘ నిబంధనల ననుసరించి అధ్యక్షుడు వారిపైని చర్య జరుపవలెను.”

(5) పంగరాష్ట్రమున యెన్నికలు

ఈ యెన్నికలనుగూర్చిన వివాదము పరిష్కరింపబడుటకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు విచారణ సమితి ప్రకటించిన తీర్పు నకలును సేమగు ప్రకారము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శియును వ్రాసిన లేఖలను యీ సభవారు పరిశీలించిరి. ఆ రాష్ట్రమున మరల యెన్నికలు జరుగవలెనని నిర్ణయించిరి.

(6) చెరసాలలలో రాజకీయపైదీల యిబ్బందులు

“చెరసాలలలో నుంచబడిన రాజకీయపైదీలకు సరియైన సదుపాయములు చేయబడునని ప్రభుత్వమువారు చేసిన వాగ్దానము ప్రకారము పైదీల కట్టి సదుపాయములును చేయబడుటలేదని తెలియపర్చినందులకు యీ సభవారు చాల చింతించు న్నారు ఇందువలన లాహోరుపైదీలు నిరతనవ్రతమును బూనిరని గూడ తెలియుచున్నది.”

జి. ఐ. సి. రైల్వేపనివాండ్రు సమ్మెకట్టు

ఉద్యోగములకు పూచీ యియ్యవలెను. అన్ని జాతులవారి కిని సమానసౌకర్యములనే కలిగింపవలెను. ఎవరికినిగూడ నష్టమును కలిగింపగూడదు. అని యీ రైల్వేపనివాండ్రు కోరిన కోరికల నన్నిటిని యీ సభవారు రామోదించిరి. ఇవి చాల యుచితములుగానే యుండినను రైల్వేకంపెనీవారు సమ్మతింపక పోవుటచే పనివాండ్రు సమ్మెకట్టవలసినవచ్చినందుల కీసభవారు మిక్కిలి చింతించు న్నారు. ఈ విషయమును బాగుగా పరిశీలించి గౌరవప్రదమగు సమాధానమును మధ్యపట్ట కొకసంఘము నియమింపబడగలదని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు.”

(8) కాంగ్రెసువారివలన ధనమును వసూలుచేయుట

కాంగ్రెసుసభ్యుల ఆదాయమునుబట్టి వారు కాంగ్రెసు కియ్యగలగిన మొత్తమును నిర్ణయించుటకు రాష్ట్రీయసంఘములు తగిననిబంధనలను చేయవలెను. సాగుకు 300 రూపాయలకుతక్కువ ఆదాయముగల వారివలన నీ మొత్తమును వసూలుచేయ నక్కరలేదు. నియోజకాధికారముగల కాంగ్రెసుసంఘములలో సభ్యులుగా నున్నవారిలో సాగుకు 300 రూపాయలకంటె పాచ్చు ఆదాయముగల ప్రతిసభ్యునియొద్దనుండియును యీ మొత్తమును వసూలుచేయవలెను. ఈ రీతిగా నమూనైన మొట్టమొత్తములో 100కి 10 రూపాయలవంతున తేలికమొత్తములను ప్రతిరాష్ట్రీయసంఘమును భారతసంఘమునకు పంపుచుండవలెను. ఆరాష్ట్రీయమునకు నిర్ణీతమైన మొత్తమును దీనిలోనుండి తగ్గించి తక్కిన భాగమునే పంపుచుండవలెను.

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ - స్థాయిసంఘసభలు

“1980 మార్చి నెల 20 వ తేదీన కార్యసంఘసభ 21 వ తేదీని స్థాయిసంఘసభను అహమదాబాదులో జరుపుటకు తగిన యేర్పాటులను చేయవలెను.”

కార్యసంఘసభ ముగియుట

నిన్న 16 వ తేదీని ఉదయము 9 గంటలమొదలు మధ్యాహ్నము ఒంటికంటవరకు కార్యసంఘసభ జరిగినది. అంతటితో కార్యక్రమము పూర్తియైనది. మరల 20-21-1980 తేదీని అహమదాబాదులోనే కార్యసంఘసభ జరుగును.

సత్యాగ్రహవిధానము

మొదట ఉప్పుగనులపై దాడినలుపుట

“ఏదేమిదేశములలో ఉప్పు రాసులు చేయబడుచుండునో ఆ యాప్రదేశములపైనే సత్యాగ్రహ వలంబి డులు మొదట దాడిచేడలెదరని తెలియుచున్నది. ఇందువలన ఉప్పురాయ్లామును కంట్రాక్టుచేసిన స్వర్ణులకు నష్టము కలుగుచోమోయుని కొందరు ప్రశ్నించిరి. అందులకు దొరతనమువారి పరిశీలనక్రిందనున్న దిహిలైన మాత్రమే దాడి సలుపబడునని తెలుపబడెను. అట్టి నిరాయ్లాసలములను కనిపెట్టుటకు నిన్ననే ఆశ్రమమునుండి కొంతమంది ఆయాసలములకు బయలుదేరి వెళ్లిరి.

సత్యాగ్రహవలంబితులను చేర్చుట

సత్యాగ్రహ మొనరించుటకు సిద్ధముగానున్నవారి పేరులను నమోదుచేయ నారంభించిరి. మొదటిదశములో పనిచేయుటకు ఆశ్రమవాసులు 30 మంది సంసిద్ధులైరి. వీరిలో మిర్రాబాయిగారు (స్త్రీడుకనన్) గూడనున్నారు. వీరినందరిని ఆ రెప్పు చేసిన సమ్మెట ఆఖరి భారత తంతుకారక సంఘమువారు క్రమముగా ముందుకువచ్చుచుందురు. దేశమునందు పెక్కుతావులలో ఆనగా అనుకూలపరిస్థితులెర్పవలసిన స్థలములలో ఏకకాలమునందే సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడునని తెలియుచున్నది.

హాగ్లికరుగారి వలంబితులదశము

ఎప్పుడుకోరిన నపుడు గొప్పవలంబితులదశమును సమాఖేత పరచెదననియును యొంటికిపంపవలెననిన నటికి వారినిపంపెదననియును హిందూస్తాను సేవ డిగ్గనాయకుడగు హార్దికరుగారు వాగ్దానము చేసిరి. సత్యాగ్రహశ్రమమువారు బాగుగా వారి తేలియుండుటచే దేశమునందే రెప్పునువారైనను వారిసహాయమును కోరినచో వారి నచటికి పంపెదరు.

మీరాబాయిగారి దృఢసంకల్పము

“మీ స్వదేశమును ఆంగ్ల దేశమునుండి భారతదేశమును విడదీయుటకు గాంధీజీ కృతనిశ్చయము యున్నాడు. ఇట్టినిశ్చయముగూడ గాంధీజీకి తోడ్పడుటకే మీరు నిశ్చయించితిరా?” అని నండే క్రానికలు ప్రతికాసంపాదకుడు లండను నగరమునుండి స్టేడు కన్యకు తంతివార్తనంపెను. గాంధీజీతోను సత్యముపై నను న్యాయముపై నను ఆధారపడియున్న అతని యుద్యమముతోను నాకుగల సంబంధము యెన్నటికినిగూడ విడిపోవునది గాదు” అని మీరాబాయి మరల తంతివార్త నంపెను.

మహాత్ముని మానవత్వము

నిన్న 16 వ తేదీ సాయంకాలమునందే మహాత్ముడు మానవత్వము ప్రారంభించెను. నేడెవరితోడను మాటలాడడు గాన అసహాయ నాయకులను చేపటివరకు నిలిపివేసెను. దేశభక్త వేంకటప్పయ్య, గంగాధరరావు, రాజేంద్ర ప్రసాదు, పట్టాభిసీతారామయ్య, సి. రాజగోపాలాచారి, సరోజినీదేవిగారు మున్నగువారందరూ మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము నిలిచియున్నారు. మహాత్ముడు రేపు 18 వ తేదీ మంగళవారమునాడు వారితో సంభాషించును.

రాజప్రతినిధికి అంత్యలేఖ

నిన్న 16 వ తేదీ రాత్రి మహాత్ముడు సత్యాగ్రహ ప్రకటనలేఖను సిద్ధపరచెను. దానిని నేడు 17 వ తేదీ ఉదయమున మరల సరిహద్వి రేపు 18 వ తేదీని యితర నాయకులకు చదివి వినిపించును. ఎట్లండి 19 వ తేదీ బుధవారమునాడు దానిని రాజప్రతినిధికి పంపించును. 20 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలము వెంకటేశుడు ఎంగుయిండియా ప్రజలలో ఆ లేఖ ప్రకటించబడును.

ఆశ్రమవాసులకు మహాత్ముని ఉపదేశము

సత్యాగ్రహవ్రతము అసిధారావ్రతమే

కొన్ని దినములనుండి కొంచెమైన విరామములేకుండ పనిచేయుచుండుటచే మహాత్ముడు కొంత బడలియుండిననుగూడ 15 వ తేదీ సాయంకాలము యధాకాలమునకే ప్రార్థనాస్థలమునకు వచ్చెను. ఆనాడు మహాత్ముడేవోయొక ముఖ్యవిషయమును తెలుపునను సాసక్తితో చాలకుండి వచ్చియుండిరి. అప్పుడు మహాత్ముడిటుల నుడివెను:

ఇప్పుడారంభింపబడనున్న సత్యాగ్రహమున పాల్గొనుటకు సంసిద్ధులైన ఆశ్రమవాసుల పట్టికను నేను చూచితిని. ఇది అసిధారావ్రతము వంటిదిగాన మీరు బాగుగా నాలోచించియే నిర్ణయింపగోరెదను. ఈ సత్యాగ్రహమున పాల్గొనవలెనను నిర్బంధ మెవ్వరికిని లేదు. మనఃపూర్వకముగా పాల్గొన గోరు వారు మాత్రమే ముందుకు రాగోరెదను. ఇప్పుడైనను మీరు మానివేయవచ్చును. ఈ సత్యాగ్రహమున పాల్గొనగోరువారు వెక్కుకట్టములకు పాలుగావలసియుండును. ఎంత ప్రబలమగు నాగ్రహకారణము కలిగిననుగూడ వారహింసావ్రతమును వదలగూడదు. క్రియలో మాత్రమే గాక మాటలోనైనను తలపులోనైనను గూడ లేకమైన క్రోధము కలుగగూడదు. దెబ్బలు తినవలసిచ్చినను కారాగృహమునకు పోవలసివచ్చినను తిండిలేక మాడవలసివచ్చినను మరెట్టికష్టము తట్టించిననుగూడ దౌర్జన్యమునకే డమియ్యగూడదు. భారతదేశమంతయునుగూడ ఆశ్రమవాసులపైనే గొప్ప ఆశను పెట్టుకొనియున్నది. ఆ ఆశను నెరవేర్చవలసిన కాల మిప్పుడు ప్రాప్తించుచున్నది. భగవద్భక్తులగువారు సైతము చాలకష్టములననుభవించుచునే యుండిరి. భగవంతుడు వారిభక్తిని చాల కఠినముగానే పరీక్షించుచుండును. విగాఢ ఆశ్రమమును త్యాగజ్ఞేత్రముగా నొనరింపవలెను. ఇందులకు తగిన శరీరమానసికశక్తులు లేనివారందరూ సత్యాగ్రహమునందు గట్టిసమ్మతము లేనివారందరు నిపుడే ఆశ్రమమును విడచిపోవుట మంచిది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ ప్రత్యేక సమావేశము

ఈనెల 23-వ తేదీని బెజవాడలో జరుగును

వర్కింగుకమిటీ తీర్మానములపై యోచించుటకుగాను

సభ్యులయందు సమావేశమయిన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ చేసిన తీర్మానములను యోచించుటకుగాను తగినచర్యజతువులును ఈ నెల 23-వ తేదీని 2 గంటలకు బెజవాడనుండలి కాంగ్రెసు భవనమునందు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జాతీయోపసంఘము సమావేశము కాగలదు.

క్రియత దేశభక్త వేంకటప్పయ్య పంతులుగారును పట్టాభిసీతారామయ్యగారును సభ్యులనుండి వెంటనే సమావేశము నేర్పాటు చేయువలెనని తంతివార్త నిచ్చినందున సమావేశము నిర్ణయించడమయినది. సమావేశమందు చర్చింపబడు నితర విషయములు గూడ పత్రికామాలమున రెండు మూడు దినములలో తెలుపబడును. సభ్యులకు ప్రత్యేకముగా నోటీసు పంపుటకు ఆవకాశము లేదుగాన ఇదియే నోటీసుగా భావించి యెల్లరు విచ్చేయ బ్రార్థింతులు.

కా. నాగేశ్వరరావు (అధ్యక్షులు). బ. సుబ్రహ్మణ్యం (కార్యదర్శి)

ఒకసారి సత్యాగ్రహము ప్రారంభమైనచో మరల వెనుకంజవేయ వీలులేదు. అప్పుడెవరైన వెనుదీసినచో తమకును ఆశ్రమమునకును భారతదేశమునకంతకునుగూడ గొప్పకళంకమును కలిగించివారగుదురు” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

బహిరంగసభ

15 వ తేదీ సాయంకాలమున జరుగుట

15 వ తేదీ సాయంకాలము ఆహుదాబాదులో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభలో ప్రముఖులందరూ మాటలాడిరి.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు

“తల్లలోనే మనము చాల కష్టముల నెదుర్కొనవలసి వచ్చునగాని మనము స్వేచ్ఛాత్మాహుతోనే వాని నెదుర్కొనవలెను. సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకు కార్యసంఘమువారు సిద్ధపరచిరి. ఆ విధానమును మహాత్ముని గాంధీ మహాత్ముడు నిర్ధారణ చేయగలడు. సర్వాధికారము నేనాధిపతికే యియ్యబడెను. ఒకవేళ దొరతనమువారు మరల మహాత్ముని బంధించిననుగూడ మనము వెనుదీయగూడదు. మహాత్ముడు నిర్ణయించినవిధానమును కొనసాగించుచునే యుండవలెను.”

డాక్టరు సత్యపాలుగారు

“అహింసాత్మకమున సమరము ప్రారంభమగుచున్నదని శంభుధ్వజ మొనరించుటకే మేమందరమును పవిత్రమున నీ ఆశ్రమమునకు వచ్చియున్నాము. మనము నడుములు కట్టవలసినవిషయము సలప్రాప్తమైనది. ప్రతి భారతీయుడును త్యాగమునకు సంసిద్ధుడుకావలెను.”

బాబూ రాజేంద్రప్రసాదుగారు

“సత్యాగ్రహమును నడిపించుటకు సర్వాధికారమును కార్యసంఘమువారు మహాత్మునకొసగిరి. మహాత్ముడును యితర నాయకులును గూడ బంధింపబడినచో మీరే సత్యాగ్రహమును కొనసాగింపవలసి యుండును. ఏ నేనానియును విధానమును నిర్ణయింపజాలడు. ఏలనగా సిద్ధిగృతులబట్టి అతిథు వానిని మార్చుచుండవలసియున్నది. యెవరు నేనాధిపతిగా నుండిననుగూడ పూర్వ స్వరాజ్యము లభించువరకును సమరమును విరమింపగూడదు.”

నర్దూరు శార్దూలగారు

“అహింసలో కాంగ్రెసుమహాసభలో నామోదించబడిన పూర్వ స్వరాజ్యతీర్మానము కేవలము వాక్కుటా లోపముకాదు. భారతదేశము మన జన్మభూమి గాన ద్రిటిభూమి వెడలిపోవనియున్నది. వారి ఫీరంగిగుండ్లు తరిగిపోవలెనేగాని మన వక్షస్థలములు తరిగిపోగూడదు.”

డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు

“నిరాయుధులను ప్రజలకు సాత్వికనిరోధ మొక్కటియే ఆధారము. దేశమునందు స్త్రీరాస్తులుగల మితవాదులు, బిల్లుల యజమానులు మున్నగువారితో మన మాటోచింపదలచుకొనలేదు. భారతదేశమునందు మనదికాని ప్రదేశమొక్క ఆడుగైన నెట్లులేదు. మన సాత్తును రక్షించుటకు మన ప్రాణములనర్పించెదము. ఉప్పుపన్ను మిక్కిలి దారుణమైనదిగాన మొదట దానినిగూర్చియే సత్యాగ్రహము ఉపబడును. అరీతిగానే సత్యాగ్రహ సముద్రమున మనము ఘుమకవలసియున్నది.”

డాక్టరు చోయితరాంగారు

రణదుందుభులు మోగినవి. “వాతోవా ప్రాప్యనేస్వర్గం జితోవాప్రాప్య సేమహిం” అని సింహవాద మొనరించుచు యువకులు రణరంగమున కరకవలెను.

దేశభక్త వేంకటప్పయ్యగారు

“1857 లో మొదట స్వరాజ్యసమరము జరిగినది గాని అప్పుడు విజయము కలుగలేదు. ఏలనగా అప్పుడు సరియైనకట్టుబాటు లేకపోయినది. ఇప్పుడు జరుగనున్నది రెండవ యుద్ధము. ఆయుధవిధానము హింసాత్మకము. ఈయుద్ధవిధానము అహింసాత్మకము. ఈ రెండును పరస్పరవిరుద్ధములు. మన మిప్పుడు ప్రపంచమున కంతకును మార్గదర్శిలమగుచున్నాము.

పండిత జనమాలిలాలుగారు

మన దేశచరిత్రలో యీరోజు గొప్ప పర్యవసాయ కాలక్రమమున ఆహుదాబాదు నగరము విభాగిత నగరముగా భావింపబడగలదు. మన మటులచేయగల మని లోకమునకు వెల్లడించుట కిప్పుడు మనకు గొప్ప అవకాశము లభించినది.”

నర్దూరు వల్లభాయి పటేలుగారు

పూర్వ రాష్ట్రములన భారతదేశము ఘనతమములకు కార్యముల నడిపించున్నది. అది యెట్టివో క్రమముగా నేను మీ కరిగించెను. వానిని మీరు నెరవేర్చి కృత్యత్యులు కావలెను.

కర్నాటక రాష్ట్రమువారికి నాయకుల హెచ్చరిక

“ఆహుదాబాదులో కార్యసంఘసభవారు సత్యాగ్రహ తీర్మానము నామోదించుటచే దీనినిగూర్చి ఆలోచించుటకు యీ నెల 23 వ తేదీని బళ్లారిలో రాష్ట్రీయసభ జరుగగలదు. ఆ సభకు సభ్యులందరూ ముఖ్యముగా రావలెను” అని గంగాధరరావు హాదీకరుగార్లు ప్రకటించిరి.

సభ్యులు వెడలుట

మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము ఆగియున్నవారు తప్ప తక్కినవారందరూ నిన్ననే వెళ్లిరి. మోతీలాలు జవహరలాలు, డాక్టరు సయ్యదు మహమదుగార్లు నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి.

ఇండిమోడెస్సు లిగు

కాంగ్రెసువారే పూర్తిస్వరాజ్యమును ప్రకటించినందున యిండిమోడెస్సులీ ప్రత్యేకముగా నుండవలెనాయని జవహరలాలుగారి నడుగగా గాంధీ మహాత్ముడు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపజోవుచున్నాడుగాన యిండిమోడెస్సు లీపంటియువకసంఘములు చాల సహాయము చేయవలసియుండును గాన ప్రస్తుతము వానినిరద్దుచేయగూడరని జవహరలాలుగారుచదివిరి.

* * * *

అమెరికావారి సానుభూతి

సుప్రసిద్ధనాయకుల ప్రకటన

భారతదేశములు అహింసనే ఆధారముగా చేసికొని పనిచేయుచున్నారని గాన బిటుచదేశమువారు గూడ దౌర్జన్యమును పరిత్యజింపవలెను. పూర్వ స్వరాజ్యముకొరకు భారతీయులు ప్రయత్నించుచున్నారని గాన అమెరికావారు వారికి సహాయము చేయవలెను” అని కోరుచు ప్రాఫెసరు డ్యూయూ, రిచర్డు హోమ్స్, డాక్టరు సెంటర్లెండు, రోజుమబ్బాయిగార్లు మున్నగువారు 12 మంది ప్రముఖులు ప్రకటనచేసిరిని నూయాన్యూసుండి భారత కాంగ్రెసు సంఘాగ్రహునకు తంతివార్త వచ్చినది.

రంగూను చిఫ్ జడ్జి మరణము

రంగూను, ఫిబ్రవరి 16. — సర్ జెర్మన్ జడ్జిగారు, రంగూను హైకోర్టు చిఫ్ జడ్జి లిక్విరాల్ జారఖో ప్రియంకు చనిపోయిరి. వారిచిచ్చియలల చిరస్మరణము వారు పెద్దలచేతలు పచ్చిరి. బ్యాగవర్తురుగారు, మంత్రులు, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు విచారము చేల్చుచు గతేలినరేట గావించిరి.

అహమ్మదాబాదు

నిర్ణయము

సర్వత్ర ఆశ్రమమున గూడిన కాంగ్రెసు కార్య నిర్వాహకసంఘమువారు ఈ క్రింది నిర్ణయము గావించిరి.

“పూర్వస్వరాజ్యమును బడయుటకు అహింసా ధర్మమునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలవారే శాంతి సహిత శాసనోల్లంఘమును ప్రారంభించవలె నని కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. కాని, కాంగ్రెసు సంస్థయందు అట్టివారే గాక ప్రస్తుతస్థితిలో అహింస నవలంబించుటయే తాత్కాలికముగ లాభకరమని నమ్మువారు గూడ జేరియున్నందున, గాంధీమహాత్ముని సూచనను ఈ సంఘమువారు ఆమోదించి, వారును వారితో గలసి పాటుబడుచు అహింసను విధ్యుక్తధర్మమని విశ్వసించువారును శాంతిసహిత శాసనోల్లంఘనమును వారి యిష్టము వచ్చినప్పుడు వారు చేయదలచినవిధమున వారు నిర్ణయించెడి పరిమితిలోని నిర్వహించుటకు అధికార మిచ్చుచున్నారు. ఈ సంరంభము కొనసాగుచున్న సమయమున, కాంగ్రెసు సభ్యులందరును తదితరులును, సత్యాగ్రహవలంబులకు సర్వవిధముల తోడ్పడి, ఎట్టి కోపకారణముల మధ్య నయినను సంపూర్ణముగ పూర్వస్వరాజ్యమును అవలంబించి దాని కెట్టిభంగము కలుగకుండ కాపాడెదగని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. సమష్టి శాసనోల్లంఘనము జరుగునెడల, నింతవరకు ప్రభుత్వముతో ఏ చిక్కిన హతాశము నలుపుచున్న వారు, అనగ న్యాయవాదులును, ప్రభుత్వము ద్వారా లాభము బొందుచున్నవారు, అనగ విద్యార్థులును సహకారమును మాని, దానివలన గలుగు లాభములను విడనాడి, స్వాతంత్ర్యమునకై జరుగు సంరంభమునందు పాల్గొనెదగని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. నాయకులు అరెస్టు చేయబడి, కారాగృహమునందు బంధించబడినపుడు, నెరుకనుండి త్యాగబుద్ధియు నేవాసక్తియు గలిగిన వారు కాంగ్రెసు సంస్థలను నిర్వహించుచు, కాంగ్రెసు ఉద్యమమును శక్తివంతము లేకుండ సాగించెదగని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.”

పై తీర్మానము కాంగ్రెసు చరిత్రయందు అత్యంతముఖ్యమయినది. లాహోరు కాంగ్రెసు గావించిన నిర్ణయము పట్టిబెడికొపు గాదనియు, దేశ స్వేచ్ఛను బడయుటకు కాంగ్రెసు స్థాపకసభ్యులు రాల్చియున్న దనియు, దీనిపట్టి ప్రపంచము

గ్రహించగలదు. కాంగ్రెసు సంఘము గాంధీ మహాత్మునికి పూర్ణాధికార మేల బసగవలయునని, అడుగవచ్చును. కారణము విదితమే. ప్రపంచమునకు దౌర్జన్య రహిత సుదేశము నొసగినది, గాంధీ మహాత్ముడు. దీనికి హిందూదేశమునందు విజయము గలుగుచో, లోకకళ్యాణము చేకూరునని, మహాత్ముడు గాఢముగ విశ్వసించుచున్నాడు. దౌర్జన్యము నుండి విముక్తి గాంచవలయునని నాగరికప్రపంచము గోరుచున్నది. యుద్ధములను బహిష్కరింపవలయుననియు, ఆయుధములను విసర్జింపవలయుననియు, మధ్యవర్తుల నిర్ణయములకు కట్టుబడి జాతుల మధ్య నుదయించెడి తగాదాలను పరిష్కరించుకొనవలెననియు, నూహలు వ్యాపించి యున్నవి. కాని దౌర్జన్య రాహిత్యమును విధ్యుక్తధర్మముగ భావించిన గాని, యిట్టి సొకల్ప మిడచదు. తాత్కాలిక లాభముల గోరి అహింస నవలంబించు వారివలన, విశేష ప్రయోజనము గలుగదు. హిందూదేశము అహింసా నాథనచే స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గాంచగలుగుచో, తన సుదేశమును లోకమునకు దంతటను వ్యాపింపజేయవీలగునని, గాంధీమహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. ఆ కారణము చేతనే, అన్యదేశములనుండి ఎన్ని ఆహ్వానములు వచ్చినను, మహాత్ముడు వాని సంగీకరింపలేదు. తాను విజయము గాంచకుండ, శుష్క బోధనల గావించుటకు మహాత్ముడు సమ్మతించడమైనది.

మహాత్ముడు తన సందేశమును స్వయముగ నాచరణలోనికి దెచ్చుటకు సమయమాసన్నమయినది. హిందూదేశ స్వేచ్ఛ అన్యమార్గముల ద్వారా లభింపదని తేటతెల్లమయినది. శాంతిసహిత శాసనోల్లంఘనము వెనుక విఫలమయ్యెను. దౌర్జన్యము వెంటనే ప్రాప్తించెను. మరల సట్టిసందర్భములు తటస్థింపకుండుటకు, మహాత్ముడు నివారణోపాయములను ఏర్పాటుజేసెను. అహింసను మతధర్మముగ భావించువారే, శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించి, ఇతరులకు మార్గము జూపుట మేలని మహాత్మునకు దోచెను. కాంగ్రెసు అహింస నామోదించుచున్నను, అహింస నెట్టి పరిస్థితులలో నయినను నవలంబించితిరవలయునని నమ్మువారు గలరు. హిందూదేశము నిస్సహాయస్థితిలో నున్నందున, అహింస నవలంబించుట ప్రస్తుతస్థితిలో లాభకరమని నమ్మువారును గలరు. తాత్కాలిక లాభాపేక్షాపరులు గొందరును, శాశ్వతపరిత్రధర్మముగ భావించువారు మరికొందరును గలరు. కడపటివారు దౌర్జన్యరహిత సంరంభమును నిర్వహించుచో, ఎట్టి కోపకారణములు తటస్థించినను, అహింసను విడనాడరని హాథిగ నమ్ముట కవకాశము గలదు. ఇట్టివారితో సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుచో, జయము తప్పక గలుగునని నమ్మవచ్చును. అందుచే కాంగ్రెసు సంఘమువారు మహాత్మునికిని వారి అనుచరులకును ఈ కార్యక్రమమును ఒప్పించిరి.

ఇతర కాంగ్రెసు సభ్యులు, కాంగ్రెసు సంస్థలను నిర్వహించుచు, శాంతిని కాపాడుచు, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుచు, సత్యాగ్రహవలంబులకు తోడ్పడగలరు. తమ రాబడిలో కొంతభాగమును వీరు కాంగ్రెసు సంస్థల కిచ్చి, సత్యాగ్రహమునకు చేయూత

నొసగుట యవసరము. ఇందువలన, నాయకులు నిర్బంధించబడినను, తదితరులు కాంగ్రెసు పనులను నిర్విఘ్నముగ కొనసాగింపవీలుండును. కాంగ్రెసు నాయకులు అహమ్మదాబాదు నగలో గావించిన ఎచ్చరికలు ప్రజలకర్తవ్యమును తేటపరచెను. గాంధీ మహాత్ముడు నిర్బంధించబడినప్పటికీ, నిరుత్సాహము జెందక, ప్రతివారును తమ ధర్మమును నెరవేర్చవలెనని రాజగోపాలచాక్రలుగారు నుడివీరి. ప్రతి భారతీయుడును త్యాగ సంసిద్ధత జూపవలెనని, సత్యపాలుగారును, మహాత్ము డెటుల ఆదేశించిన నటుల నడువవలెననియు, వారినిర్బంధమునకు పిమ్మట ఇతరులు వారియజ్ఞుల ననుసరించి యుద్యమమును కొనసాగింపవలెననియు, రాజేంద్ర ప్రసాదుగారును, అధికారు లెట్టినిర్బంధములకు బూనినను, దేశము వెనుకంజవేయక స్వేచ్ఛ బడసితిరనని, సర్దులో సింగుగారును, శాంతిసహిత శాసనోల్లంఘనమే భారతదేశమునకు శరణ్యమని డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారును, చనిపోయిన స్వర్గము, బ్రతికియున్న స్వాతంత్ర్యమును లభించునని డాక్టరు చైల్డ్ రాముగారును, ప్రపంచమునకు ఉత్కృష్ట మార్గమును భారతదేశము గనుబొమ, అపూర్వ సాధనము నవలంబించుచున్నదని, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారును, దేశచరిత్రమునందు కాంగ్రెసుసంఘ నిర్ణయదినము నుదినమని ఘడిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారును, ఘూర్జర దేశము హిందూదేశము క్రింది సాధించు నను విశ్వాసము నిపుడు సార్థకపరుపవలయునని, సర్దారు వల్లభాయి పటేలుగారును, ఎచ్చరించిరి.

వల్లభాయి పటేలు మున్నగు అనుచరులుగల గాంధీమహాత్ముని విజయము గూర్చి సందేహింపనవసరముండదు. బార్డోలీలో నిదివరకే పటేలుగారు దౌర్జన్యరహిత సంరంభమునందు విజయము గాంచి ప్రపంచము నాశ్చర్యనిమగ్నము గావించిరి. మహాత్ముని యాదేశముల కేమాత్రము భంగము కలిగింపకుండ, వీరు బార్డోలీ యుద్యమమును నిర్వహించిరి. ఇట్టివారు దేశస్వాతంత్ర్యోద్యమమును జయప్రదముగ నిర్వహించుట కెట్టి యాటంకముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు నేడు మానవతము చాల్చును. రేపటిదినము దేశభక్త వెంకటప్పయ్యప్రభృతులతో, వీరు భావికార్యవిధానము గూర్చి యోచించెదగని తెలియుచున్నది. మహాత్ము డేమార్గము నవలంబించినను, బహిరంగముగనే అనుసరించును. కృత్రిమ రహస్యపద్ధతులతో వారికి బనిలేదు. తాము సత్యాగ్రహము నవలంబింప సలకల్పించితిమని, మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి రేపటి సాయంకాలము అంత్య సందేశము బంపును. పిమ్మట తన కార్యక్రమము నారంభింపగలడు. కృతనిశ్చయుడయిన గాంధీమహాత్ముడు ఆశ్రమవాసులకు గావించిన ఎచ్చరిక అమూల్యమయినది. ఇట్టి సంరంభములో ప్రవేశింపకముందు బాగుగ నాలోచించియే దిగవలయుననియు, కష్టముల చూలగలవనియు, నిష్పదయినను ధైర్యము లేనివారు మానుకొనుచో మానుకొనవచ్చుననియు, ఒక్కసారి దీనియందు ప్రవేశించినపిమ్మట, ఎట్టి అనపానపరిస్థితులమధ్య నయినను ఆగ్రహము చెందగూడదనియు, మనోవాక్పాదకర్మలయందు అహింసను విడనాడగూడదనియు, దెబ్బలు తినవలసివచ్చినను, కారాగృహములకు బోవలసివచ్చినను

నను తిండిలేక మాడవలసి వచ్చినను, దౌర్జన్య రహితముగ మెలగవలయు ననియు, దేశమంతయు సబర్కశీ ఆశ్రమముపై తన దృష్టిని నిలిపియున్న దనియు, దేశమోక్షము నీయాశ్రమము సాధించునని ఎదురుజూచుచున్నదనియు, భగవద్భక్తు లెప్పుడును కష్టములనే అనుభవించి రనియు, ఆశ్రమమును త్యాగభూమిగ మార్చ నవసరము గలదనియు, పోరాటమునం దొక్కమారు ప్రవేశించిన పిమ్మట, వెనుకడుగువైచుచో, అట్టివారు తమకును దేశ గౌరవమునకును గూడ అవమానము దెచ్చినవారయ్యెదరనియు, మహాత్ముడు గావించిన పవిత్రమగు ఎచ్చరికను మరచుటకు పీలు లేదు.

శ్రీరాముడు అరణ్యములకు జనుటకు ముందర, సీతాదేవికి వనవాసక్షేత్రముల గూర్చి చెప్పిన అమోఘవాక్యములను, మహాత్ముని ఎచ్చరిక జ్ఞప్తికి దెచ్చుచున్నది. ఇదివరకే మహాత్ముని సంకల్పము నాగరికప్రపంచమును సంచలించ జేసినది. అమెరికా ప్రముఖులగు ప్రొఫెసరు డ్యూయీ, హోమ్స్, డాక్టరు సకడర్ లాండు, రోజరు బాల్టవిను, హెయిన్సు మున్నగు విశాల హృదయులు, హైందవ స్వాతంత్ర్యోద్యమము ఆహింస నాధారము జేసికొనుటచే, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు బలప్రయోగమునకు బూనక, దౌర్జన్యమును బాత్తుగ విడనాడవలయు నని కోరి యుండిరి. అహింసను, దౌర్జన్య మెన్నటికిని ఆణచి వేయ జాలదు. మీదుమిక్కిలి దానిని మరింత బల పరచుట నిశ్చయము. అందుచే హిందూదేశము అహింసను విడనాడనియెడల, విజయము తప్పక చేకూరునని విశ్వసింపవచ్చును. బిర్లాగారు సంయుక్త వాణిజ్య సంఘసభలో ముచ్చటించుచు, వర్తకులు గూడ భారతీయుల మని గ్రహింప వలయు ననియు, ప్రతివర్తకుడును దేశస్వేచ్ఛకై పాటుబడుచున్న వారు వారికి తోడ్పడవలయు ననియు, స్వరాజ్యమువలన అందరకును శుభమే కలుగుననియు, దేశముకొరకై త్యాగము సలిపి నిర్బంధముల ననుభవింపజాలనివారుగూడ, దేశసేవకులకు సాధ్య మగునంతవరకు తోడ్పడవలయు ననియు, హితబోధ గావించిరి. అందుచే, దేశముకొరకై ఆత్మార్పణము గావించుచున్నవారితోబాటు ఇతరులు ఆత్మార్పణము గావింపజాలక బోయినను, బిర్లాగారు చెలిపినటుల వారి మార్గమున కడ్డము రాకుండ సాధ్య మగునంతవరకు తోడ్పడుట కెట్టి యాటంక ముండదు. ఈ సమయమున మీరు వారనుభేదము లేక ఎల్లరును దేశవిముక్తికై చేతనయినసహాయము జేయుట కెట్టి యాటంక ముండజాలదు. దేశమాత ఎల్లర సేవను కోరు చున్నది. మహాత్ముడు సారథియై, స్వాతంత్ర్య రథమును నడపుచుండ, వారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడువా రెల్లరును ధన్యులు. కాంగ్రెసుసంఘములు సభ్యుల సభికముగ జేర్చియు, నూతనసంఘములను నెలకొల్పియు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించియు, అహింసావాతావరణమును కాపాడియు, దేశమునకు సందిగ్ధ సమయమున ఎంతైన సేవజేయగలవు. మహాత్ముని మహత్సంకల్పమునకు తోడ్పడగలవు. ఆశ్రమవాసురాలగు మీరాబాయి అను సామాంతరముగల స్త్రీడు కన్య గూడ దౌర్జన్య రహిత సంరంభములో పాల్గొని మహా

త్మునకు తోడ్పడ నిశ్చయించెను. హరిద్ కారు ప్రభుత్వము తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. మహాత్ముడు పూర్ణ స్వరాజ్యము నామోదించి యుండుటచే, వారితో సంబంధమును విడనాడవలయు నని స్త్రీడు కన్యగారిని కోరినవారు గలరు. సకడే కానికలు పత్రికాధిపతికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, స్త్రీడుకన్య యిటుల చెప్పెను:

“గాంధీ మహాత్మునితోను, సత్యన్యాయబద్ధ మయిన యుద్యమముతోను నాకు గల సంబంధము అవిచ్ఛిన్న మయినది.”

సత్యాగ్రహశ్రమము గాంధీమహాత్ముని ఆమూల్య సిద్ధాంతమును ఆచరణలోనికి దేనున్నది. ఇంతకు పూర్వము ఆశ్రమము నిర్వహించిన కార్యము లన్నిటికన్న, నిది మహత్తరమయినది. యావద్భారతదేశము నుద్ధరించుటకు ఆశ్రమము పూనుకొని నది, తద్వారా లోకకళ్యాణమును చేకూర్చునున్నది. మహాత్మునికి విజయము గలుగుగాక!

రూపాయి మారకము

రూపాయి మారకమును పిల్లలకు ఆరుపెన్సి లకు మార్చుటవలన, బాంబాయి విల్లులకు తీరని నష్టము వాటిల్లే ననియు, వాణిజ్యపరిశ్రమ లడుగంటె ననియు, అనుభవనీయులు తరుచుగ చాటుచునే యున్నారు. కాని ప్రభుత్వము దీనిని మార్చుటకు పూనుకొనలేదు. సంయుక్త వాణిజ్య సంఘసభలో ఈ ప్రశ్న రాగ, ఇండియా ప్రభుత్వార్థికసభ్యు లగు షుప్రతుగారు ముచ్చటించుచు, రూపాయి మారకపు రేటును మార్చుటకు పీలులేదనియు, అందుకై పురికొల్పుచున్నవారు దేశమునకు తీరనిహాని గలిగించుచున్నారనియు, దేశపు టార్జికస్థితిగూర్చి భీతి కవకాశము లేదనియు, ఆర్థికస్థితిని విచారించుటకై కమిషను నేర్పరచుటకు తమ కభ్యంతరము లేకబోయినను, మారకపు రేటును మార్చుటమాత్రము అసంభవమనియు, గర్జించిరి. ఆర్థిక విచారణ సంఘము రూపాయి మారకము హానికరమని నిర్ణయించిననుగూడ దానిని మార్చ పీలులేదనుట జూడ, ఆర్థికసభ్యుడు ప్రతిష్ఠ నేతిరున నయినను కాపాడుటకు బూనుచున్నాడని గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి సందర్భములలో దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడుట వివేకము గాదా? హిందూదేశపు హక్కులను ప్రభుత్వము వారి సమయమున సఫలపరుచుచో, భావిస్థితి మిగుల విషమ మగునని, మోడిగారు గూడ మందలించిరి. ఢిల్లీలో గూడిన సంయుక్తవాణిజ్యసంఘము నిజస్థితిని వ్యక్తపరచుట సమంజసముగ నున్నది.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రసంగము

రాజప్రతినిధిగారి ప్రతిపాదనమును నిరసించిన నారు గూడ, వారి కడపటిప్రసంగమును జ్ఞాపించుచున్నారు. ఈ వార మందిన లంఘన మైదుసత్రిక గమ్యస్థానము మాత్రమే సూచింపబడెను గాని, తత్తర అధినివేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధి సూచించబడ లేదను వాక్యములను మిగుల జ్ఞాపించుచున్నది.

ఇంకను తృప్తిచెందనివారు కొందరు లేకపోలేదు. అధినివేశస్వాతంత్ర్యము గమ్యస్థాన మని చెప్పట గూడ దోసమే యని, కాడక్కు, బర్మో-పాడ్లు ప్రభుత్వ మున్నగువారు వాదించుచున్నారు. గమ్యస్థానమునకును ప్రయాణమునకును భారతీయులు భేదము గ్రహింపజాల రనియు, లేనిపోని యాశలను పురికొల్పుట పాడిగాదనియు, కాడక్కుగారు చెలుపుట, హిందూదేశమునకు మేలేయగును. భారతీయులకు తత్త్వ స్యరాజ్యము గావలయు గాని, తక్కుంగల వరములతో బనిలేదని వెల్లడిచేయ వీలగును.

మల్లయ్యశాస్త్రిగారి కార్యదీక్ష

సాంఘిక సంస్కరణముల నామోదించు పండితులగుదురు. వీని నాచరణలోకి దెచ్చు వారింకను ఆరుదుగ నుందురు. పర్లాకిమిడి కళాశాలపండితులగు కావ్యతీర్థ బంకుమల్లి మలయ్య శాస్త్రిగారు సాంఘిక సంస్కరణములకు శాస్త్ర ప్రమాణముల నాధారముగ జూపుచు, ఆందోళన గావించియుండిరి. వీరి పుడు తమ బాల వితంతు కుమార్తెను, శతావధాని వేడుల సత్య నారాయణశాస్త్రిగారి కిచ్చి ఉద్యాహమును జరిపి రని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. పండిత ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరులవలె, వీరును సంఘసంస్కరణవిషయములందు కార్యదీక్ష బూని మార్గ దర్శకులయిరి. సంస్కర్త లెల్లరును మల్లయ్యశాస్త్రిగారి నభినందింపక మానరు.

ఇంగ్లండు : మద్యపానము

మద్యపాన విచారణ సంఘమువారి యెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు, వైద్యోద్యోగి యగు సర్ బార్ని న్యూమనుగారు, బ్రిటీషు ప్రజల ఆరోగ్యమునకును త్రాగుడుకును గల సంబంధమును చక్కగ నిరూపించిరి. పూర్వమునకన్న బ్రిటీషు ప్రజలలో నిపుడు త్రాగుడు తగ్గుటచే వారు ఎక్కువ ఆరోగ్యవంతులుగ నున్నారనియు, మరణముల సంఖ్య త్రాగుడువలన వెనుక ఎచ్చెననియు, త్రాగుడు తగ్గిన పిమ్మట నది గూడ తగ్గెననియు, త్రాగుడు డయ, ఊపిరితిత్తులవ్యాధి, మున్నగు వ్యాధులను తెచ్చిపెట్టు ననియు చెలిపిరి. త్రాగుడు తగ్గుచో ప్రజల ఆరోగ్యము ఎచ్చునని బ్రిటీషు వైద్యోద్యోగి తెలిపియుండుటచే, మద్యపానమును నిషేధింపవలసినయవసర మొంత గలదో యూహింపవచ్చును.

చైయిను : నిరంకుశాధికారము

ఢెరివెరాగారు వెడలిపోవుటతో, స్పెయినునందు నిరంకుశవిధానము తగ్గెను. నేటి వార్తలప్రకారము, ఢెరివెరాగారిచే నియమింపబడి వారిచే ఆడింపబడున్న పార్లమెంటు సభను, స్పెయిను రాజగ రిద్దువరచిరనియు, మ్యునిసిపలు ప్రొవిన్సియల్ కౌలులు పునరుద్ధరింపబడెననియు, తెలియుచున్న నిరంకుశాధికార మింతటితో సంతరించు స్పెయిను దేశమున కుపశాంతి గలుగును.

బాల్టవినుగారి విజృంభణము

లేబరు పక్షముపైకి బాల్టవినుగారు పూ విజృంభించుట జూడ, రాజోపు ప్రికాకు వీర సిద్ధు లగుచున్నారని నమ్మవచ్చును. లేబరు ప్ర

ము పరిపాలించునంతవరకు నిరుద్యోగము తొలగ
దనియు, తొలగి పోయిన పంటనే నిరుద్యోగము
అంతరించు ననియు, బాల్కవినుగారు చెప్పట కేవల
మతిశయోక్తి యైనను, కన్న రైట్ పు లిబగలు
పక్షములు పరస్పరనిరసమును ప్రారంభించె నని
గ్రహించవచ్చును.

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము

స్పాడనుగారి ప్రకటనము

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్ర 15:—బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శ
నము జయప్రదముగ సాగుచున్న జేయవలెనని వర్తకవాణిజ్య
సంఘములవారికిని పురపాలక స్థానిక సంఘములకును స్పాడను
గారు విజ్ఞప్తిచేసిరి.

స్వేయిను రాజకీయములు

డివెలరా చేతికీలుబొమ్మయగు పార్లమెంటు

నెత్తివేయుట

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్ర 16:—రాజు జాతీయమహాసభను రద్దు
జేసెను. ఇది డివెలరా చేతి కీలుబొమ్మవలె నుండెను. పుర
పాలక సంఘములను రాష్ట్రీయ సంఘములను మరల ఉద్ధరింప
జేసిరి.

'ప్రజారోగ్యము చాల యభివృద్ధి బొందినది'

జార్జి న్యూమెనుగారి సాక్ష్యము

(వైర్లెస్)

గుగ్గి, ఫిబ్ర 15:—మధ్యపాన విచారణ రాయలు
విచారణ సంఘము యెదుట సాక్ష్యమునిచ్చుచు ప్రజలలో చాల
వరకు ఆరోగ్యము అభివృద్ధి గాంచుచున్నదనియు మంచిగుణ
ములు అలభ్యమైనవనియు సర్ జార్జి న్యూమెనుగారు చెలిసిరి.
అంగ్లేయులు పూర్వమునలే బడలు తెలియకుండ తిరుగుటలేదు.
అకాలమృత్యువాతం బడుటలేదు. కొంచెము తక్కువగానే
త్రాగుచున్నారు. పూర్వముకంటె ఆరోగ్యవశతుగ నున్నా
రనిరి. ఆల్కహోలును త్రాగుటచే త్వరలో రోగములకు లోబడి
చనిపోవుచుండెడివారనియు గత 20 సంవత్సరములకుండి
విస్తారముగ చికిత్సకు కారణము ఇదే అనియు చెలిసిరి.

ఆర్థరు హెండర్సనుగారి

ప్రత్యుత్తరము

ప్రవాద పత్రిక

(రూటరు)

మాస్కో, ఫిబ్రవరి 16:—కామన్సువర్గలో 18 తేదీని
రషియాలో మతవిషయమై హెండర్సనుగారి ప్రత్యుత్తరమును
జూడ ఆయన కన్నర్యేటివులకు లొంగిపోయినట్లును సోవియటు
లకు ప్రతికూలముగ నున్నట్లును ఆర్థరుచున్నది. మతగురువుల
ప్రసంగములు సోవియటు రషియాలో వైతిక రీత్యా జోక్య
మును కలుగజేసికొనుట కుద్దేశంపబడినవనియు రాజకీయ ఉద్దే
శము లున్నవనియు సోవియటు దేశవిషయములో ప్రవేశము
కలుగజేసికొన నెంచుచో అట్టి ప్రత్యుత్తరములను అగ్రపాత
రచనకు గ్రోక్విచ్చెట్టుటకు కేవలము మని ప్రవాదపత్రిక
వాకొనుచున్నది.

నాకాదళ నిర్ణయసభ

ప్రెంచి ప్రకటనము

పత్రికావాగ్ధ్య

(వైర్లెస్)

గుగ్గి, ఫిబ్రవరి 15:—ప్రెంచి నూచనలవలన అమెరి
కాకు బ్రిటను చిక్కులున్నవన్నమాట నిజమేయని పత్రిక లను
చున్నవి. ఈ సంగతిని ప్రెంచి ప్రతినిధులకు తెలియకుండ
చాచలే దనుచున్నారు. రాంకే మన్డొనాల్లు స్ట్రెంఫ్ గారును
ప్రెంచి ప్రతినిధులకు చెలిపియే యుండురు. అయితే అంతయు
జయప్రదముగ జరుగుననే అనుకొనుచున్నారు. మార్చి 10 తేదీని
ఒడంబడిక సంతకముగుననియు అంతటితో సభ పూర్తియగునని
యు టాగూ గారునుచున్నారు. ఇది నిజమగునని కొందరును
న్నారు. ప్రెంచి ప్రకటనములన గలిగిన భిన్న అపోహమును
లేకుండజేసిరి. ప్రాంకు, గేటుబ్రిటను, అమెరికాకు యుద్ధము స్వ
ప్నాస్థాయని ప్రెంచి ప్రకటనము చెలువుచున్నది. ఈ సందర్భ
మున జపాను ఇటలీ విషయము నెత్తుకొనలేదు. అప్పటికి అమె
రికా బ్రిటిషువారి సంఖ్యలు, నూచనలు అందుటచేతను ఇటలీ
జపాను లేఖలు లేకపోవుటచేతను వీటిపేర్లను జపాను ఇటలీ
నూచించుచున్నారు.

నాకాదళ నిర్ణయసభ

(వైర్లెస్)

గుగ్గి, ఫిబ్ర 16:—ఆయాప్రభుత్వములవారు నాకాదళ
ములను తగ్గించవలెనని యడుగుట న్యాయము. అందులకు ఒడం
బడిక గుడురవలెను. జలాంతర్గాములను రద్దుజేయుట కపుడే నిర్ణయ
ఇచ్చును బ్రిటనుతోపాటు ఇతరులుగూడ ఈవిషయమై ఏకీభ
వించుచున్నారు. పెద్దనాకలను గూడ తగ్గించుటయు పూర్తిగ
రద్దుజేయుటయుగూడ జరుగవచ్చునని హెండర్సను గారునిరి.

కెన్వర్టీగారు

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్రవరి 15:—కరాచీనుండి విమానములో
పోవుచు కాంతారానుండి పాల్కుపురపాలక సంఘాధ్యక్షునకు తన
విమానము దక్షిణ పలస్తైయినులో పాడైనదియు సముద్రము
మీద పయనము జేయుచుంటినియు కెన్వర్టీగారు తంతి
నిచ్చిరి.

కనడాసెనెను

శ్రీ సభ్యత్వము

(రూటరు)

అట్టావా, ఫిబ్రవరి 15:—పూర్వము ఘోరము కామన్న
సభలో సభ్యుడు కామన్న వార్యునిగారి భార్యను నెనెటు
సభ్యురాలుగ నియమించు నున్నారు. అమె దీని సంగీకరించి
నచో ప్రధమ నెనెటు సభ్యురాలు ఈమెయే.

ఏథెన్సులో భూకంపము

10 గ్రామములు నాశన మగుట

(రూటరు)

లండను, ఫిబ్రవరి 16:—సామిష్య ప్రాచ్యదేశమున
శుక్రవారము రాత్రి క్రిటులో భూకంపముచే 10 గ్రామములు
నాశనమైనవని ఏథెన్సువార్తలు చెలువుచున్నవి. ప్రజలు భయ
కంపితులై ఊరిబయలుట బసచేసిరి.

జలాంతర్గాముల కను ఖర్చును ఇతర ప్రయోజనకరమగు
పనులకు వినియోగించ వలెననియు లేక ప్రజలకే కెందునటుల
జేయవలెననియు అబ్దుర్ రహ్మన్ పత్రికా విలేఖరి చెలువుచున్నాడు.
జలాంతర్గాములు రద్దగుటచే అందరకును లాభమేయనిరి.

సముద్రములో నౌకలు పోవుచు ఒడ్డునడున్న ప్రజల
తో తెలిపానలో మాట్లాడవచ్చునట. ప్రస్తుతము నౌకనుండి
ఒడ్డుకు సమాచారము పోవునట. ముస్సుగు ఒడ్డునుండి నౌక
మీదకుగూడ సంబంధములు కలుగజేయవలెనట.

సోవియటు ప్రభుత్వమువారు సరకులు స్టాకువేస్తే
జీలను మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఇకముందు విదేశవాణి
ములు నెహ్యూరీటీ పత్రముల ధరలను సోవియటు బ్యాంకుకు
చెందిన సంఘములవారే నిర్ణయించెదరు.

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనమునకు అపుడే కొనుటకు
వ్యక్తులు తండ్రిపతిండుమగ వచ్చుచున్నారు.

నోటీసు

మార్కపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 463/24, E. P. 139/29.

O. S. 141/25, E. P. 140/29.

O. S. 473/24, E. P. 178/29.

O. S. 476/24, E. P. 179/29.

వాద్య:—1. శాయపునాయుని కుమారరంగ
నాయక ప్రసాదు, 2. శాయపునాయుని కామాక్షి
మనోహర ప్రసాదు.

V.S

ప్రతివాది:— శ్రీమాన్ కోయిలకండాల్
సర్వలోకమంగమ్మ.

యీపై నెంబర్లలో డిక్రిహోల్డర్లు ప్రతివాది
పైన అమలు జర్నీ డిక్రిబాక్టీక్రింద డిక్రిహోల్డర్లు
ప్రతివాదిపేర 6-7-1922 తేదీని రు. 8000/ లకు
నెం 1 కి 100-0-0 కి 0-6-0 ప్రకారం వడ్డీతో
ప్రాసేయిచ్చివుండే వాయిదాల తనకా దస్తావేజు
లోని బాకీని యింటరిం అటాచిమెంటు ద్వారా
జప్తిచేయించి ప్రాహిబిటరీ ఆర్డరు పొందివుంటు
న్నారు గాన పై నెంబర్లలోని నోటీసులున్నూ,
ప్రాహిబిటరీ అటాచిమెంటునున్న 25-2-30 తేదికి
వాయిదాలు వేశివుంటున్నారు. గాన ప్రతివాదికి
యిందుమూలముగా తెలియవచ్చడ మేమనగా
సదరు 25-2-30 తేది పగలు 11 గంటలకు కోర్టుకు
ప్రతివాది ఖద్దునగాని లేదా వక్సీలుద్వారాగాని
హాజరై యేవయినా ఆక్షేపణలు వున్న, తెలుపు
కోవలసినది. అట్లు హాజరుకానంతట పై యావత్తు
హంశములున్నూ ప్రతివాది పరోక్షముగా తీర్మా
నింపబడుననే సంగతి యిందుమూలముగా తెలుపడ
మైనది.

మ కాం } చేరాలనరసింగరావు
మార్కపురం } బి. వ., బి. యల్.
26-1-30 } వాదుల వక్సీలు.

నోటీసు

కర్నూలు డి॥ ము॥ కోర్టులో

అన్సు నెం 649/29

వాది:—మొరుసు నరసయ్య, పురపంచినననయ్య.

Vs

ప్రతివాద్య:—1 బోయ రంగన్న, 2 బోయ అయ్యన్న.

ఆయకపత్రము బాకీగాను వాది ప్రతివాదులపైన దా
ఖలుచేసిన దావాపై కోర్టులో పరిష్కరించడమునకు పుట్టిన
సముక్ వాయిదా 24-2-30 తేదికి వేళి నాడు గనుక యిందును
గురించి ఆక్షేపణలవారు ప్రోక్టర్లు వాయిదాలోబాస హాజరై
మనవి చేసుకోవలసినదని యిందువల్ల తెలుపడమయినది.

కర్నూలు, } యల్. రంగారావు,
10-2-30 } వాదివక్సీలు.

ఈ ద్విమయ అమలలోనికి వచ్చియున్నది ఈ దేశములోని
బ్రిటిష్ వ్యాపార సంఘములకు ప్రారంభము వాటిలగునయ్య
భారతదేశములోని ప్రజలకు ఉపకార జననావాన్వయమునకు కా
టిష్ పర్యవేక్షణమునకు అనేక కష్టములు కలుగు నయ్యు కొంద
రు వాదించుచున్నారు. అట్టి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములు బి
వలెనని మనము కోరెనపు డ్విమయ భారతదేశ ప్రజాసామాన్యము

అప్పకవ్యముల పాలననుకూలకరణములను గాని కొందఱు కనుబరచుచున్నారని, ఇట్టివిను జనసామాన్య తేజమును కల లోనైనను అదివరకు తలచియుండదు. బాతీయ వ్యాపారపరి శ్రమలను ప్రోత్సహించ నలసినదిగా మనము కోరినప్పుడు గూడ బ్రిటిష్ సరకు యొక్క లభింపనియెడల జనసామాన్యమునకు హెచ్చుతల లిచ్చి ఐదువలసల కొనుగోలు కష్టమునను యొక విపరీత వాదన చేయబడుచున్నది. అయితే ఇందులకు నిర్ణయించునాధారము లేదు. యూరోపియనులయొక్క పోటీ ఎంతకంటెములో? ండి తీరేపే చేయి భారతీయులలోనే వేరేయి కంటెపెనిం రికే ఎంతక వ్యాపారములు అధీనము చేసినప్పటికిని, ఏర్పకల పోటీలన్ని జనసామాన్యము కష్టముల పాలుగాక మానదు. కాబట్టి ప్రజాతేజమును నకు భంగము రాకండ తేయుటయే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ మైనయెడల ఎట్టి అటంకములును రాకుండ సంరక్షణోపాయములను అటంక నివారణోపాయములను అమలుపరచవచ్చును నాకా వాటి జ్య వ్యాపార సంఘము వారు ఈ దేశములో 6 సం॥ రముల నుండియు న్యూహించిరి. కాని ఫలిత మేమి? ఓడరేవులలో దీపస్తంభములు నెలకొల్పిరి. కాని, మనము కోరునది దీపస్తంభములు కాదు. ఓడరేవులు సరకురేవులు మనకు అధీనము కావలసియున్నవి.

మన దేశములో కొస్తానాకాసంఖ్యలో నూటికి 15 మాత్రము భారతీయులకు చెందియున్నవి. విదేశీసముద్రములలో 93గడి నాకలలో నూటికి 2 మాత్రము భారతీయులకు చెందియున్నవి.

ప్రజలరక్షణ కలకత్తాలోను, తదితర ప్రాంతములలోను జరిగినవధలను గవర్న మెంటువారు పెడచెని తెట్టుచున్నారు.

జాతీయవాదుల ప్రభావము గవర్న మెంటువారు సర్వ కాలములందును తృప్తికరంపజాలరు. భారతీయుల కోరికలను ప్రభుత్వమువారు గౌరవించి తీరవలెను.

యమనాధరాయిగారి యువనాస్యము

తీర్మానమును అమోదించుచు యమనాధరాయిగారు (నంగర వై) జాతీయపత్రిక సంఘప్రతినిధి యువనాస్యించిరి. దేశముయొక్క సుపదకు స్థితియెట్లా? నాకావ్యాపారము చాలముఖ్యమైనది. ఇట్టి నాకావ్యాపారములలో దేశము యొక్క కొస్తా సంరక్షించబడుటకు ప్రజల ఆహారపదార్థములు ఊహించుకొనడ కాపాడగలను.

పూర్వకాలమున భారతదేశము నాకావ్యాపారముందు ప్రసిద్ధిపొందియుండెను. కాని, అవిరుద్ధములగు ఉక్కు ఓడలు అమలులోనికి వచ్చినవరకు భారతదేశ నాకావ్యాపారము ఊరుపేరు లేకుండపోయెను. కాబట్టి గవర్న మెంటువారి సహాయములేని యీ నాకావ్యాపారము ఈదేశములో తిరిగి తలయెత్తవలదు. ఇట్టి ప్రభుత్వదరణ మనకు లేమిదెని విదేశీయులు మననాకా వ్యాపారమును నశింపచేసిరి? సామాన్యముగా ఏదేశము యొక్క కొస్తావ్యాపారము ఆదేశము వారిదేయెన్నుది. ఇది అన్ని దేశములలోను అమలులో నున్న విషయము.

భారతీయుల నాకలను నడిపించు విద్యుత్సేర్పకై బొంబాయిరేవులో నాకనాకను గవర్న మెంటు ఏర్పాటుచేసిరి. అట్టిదే మద్రాసు రేవులో గాని, కలకత్తా రేవులో గాని యింకొకటి ఏర్పాటుచేయవలెను. అట్టి మరుల మీద ను కీ టీ కులై న భారతీయులకు నాకల మీద యుద్వోగముల నొసంగనియెడల భారతీయుల కిట్టి శిక్ష ఇయిండు ప్రోత్సహించును. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములోని అన్ని దేశములను సర్వసమర్థములై యుండినచోగాని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము సర్వశక్తిసంపన్నమై యుండవలదు.

ఇతర తీర్మానములు

భారతదేశములోనికి దిమతి యగు విదేశీ వస్తువులపై దిగుమతి గుంకము హెచ్చించి ద్వదేశీవస్తు పరిశ్రమ ప్రోత్సహించవలయు ననియు,

విదేశీయ వ్యాపార సంఘములవారును, విదేశీయ బ్యాంకులను భారతదేశములో వ్యాపారము గాని వర్తకవ్యాపారములుగాని జరిపినయెడల అట్టి వ్యాపారసంస్థలన్నియు తమభాగ్యముల యుడతాలను సాలీనా ప్రకటించి తీరవలెననియు భారతీయులకు నివేదించి తీరవలెననియు గవర్న మెంటువారు కాసింపవలెను.

గజ్డికలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

ఈ కలైలమును నాలుగు పూటలు కాచిన గజ్డి, చీడ, దిలుము, జీల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిచేయును. అమృతాంజనం డిపో 7, తంబు శెట్టిపేథి, మదరాసు.

గొ|| పటేలు, వైస్రాయి సమావేశము

వివిధవక్షనాయకులతో వైస్రాయిగారు చర్చించుట

మంగళవారమువరకు పరిష్కారముకాదు

డబ్బీ, ఫిబ్రవరి 15:—అమెన్టీ ప్రేక్షక ప్రాంగణ సమస్యను గురించి వైస్రాయిగారు నేనాకాసారి వైస్రాయిగారి ని కేసు బాచిరి ఉన్నది 11 గంటలవరకు చర్చయ్యెను 3 గంటల తిరిగి వచ్చిరి. వారి ప్రతి అభిప్రాయమును బలము కాని కేటకేయ పుష్కారము కాలేదు కాని అమెన్టీ పరిష్కారము జరిగెననున లగపడుచున్నది. అమెన్టీలో వివిధ వక్షనాయకులను రేపు మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు తన యింటికి సమావేశము కావలసినదిగ వైస్రాయిగారు ఆహ్వానము లంపిరి. అప్పుడు అభ్యుత్థాన సర్ జేమ్స్ క్రిరారు గారు గూడ నుండురు. ఉభయములను అభిప్రాయములు చెలిపిన పిదప వాచీ అండు వార్డు కమిటీ సిఫార్సులగుర్చి చర్చ జరుగును. క్రితపలనాడుముల సమన్వయించి రాజీనామలను వివిధ వక్షనాయకులు గావించురు. అవి ప్రభుత్వమువారికిని పటేలుగారికిని గూడ అంగీకృతములుగ నుండగలవు. సభ నావ్యవసరచింత మాత్రమున అధ్యక్షుడును ప్రభుత్వమువారును పక్ష నాయకుల నిర్ణయములకు ఒడంబడియుండురని పీలులేదు. ఈ సూచనలు విన్నపిదప తమ యిచ్చునట్లు ప్రవర్తించుటకు వారు స్వతంత్రులుగనే యుండురు. పండిత మాలవ్యా, జయకరు, జిన్నా, సర్ దాస్సీలీండ్సే, సర్ జల్పీరాజ్ ఖానుగార్లు అహ్వానములు నెట్టినవి (ఫీ ప్రెసు)

వక్షనాయకుల సమావేశము

డబ్బీ, ఫిబ్రవరి 16:—కేసు వైస్రాయిగారు పార్టీ నాయకులతో సభ గావించిరి. సర్ జేమ్స్ క్రిరారు సర్ బి. ఎస్. మిత్ర గొ|| పటేలు పండిత నరసమోహన మాలవ్యా జయకరు సర్ జల్పీరాజ్ ఖాను సర్ దాస్సీలీండ్సేగార్లు వచ్చిరి. ఎం. ఎ. జిన్నాగారు అతిథులు పోయినంగన రాజాకపోయిరి. ఈ విషయము పూర్తిగ పరిష్కారము గుటకు యింకను కొన్ని దినములు పట్టును. కావున రేపు ఎసంబ్లిలో యెట్టి ప్రకటనయు నుండదని లాల్ బో నందతిగ నన్నది. ఇప్పటికి జరిగిన దానిబట్టి ఎన్టీ కేసును ఆక్షేపణము, చట్టమునకు సంబంధించిన ఆక్షేపణముగూడ యికమందు సంతృప్తికరముగ తొలగింపబడును. సభలో పాల్గొనినవారెవరు బయటకేమియు చెప్పక పోయినను, ఈవిషయములందు వైస్రాయిగారు జూపిన శ్రద్ధను ప్రతిపాద కొనియాడుచున్నారు. పక్ష నాయకులు తమ రాజకీయభిప్రాయములను వెనుకజెట్టి వైస్రాయిగారికి తోడ్పడుటకే యత్నించుచున్నారు. నేను చెప్పి రెండుగంటలు జరిగినను ఎన్నగను విషయము గాలేదు. మంగళవారమునాటికి యావిషయము పూర్తిగ పరిష్కరింప బడగలదనియు, రేపు వైస్రాయి సంఘసభయ, మంగళవారము తిరిగి పక్ష నాయకుల సభయు, జరుగు ననుకొనుచున్నారు. ఉభయముల గౌరవప్రథమగు రాజీకురువలెననియే ఉభయముల ఆశించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

పగుళ్లకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0. వి. పి. 0-11-0

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

త్వరపడుడు!

కొలదివక్షలు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

ఆత్మకథ

(గాంధీమహత్మ్య స్వీయచరిత్రము.)

ద్వితీయ ముద్రణము
క్రాన్డైజు, పుటలు ౪౫౦
మేలయిన కాగితము; ముచ్చటలు గూర్పు అచ్చు.
అమూల్యమైన ఈ గ్రంథమునకు వెంటనే ఆర్డరులు పంపుడు.

శతావధాని వేలూరి శివరామ

శాస్త్రిగారు తెనిగించినది

వెల 12 అణాలు మాత్రమే.

తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

నెం 7, తంబు శెట్టిపేథి, బార్జిటపుకా, మదరాసు.

ఓంగోలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఖడ్గరువస్త్ర విక్రయము

ఫిబ్రవరి, 5:—చాల కాలము నుండి మా పురముందు ఖడ్గరు నుకాణము లేకపోవుట మిక్కిలి కొరతగా నున్నది. అఖిల భారత ఖడ్గరు సంఘమువారి ఖడ్గరు ఉత్పత్తిపాన మగు గురవారెడ్డిపాలెం ఇచ్చటికి ఆరుమైళ్లదూరములో నుండి గూడ, ఇచ్చట వారు, డిపో స్థాపింపక పోవుట చాల లోపముగా కనుపడకపోదు. నెల్లూరు వాస్తవ్యులను సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెసువాదులు నగు శ్రీయుత ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు ఇచ్చట రి. 4 లేదులయందు కొంత ఖడ్గరు విక్రయము చేసియు, తత్ప్రచారముచేసియు, కొంతమంది విద్యావంతులలో ఉత్సాహము పురికొల్పినను, తత్ఫలితముగ, సహకార ఖడ్గరు విక్రయ సంఘము నెలకొల్పవలె నను ఉద్ద్యమము కలిగి కొందరు భగవంతులుగాచేరి ప్రయత్నమును ఆరంభించిరి. త్వరలో వీరి ఉత్సాహము కార్యరూపము దాల్చునని నమ్ముచున్నాను.

సరస్వతి గ్రంథాలయము

వై గ్రంథాలయమునకు ఈ సంవత్సరము ప్రభుత్వము వారు గ్రంథములను కొనుటకై రూ. 250 గ్రాంతును ఇచ్చి యున్నారు. చాలాకాలమునుండి వై గ్రంథాలయమునకు స్వంత భవనములేక చాలా ఇబ్బందిపడుటయే గాక, అభివృద్ధికి గూడా నిర్బంధకరముగా నున్నది. ఓంగోలు మునిసిపాలిటీవారున్ను, తాలూకాబోర్డువారున్ను కొంత ద్రవ్యసహాయము చేసినయెడల గ్రంథాలయ కార్యచిరాయాక సర్వమువారు కొంత ద్రవ్యము వ నూలు చేసి నులభముగా స్వంత భవనము ఏర్పాటు చేయ నవకాశము కలుదు. ఓంగోలు మునిసిపాలిటీ వారికిన్ని, తాలూకాబోర్డు వారికిన్ని, గ్రంథాలయ కార్యదర్శి భవననిర్మాణ నిర్వహణార్థమై ద్రవ్య సహాయము వేడుచు అర్జీలు పంపియుండెను. మునిసిపల్ అఫీసులు, సభ్యులున్ను, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, సభ్యులున్ను, ఉదారస్వభావముతో ఆలోచించి విశేష ధనసహాయము చేయుదురని నావిశ్వాసము.

మునిసిపాలిటీ

1-2-30 సాయంత్రము జరిగిన సాధారణసభలో మా పురపాలక సంఘసభవారు పది గ్యాన్లైట్లు పట్టణసౌకర్యమునకై వేరేయి స్థానములయందు మంజూరు చేసియున్నారు. గతసం॥ అయిదు గ్యాన్లైట్లు వేయించివారు. అయ్యి యిటీవలనే స్థాపించి వెలిగించు నేర్పాటులు చేర్చుకొన గారు కావించియున్నారు. ఈ పదిహేనులైట్ల ఏర్పాటువల్లను ఈ సంవత్సరము టోలుగేట్లు వైరాల వేలములలో నుమారు ఒకవెయ్యిరూపాయల ర బడి కట్టుచేత, 1930-31 సం॥ ఆదాయవ్యయపట్టికలో టైలోటు ఎట్లు చేర్చుకొన గారు సవరించెదరో చూడవలసియున్నది.

“చెడుగుడు” పోటీలు

తే 31-1-30 దిని గవర్న మెంటు ప్రైనింగ్ స్కూలు అవరణమునందు సీరియల్ల వైపుల పోటీ జరిగినది. పి. వి. ఆర్. హిందూమిడిల్ స్కూలు బాలురు ఎ. బి. యం. హైస్కూల్ బాలురపై గెల్చిరి. జూనియర్ పోటీలలో గూడ ఈ పాతకాల బాలురే గెల్చిరి. ఆట ముగిసినవెంటనే జిల్లా మున్సిపులగారు శ్రీయుత కె. సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు, బి. ఎ. బి. యల్. గారు శిల్పించినబాలురకు రజతపాత్రల నిచ్చిరి. ప్రతిసంవత్సరము ఇట్టిపోటీలు ఏర్పాటుచేయుచున్న గవర్న మెంటు బ్రయిలింగ్ స్కూల్ ప్రధానోపాధ్యాయులకు శ్రీయుత దేవరకొండ సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు బి. ఎ. యల్. టి. గారున్ను, రజతపాత్రలను నంగీకరించి ఈపోటీల నెలకొల్పిన న్యాయవాదప్రముఖులకు శ్రీయుత నాయని నరసింహారావు నాయుడుగారును మిక్కిలి అభినందన పాత్రులు.

కీ॥ శే॥ పర్ణశాల నృసింహాచార్యులవారు

మీరు 28-1-30 వ తేదీని ఇచ్చట పరమపదించిరిని తెల్పుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాను. కడచినరెండుసంవత్సరములనుండి యు కొండమిడిదేవాలయమువద్ద సభలుచేసియు, తదితరస్థలములలో నుపన్యాసములుగావించియు ఎంతయునేదాంతప్రచారము గావించియున్నారు. పృథ్వి, ఉభయభాషాకోవిదులు, విశాల జ్ఞానముగల వైష్ణవులు, పరమసాధుస్వభావులు, నగు వీరి మరణమువల్ల మాపట్టణమునకుతీరనినీలొడుచుకొనదని భగవంతుడు వీరికి ఆత్మశాంతి నొసంగుగాక!

అరెస్టుచేయబడిన అలహాబాదు

గ్రంథకర్త

జామీను విడుదలను పొందజాలకపోవుట

అలహాబాదు, ఫిబ్ర, 15:—సంయుక్త ప్రాంత ప్రభుత్వ మువారిచే నిషేధింపబడిన 'అజద్ కేదివాసీ' యనుగ్రంథముయొక్క ముద్రాపకుడును, రచయితయు గతబుధవారమునా

డరెస్టుచేయబడియుండిరి. ఆగ్రంథమును వెలువడజేసిన మార్కెట్ సహాయదీక్షితాగారు నిన్నటిరోజున ఫరూకాబాద్ లో అరెస్టుచేయబడి, నేడిటకుగొనిరాబడిరి. ముద్రాపకుల తరపునను గతకుక్రవారమునాడు జామీను విడుదల ధరఖాస్తులు గావించబడినవి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు మొదటివారికి జామీనువిడుదల నొసంగిరిగాని రెండవవారి కొసంగలేదు. ముద్రాపకులు 8000 రూపాయల పూచీకత్తును, అదేమొత్తమునకు స్వయముగా బాండును ఒసంగవలయునని మేజిస్ట్రేటు యాజ్ఞాపించెను. (క్రీ. ప్రె.)

రోమహరి

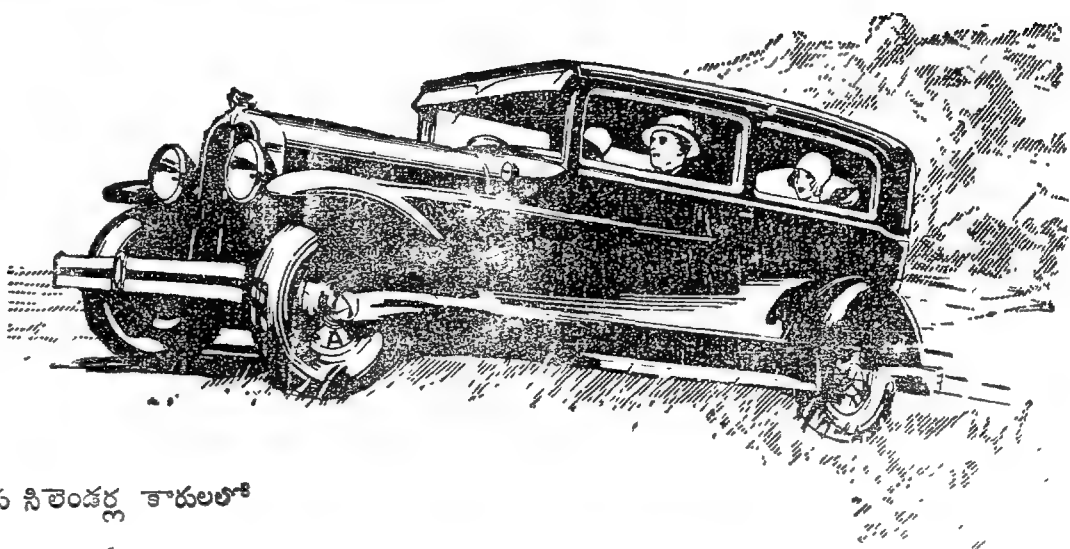
డబ్బీ 1 కి రూ. 0-8-0 వి. పి. తో 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టిం చిన రోమములు రెండునిమిషములలో మొదలంట రాలి పోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, మంట యుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమ్మ తాంజనం డిపో, బొంబాయి - చుదరాను

500,000

మీరు చేసినటులనే
ప్రజలు
భావింపగలరు

పాన్ టియక్ కొద్దివెల గలిగిన ఆరు సిలెండర్ల కారులలో
నిజమైన సుఖము నివ్వగలియున్నది

సుఖము నిచ్చుచు, మితవ్యయమును కూడ గలది.

మోటారునందు ప్రయాణసుఖము, మితవ్యయమును త్యాగముచేయ నక్కరలేకనే పొందగలమని—మీరు చేసినటులనే 500,000 ప్రజలు తలచగలరు. అందువలననే వారు పాన్ టియక్ ను కోరుదురు.

పాన్ టియక్ మోటారు యజమానులు కోటిలో సగముమంది త్వరితముగ తమ మోటారు నడుప యిచ్చుగించరు. కాని అట్లు చేయదలచినవారికి సులభముగ తయారగు 65 ఎమ్. పి హెచ్. శక్తి, యీ పెద్ద ఆరు సిలెండరు ఇంజను గలిగిన పాన్ టియక్ నందు గలదు. పై అరకోటిమంది మోటారును దినమంతయు నుపయోగించక, పాన్ టియక్ ను సులభముగ నడుపుటకు వీలైన పెద్ద సీరింగ్స్ చక్రము, గియర్ లీవర్ హారన్ బ్రేక్ చక్రమధ్యమందుండి పెట్రోలుగాడ్, ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ ప్రూఫ్ లాక్ కలిగియున్న దనువిషయము తెలిసిన వారు తృప్తిపొందగలరు. అన్ని పాన్ టియక్స్ ను నీరుగాని లేక

యిసుక మొదలైనవాటినుండి సంరక్షించుటకు ఎక్స్టర్నల్ ఎక్స్ పాండింగు బ్రేకులు గలవు. ఇదేధరలలో ముట్టిమాదిరి బ్రేకులు గలిగినది యీ పాన్ టియక్ కారు యొకటిమాత్రమే. అవి అన్నియుకూడ సౌకర్యముగ నుండగలవు. కాని యీదేశ మునకు దగిననాటిలో మాత్రము దీనికి మించినది లేదు. ఎందువలన ననగా ఇంజనును ఎక్కువవేడినుండి సంరక్షించ గలిగిన క్రాస్-ఫ్లై వేడియేటరు యుండుటవలననే. కాబట్టి మీరేల క్రింద తెలుపబడిన పాన్ టియక్ అమ్మువారివద్దకు వెళ్లి మాదిరి ప్రయాణము చేయరాదు? వారు తమకు బండికొనుటలో కావలసిన వివిధపద్ధతులను తెలుపగలరు. కొనుటలో దీనిని లేక మరొకదానిని యనువిషయము మనసున కలిగిన, పాన్ టియక్ జనరల్ మోటార్సు వారిచే తయారుకాబడిన దనువిషయమును మరువరాదు. వీ రొక్కరిచే తయారుగాబడినది వీరి సంపూర్ణ పూచీని, ప్రయాణ సౌకర్యములు గలిగియున్నది.

ఆరు సిలెండరు

పాన్ టియక్

అమ్మకందారులు:—

టి. స్టేన్సు అండ్ కో., (రెడ్ ఫీల్డ్ పోస్టు) కోయంబుత్తూరు.

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

శ్రీ బద్వల చింతారామ శాస్త్రిగారి
పరిచయనామము

(ద్వితీయోపన్యాసము)

చెన్నపురి విశ్వకళాపరిషత్తువారి యాజమాన్యమునవిజయనగరం సంస్కృత కళాశాలయం దాంధ్రగీర్వాణ పండితుల శ్రీ బద్వల చింతారామ శాస్త్రిగారు "ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి" నిరూపి 12 తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు పండిత జన సమక్షమున ద్వితీయోపన్యాసము గావించిరి.

"అస్మద్రాష్ట్రము ఉచ్చారణమునందలిత్యగ, సుఖాపేక్ష, క్లిష్టాదీనీగుణలగు కలీడి ముఖ్యమంబ్రమునందలి భేదములు మొదలగు కారణములవలన భాష యొక్క పరిణామము సహజ సిద్ధమై యున్నది. ఏ భాషయు పరిణామము నందనిది యుండదు. అట్లే నను పూర్వభావలయందు ఎక్కువ గౌరవము చూపుచుండుటయు, తమకు తెలియునట్లుగా ఇతరుల సారలు కలిపి కబ్బములయందు ఆ గౌరవము చూపుటయు, ముఖ్యముగా సార్వపండితుల కలవాటు. సంస్కృతము చాలవ గకు ప్రాచీనముగల చేత ఆ దేవభాషయనియె. అపర్యవృత్తి గాదనియె, మనవారికి నమృతముండెడిది. "అద్యామహర్ణా సామూలం సర్వస్యైతి నిద్యతే, తాస్త్రేపి సంస్కృతాదన్య దపర్యంతయోదితమ్" అని యిట్లు అపర్యవృత్తిభావల కెల్ల సంస్కృతమే మూలమనినూడ మనవారు నమ్మించుండెడివారు. ఇట్టి అపర్యవృత్తిభావలలోనూ పరిజన పృథవీభాష కంటె పండిత వ్యవహార భాష లో నర్హులైనవారు తిక్కయించుట సహజమే. అట్టిపండితభాషనుండి, కవులు ఉత్తమ శిల్పముల నెన్నుకొని కొంత సంస్కరించి యు, గ్రంథములు వ్రాయుట కుపయోగించుట మనదేశములో అలవాటై యున్నది. వ్యవహారభాషనచే అట్టి గ్రంథభాషలో నూడ ఉత్తరీకరణలయందు వ్యావహారికపదములు కవుల పద్యానుమతము గాంచి పద్యమునందును. కాని కవులు మాత్రము కేవల వ్యవహారభాషతో గ్రంథములు వ్రాయుట కిష్ట పడదు. తాముపద్యనించునపుడుగాని శిల్పముల కధాపనము జరు గునపుడుగాని, తమ నోటనుండి ప్రవహించినరీతిని గ్రంథముల వ్రాయుట కిష్టపడదు. నేటికి గ్రాంథికభాష ఎల్లయెడలను వ్యాకరణసంస్కారము కలిగియుండవలె ననెడి సిద్ధాంత సేర్పడియున్నది. ఇట్టి సిద్ధిలో కొన్ని సంవత్సరములనుండి భాషావిషయమున కొప్పనివారు మొకటి తెలుపించినది. ఇట్టి వివాదమునకు మనసంఘములోని పెక్కురు అంగ్లభాషపండితులై యుండుటయే కారణ మని చెప్పవచ్చును.

ఇంగ్లీషు భాష వివాదానందల వీండ్రకిందల గ్రాంథిక భాష లేకయుండెడిది. అప్పుడు ఇంగ్లీషులో ప్రేమించదమల ను, ఆంగ్ల భాషను పదములును మిక్కిలి యధికముగా నుండెడివి. ఇతరదేశీయులకును కొందఱు దేశములో నుండుచే అన్యదేశపదములనుగూడ కొన్ని మేగించి యుండెడివి. అప్పటికి వాగ్మయము కల గ్రీకు లాటిను భాష లలో అప్పటియింగ్లీషువారికి సామాన్యముగాపాండిత్యము లేదని చెప్పవచ్చును. అట్టివ్యసంభాషకులకు అట్టిభాషనుండెడిది అట్టి సందర్భములో నింగ్లీషు దేశమున గ్రాంథికభాష గలనూ ప వారరంభించినది. ఆ కారణముచే వారు వ్యవహార భాషతోనే గ్రంథములు వ్రాయు సాగిరి. కాలపురుషుల నడచుటలయందు తపాలు గల కేవల సామర వ్యవహారమును మాత్రమే (Colloquial) వారిచే ఆంగ్లీకరింపబడకుండెడిది. వైచిత్ర్యపులతల నుండి నేటివర కు ఇంగ్లీషు భాషలో సామాన్యముగ వ్యవహార భాష గ్రంథ ప్రయోగయోగ్యమగుచువచ్చుచున్నది

గ్రాంథికాంధ్రభాషాచరిత్రమునో అట్టిది కాదు. నన్నయభట్టారకుని కాలములో వాంధ్రభాషకు గ్రాంథికతానన యారంభమైంది. అప్పటికి ఆంధ్రులు సంస్కృత ప్రాకృతకర్మా టములలో గొప్ప పండితులయి యుండెడివారు. అప్పటికి సం స్కృతభాష సాంధవసినంత మహాన్నతదశను పొందియుండెను. అట్టి స్థితిలోనున్న సంస్కృత భాషయందు పరిపూర్ణమై యున్న యాంధ్రదేశీయవిద్యాలకులకు ఆంధ్రమునగ్రంథరచన కేయు కుతూహలముకలిగెను. అట్టిపండితులు అర్హులవైతరలయగు సంస్కృతవాక్యమును వినిచియుండుట విచిత్రమైనదయ్యె. భాషావికారము, వివిధ కల్పనాకాలము, మున్నగు నత్యుత్తమ శిల్పములలోని లాసుండెడివారు. అట్టి యుత్తములయలతో నన్న సంస్కృతరహితభారతమును నన్నయ భట్టారకు డా సగు చు ముగి అంగ్రికరించుట ముద్దిమించెను. అమృతావ్యయన

మహానందీక్షేత్ర సంరక్షకమహాసభ

మహానందీ క్షేత్రములో ఫిబ్రవరి 28 వ తేది మధ్యాహ్నము
12 గంటలకు సమావేశ మగును

మహానందీ నీటిసరఫరావిషయమై సంద్యాల మునిసిపాలిటీవారి చర్యను ఖండించుచు, తన్ని వారకార్థమై తగునలహాలు యోచించి భావి ర్తవ్యము నిర్ణయింపబడును.
ఇట్లు తెల్లరును విచ్చేసి సభావిజయమునకు తోడ్పడ బ్రార్థితులు.
భైరవజోశ్యుల మహానందయ్య, ధర్మకర్త.

సాంబమూర్తినిధి

త్యాగమూర్తి సాంబమూర్తిగారికి
రూ 25,000 లు పూజానిధి సమర్పించుటకు

ఈ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము నిర్ణయించినది
కాంగ్రెసు సంఘములన్నూ, ఇతర మహాజనులన్నూ తీర్మానము సఫలముచేయుటకు
యథాశక్తిని కానుకల నియ్య వేచుచున్నాము.
ఈసొమ్ము పంపుటకు చిరునామా:—
డాక్టరు బ్రహ్మజోశ్యుల ను బ్రహ్మణ్యంగారు, సత్యాగ్రహ ఆశ్రమము,
నీతానగరం, కొవ్వూరుద్వారా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

కల్పియముగ వాంధ్రవ్యవహారభాష అర్హ మని వారికి తోచు నాకే తమకు కలిగిన సంస్కృత భాషా సాంధ్యమునకు తగిన రీతిని తా మంద్రమున గ్రంథరచన చేయుట కిష్టపడకుండు రాకే అట్లుగల సేరు సంస్కృత సహాయము, సంస్కృత శిల్పమును తెలుగుభిక్షులు చేర్చి సంస్కృతసమయముగా తెలు గిన వాడు కారణించి. అట్టిపద్ధతి యింకాకే కొంతవర కాంధ్ర పండితులకు కలిగియున్నట్లు యాధ్యమల్లని తెజనాడ కాసనములకు విడితమయిచున్నది. అట్లు ఆవరకుండిన పంప్రదా యముల ననుసరించి సంస్కృతసమయమును తెలుగులో సమృద్ధముగా ప్రవేశపెట్టి, అలగ్నభాష నత్యంతవిశాలముగా నన్నయ కావించి, సంస్కృత మహాభారతాంధ్రీకరణమే నందెను. అచ్చికభాషకు దేశీయ వ్యవహారమునే మూలముగా నని యధో చిత్తుగ గ్రంథములలో ప్రయోగించుట కేర్పాటు చేసికొనెను. అదివరకు దేశభాషలో మిగిలియుండిన కొన్ని శబ్దము లందలి సంప్రదాయములనుబట్టి గౌరవంప దగిన ప్రాచీనభాషా పద్ధతుల నుపసాధించి యాచితముగా వట్టినానిని రచ భారత భాగమునందు పంచు గించెను.

కవిత్వమును ఒకశిల్పమే యనవచ్చును. కవి రసాదించిత కాన్యరచనకు, అర్హములగు శబ్దములను దేశ్యభాషనుండి ఎన్నుకొను టకును, వ్యవహారమునందలి యుచ్చారణాత్మకముచే గల్గెడి చ్చలోపాన్యపద్యతలను కొంత సుసరించి ననుప్రవేశములకును వాక్కుగలిగియున్నాడు. ఆకారణముచే కవి కాన్యభాషాసృజన విషయమున బ్రహ్మానందీనా డనవచ్చును. కాకములగు శృంగారకరుణాదులు కాన్యమున ప్రదర్శించుట కెల్ల ఉపసరింపవో అయ్యింది సకిలలకు కవులచే అలౌకికముగ మాన్యుటకే కాన్య ములయిందెట్లు ప్రదర్శింపబడుచున్నవో అట్లే కేవలవ్యవహారభాష కవులచే నునుపుచేయబడి గ్రాంథికతాననందుచుండును కావు న కాన్యభాష సానబట్టిన ఎజమయిందెడిది. వైని ప్రాసివరీతిగల పద్ధతులతో నలవాటుపడియున్న, సన్నయభట్టారకుడు సంస్కృతభాష నత్యధికముగా తోడుతేసికొని నునుపుచేసినదేశ్య భాషను గ్రహించి గాంధికభాష నరచిరింప జేసెను. అట్టి భాషయే కసాదించితకాన్యరచనకు అర్హుల ఆతడు నిశ్చయించుకొని అట్టి భాషాసంస్కరణపద్ధతులచే చింతామణిగా రచించి యుండెనని యీండు సామెదటి యుపన్యాసములో విన్నవింపుకొనియే యున్నాను. చింతామణి యారంభమున "విశ్వేశ్వర కాన్యమ్" అని యిట్లు కాన్యప్రరంభ చేయుటయు అట్టి కాన్యములలో దేశభాషా కాన్యములే సుప్రసన్నములై దేశీయులకు రసాన్యదమ నొడవింతుటకు సమర్థములై యుండు ననినూడ చింతామణి గ్రంథాది వాతడు దేశకాన్య సేవాతత్పర త్యమును దేశీయులకు కలిగించుచు ప్రసంగించెను. దీనినిబట్టి రసాత్మకములగు కాన్యములు మాత్రమే అట్టిసంస్కారము నం దిన గ్రాంథికభాషతో నుండవలయునని మూతడు తలంచినట్లు స్పష్టపడుచున్నది. ఆకారణముచే అట్టిగ్రాంథికభాషలో వివిధకాల ప్రాప్త, వివిధ పరిణామములతో కూడిన వ్యవహారిక భాషలను యచ్చుముగా కలుపుట గ్రాంథికాంధ్రభాషా

పరిత్రమ అర్హమై యుండదని చిత్తులకు పండితములేదు. కొం రకాలము వ్యవహార వాసనా మూలమున కవుల నాశ్రయించి యుండెడి వారి నచ్చి కనుగాంచి వారి సవ్యాసమును సాంది కాన్యములలో ప్రవేశించిన వ్యాస హారికభాష తప్ప తక్కిన వ్యాసహారికభాష కాన్యములలో ఉపయోగార్హము కాదని చెప్పవచ్చును.

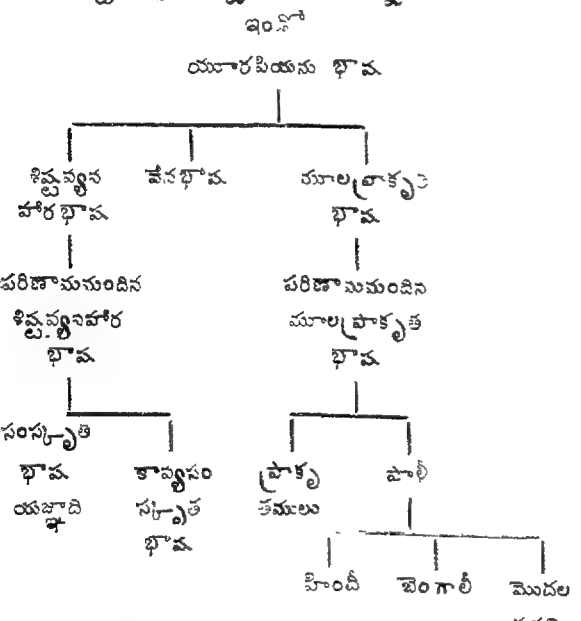
వైరితిని నన్నయభట్టారకుడు ఆంధ్రభాషయందు మిక్కిలి యాతురము కలనాడై యున్నది. ఆతనికి కల్పియున్న సంస్కృత పాండిత్యము మూలమున విడువ శిక్ష్యముకాని వాస నచే అట్టి తన చింతామణి గాకరణమును సంస్కృతభాష తోనే రచించెను. వ్యాకరణము నేనాంగములచే పరిత్రమగు సంస్కృతముతో నుండవలెనని యాతడు తలంచినట్లు తోచు చున్నది. అట్లే ఆంగు దేశములో నున్న యలవాటుకొప్పున నారాధాభట్టునకు రాజనరేంద్రుడు చేసిన "నందమపూడి" దానకాసనమును నైతము సంస్కృతభాషతోనే రచించెను. మజన యాజనాధ్యయనాధ్యాపన దానప్రతిగ్రహాదిరూపము లగు శ్రోతస్మార్తకర్మము లెల్ల సంస్కృతభాషతోనే జరుప బడవలయునని అప్పటిసిద్ధాంతమై యుండెడిది. దానకర్త యగు రాజరాజనరేంద్రుడును, పాత్రులగు నారాయణభట్టును, కాసనకర్తయగు చన్నయభట్టారకుడును, ప్రాచీనాచారపరాయణులగుచే ఇతరులవలె దేశభాషతో అట్టి పరిత్రమగు దాన కాసనమును రచింపించుటకు సమృత్తింపరచని నిశ్చయింప వచ్చును. భారత గ్రంథాదిసందర్భమే వైవారి ప్రాచీనాచార పరాయణతను, చాటుచుండుటచే నిచట నేను నేరుగ మాప నక్కరలేదు. వేయెల? నేటికిరాద శ్రోతస్మార్తాదికర్మములెల్ల పురోహితులు వట్టింపుకొన్న సంస్కృత వ్యాకరణముతోనే జరుపబడుచుండుట ఎల్లరకును విడితమే. వివా హములు మున్నగువానిలో నైతము కమావరలకును పురోహి తునకును ఏమి చెప్పబడుచున్నదో తెలియకయుండగా అప్పు డు జరుగవలసిన ప్రక్రియ నెల్ల చెప్పుచున్న సంస్కృతవాక్య ములను పురోహితుడు పాద్యుడుట ఎవ్వకొని తెలియనిది గాదు. పరిత్రమను పుగ్గప్రాక్షిణి పవిత్రభాషతో నట్టిప్ర క్రియ జరుపబడవలెనన్న ప్రాచీన సిద్ధాంతముచొప్పున నేడును మనవా రట్టి ప్రయత్నమును వైరితిని చేయుచున్నను, అంత గా సంస్కారములేని పురోహితులు వాని నేకరువుపెట్టుట లో నెన్నెన్నో యవశ్యముల నుచ్చరించుచు ప్రాచీనపద్ధతిని నిష్ఫలము చేయుచున్నాడు.

ఇట్టి ప్రాచీన సిద్ధాంతమును వ్యాకరణముభాష్యకర్త యగు పతంజలిభగవానుని వాక్యములు విశేషికిరించుచున్నది. మహాభాష్యకర్త "యజ్ఞేశ్వర్యుజీ సమితుః, అన్యత్ర అనియ మః" అని యిట్లు అపశబ్దములను యజ్ఞకర్మములందు మాత్రమే ప్రయోగింపరాదని నియమించియున్నాడు. పుగ్గఫలకులగు నట్టికార్యములు తప్ప తక్కిన వానియందు అపశబ్దప్రయోగము చేయరాదన్న నియమము నేదని కంకోక్తముగ చెప్పియున్నాడు. ఈ విషయమునే వాక్యాత్మకపండితులు విపులముగా చూపియు న్నారు. అట్టి పాశ్చాత్య సిద్ధాంతములను బాగుగా పరిశోధిం

చినవారును, సంస్కృత ప్రాకృతాంధ్రాంధ్రయ భావలందు పరిపూర్ణపాండిత్యము గలవారను నగు విజయనగరసంస్కృత కళాశాల ప్రిన్సిపలువాడైన శ్రీమాన్ పరవస్తు రామానుజ స్వామి యం.వి. గారు విభిన్నసంవత్సర చైత్ర భారతిలో ప్రచురించిన వ్యాసమునందు ప్రాచీనల పైనియమముగూర్చి కేరళీ కరించియున్నారు. ఇండ్లో-యూరపియనుభావ వేదకాలమున వ్యవహార భావగా సుండేదనియు, అది క్రమముగా పరిణామములను పొంది ప్రాకృతములు, పాలీభాషలుగ మారి, క్రమముగ హిందీ, బెంగాలీభాషల రూపమున పరిణమించిన దనియు, అట్టి పాలీభాషకు మూలమును, మూల ప్రాకృతభాష కేవలము ఆపద్రవమై యుండుటచేతను సామ్యజనులు దానిని వాడుచుండుటచేతను తుదికి శాధులు దానితోడ వ్యవహరించుచు కాసనాదులను కూడ వ్రాయుచుండుట చేతను ఆభాషను ఆపవిత్రముగ భావించి పవిత్రములగు శ్రౌత స్మార్తకర్మలయందు వాడుకొనుటకు అర్హమై యుండునట్లు అట్టి వ్యాపకారిక మూలప్రాకృతభాషనుండి సంస్కృతమును సృజించిరని వారు వ్రాసియున్నారు. "అజ్ఞ ఉత్త" అను ప్రాకృతకర్తవలన "అజ్ఞప్రతి" అను పదము సృష్టించబడి దానిని పాశ్చాత్య పండితసిద్ధాంతము వ్యవహరించుచుంటి దనుటచే నది సరియేయని గ్రహింపవచ్చును. విరను మహాభాష్య కర్తయొక్క వోరణినిబట్టి చూడగా, నాకాలమున శిష్టవ్యవహార భాషయు, అపభ్రంశ భాషయు, వేదభాషయు, నను మూడు భాషాభేదము లుండెనని తోచుచున్నది. మహాభాష్యకర్త ఆపభ్రంశము లని చెప్పిన "గావి, గోణి" మున్నగుశబ్దములు పాలీభాషలో నుండుటచే భాష్యకర్త యపభ్రంశము లన్నివి ప్రాకృతము లనియే తేలుచున్నది. ఇక నాతడు శిష్టవ్యవహారములోనన్న భాషనే పాణిని యనుకొనించినట్లు చెప్పియుండెను. అట్టి శిష్టవ్యవహార భాషనుండియే పాణినికి పూర్వమునందే సంస్కృత కామాయణ, భారతాది కావ్యభాషయు ఉదయించియుండెను గాని కవులు నిరంకుశు లగుటచే అట్టిభాష నెల్ల వైదిక కార్యములలో నుపయోగింపదగిన సాధుశ్చ్యము నంది యుండలేదనియు, అక్కారమున పాణిన్యశాసనమున కయ్యిది ప్రమాణము కావలసినయె చెప్పుచు మహాభాష్యకర్త "యాస్తాభ్యా నదీ" అను నూత్రపు భాష్యమున కవిప్రయోగము లప్రమాణము లని నిరసించెను. కాగా పాణిని యనుకాసనము వైదిక కార్యములలో శిష్టము వాడుకొనుచుండెడు శిష్టవ్యవహార భాషను మాత్రమే యుపదేయించుచున్నదనియు, అట్టిభాషనే వైదిక కార్యములలో నియమముగా వాడుకొనవలయుననియు భాష్యకర్త స్పష్టపరచెను. ఆ కాలముననే శిష్టవ్యవహార భాషకూడ కొంత ఖీణింప నారంభించెననియు, అందుచేతనే అనుకాసన మావశ్యక మయ్యెననియు, తోచుచున్నది. కావుననే శిష్టులవగా వైయాకరణులనియు, ఒకప్పుడు వైయాకరణులుగూడ శిష్టవ్యవహార భాషను వాడగలిగియుండుట కలదనియు, పుష్పదరాది నూత్రభాష్యమున పతంజలిభగవానుడు ప్రసంగించియుండెను.

కాగా, ఈక్రింది రీతిని సంస్కృతభాషావిశిష్టతను భాష్య ధోరణినిబట్టి ఏర్పడుచున్నదని తోచుచున్నది.

గ్రాంథికాంధ్రభాషాచరిత్రమునకును, సంస్కృతభాషాచరిత్రమునకును కొంతపోలికయున్నను, భేదముకూడ కలుదు. కావున నన్నయభట్టారకుడు వై నుదాహరించిన సంస్కృత భాషాచరిత్రమును బాగుగా పరిశీలించి వైదిక కార్యములలో వ్యవహార భాషకు భిన్నముగా సంస్కృతభాష యున్నట్లే యాంధ్రమునగూడ వ్యవహార భాషకు భిన్నముగ కావ్యములలో నాడదగిన భాష యుండలేదని తలంచి యాతడు గ్రాంథికాంధ్ర భాషా పద్ధతులను చింతామణి రూపమున ఏర్పరచెనని "విశ్వ శ్రేయశా కావ్య" మిత్యాది చింతామణి గ్రంథాదిసందర్భము విశేషీకరించుచున్నది. "విర భానీత్యాది" నూత్రములుగూడ గ్రాంథికాంధ్రభాష వేర్వేర

బా పా లా ల్ వారి

యొక్క వజ్రములు, సవరంబంగారము, షెండి వస్తువులు.

215, చైనాబజారు, మద్రాసు.

బంగారముతో చేసినది

మ క ర ధ్వ జ ము (జర్జనీ)

"దాని నుపయోగించిన జరామరణము లుండవు"

తలము గొట్టము రు 2. ర న శాస్త్రము.

ఇండియాకు సోల్ ఏజంట్లు: ఆపూర్వ మహావధముల స్టాక్ యుంచువారలు.

ఇండో-జర్జను డ్రగ్గు స్టోర్సు, హాస్టుబాక్సు 10852 కలకత్తా.

చుట కావ్యములనిమిత్తమే యని నన్నయభట్టు తలంచినట్లు నా మొదటి యుపన్యాసములో విపులముగా చెప్పియుండుటచే మరల నిటు ప్రసంగించుటలేదు.

గ్రాంథికాంధ్రభాషలో మహాకవి ప్రయోగములకు ప్రామాణ్యముండుటయు పాణినియనుకాసనపుభాషకు కవిప్రయోగములందు ప్రామాణ్యము లేకుండుటయు వైవాని పోలికతో కొంతభేద ముపడుచున్నది. అటులైన ఆదునాతన సంస్కృతపండితుల సిద్ధాంతము ననుసరించి ఇచ్చే వలి ఆంధ్రవైయాకరణులు మహాకవి ప్రయోగములు కూడ వ్యాకరణవిరుద్ధము లైనవని అనాదువు లేయని ప్రపంగించుచున్నారు. వీరిట్టి యపహర్షమున పడుటకు అధునాతన సంస్కృత వైయాకరణులే గూలరుని చెప్పుటకు సరికేరవులేదు.

వై నుదాహరించిన రీతిని పాణినియనుకాసనము వైదిక కార్యోపయోగి శిష్టజనవ్యవహార భాషను మాత్రమే యనుకొనించి కావ్యసంస్కృత భాషతో సంబంధమును విడచుకొని యుండుటచేతను అట్టి వైదిక కార్యోపయోగి భాష యున్నది. శిష్టవ్యవహారములో వైత మంతరించుటచేతను అట్టి కార్యముల యందు వాడదగిన భాషను ప్రాచీనులు గ్రంథములగు వ్రాసి యుండి గా వానినే పురోహితు లిపుడు వల్లించుచుండుచు పాణినియనుకాసనమున కుపయోగము చాలవరకు తగ్గిపోయినది మిథుమిక్కిలి, కావ్య సంస్కృతవాద్యముముదకు వ్యాకరణమే లేకపోయెను. కావ్యసంస్కృతవ్యాకరణవ్యాఖ్యలు వైవ వ్రాసిన మహాభాష్యసందర్భమును కప్పిపుచ్చి పాణిని యనుకాసనము, కావ్యభాషకే యుపయోగించునట్లు ప్రసంగించుచు తన పాండిత్యమున కావ్యప్రయోగములకు గూడ గొన్నిటిని పాణినియనుకాసనమునకు లొంగునట్లు సాధించుచున్నారు. అట్టి సాధనము మూలగ్రంథకృద్భిక్షతము కాదనుట స్పష్టమే. అట్లుచేయుటచేతనే అనంతములగు మహావిప్రయోగములు పాణినియనుకాసనమునకు లొంగక పోవలయు వ్యాఖ్యాతలచే అపభ్రంశములగు నిరాకరింపబడుచు న్నించుండుట తిలస్థించుచున్నది.

మనీశ్రయమువారు తమకు పూర్వమున చున్న రామాయణ, భారతాదుల వాద్యముమును ఎంతమాత్రమును వాదించి యుండలేదు. గురియు, పాణినియనుకాసన మాహారము లన్నిటిని కావ్యవాద్యముములో ప్రయోగములులేవు. ఇట్టి నీతిలో కావ్యవాద్యముమునకు, పాణినియనుకాసనమునకు సంబంధము కన్పించుట కేవలము అన్యాయము. భిక్ష్యాశాల వారు కావ్య వాద్యము ప్రయోగముల నన్నిటిని పరిశోధింపించి కావ్యవాద్యసంస్కృతభాషతో యోగివ్యాకరణమును రచింపించి కావ్యవాద్యసంస్కృతభాషకు గల కొరతను పూర్తి చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

సంస్కృత కావ్యవాద్యములో గల పెక్కు ప్రయోగములు పాణినియనుకాసనమునకు లొంగకండుటచే పాణినియనుకాసనములచే సాధింపబడి ఉదాహరింపబడుచున్న పు పుత్రిత "యయిషివతి" అను మొదలగు అనంతములగు ప్రయోగములకు కావ్యభాషలో నెచ్చటను ప్రయోగము లేకుండుటను మిక్కిలి విపులముగా నుపన్యాసములు ప్రసంగించుదర్శమునందు శేర్మొగియుండిరి.

చిన్నపవర:-14-వ తేది పత్రికయందు ప్రచురింపబడిన ప్రతిమహావ్యాససందర్భమున ఉపన్యాసము గృహవాక్యము "వర్ణు" అనిగాక వర్ణుల అని చదువ ప్రార్థితులు.

ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణీకుల సంఘము, బెజవాడ

భీమవరం- నడివాడలైనులో చెరుకువాడదగ్గర రైలుస్టేషను తెరవమని ద్వితీయమహాసభలో తీర్మానించగా "చెరుకు వాడదగ్గరలో స్టేషను తెరవవలయు ననెడిది ఆలోచనలోనే యున్నది. విచారణ పూర్తికానిదే అధికమైన సర్వతీసికొనుట అసాధ్యమైయున్నది"ని ఏకేంటు ఆఫీసునుంచి జాబు వచ్చినది.

నూ. సంజీవరాయణం, కార్యనిర్వాహక కార్యదర్శి.

The **'Allenburys'** Foods.

బిడ్డలను పెంచుటకు క్రమమైన పద్ధతి

భూలోకముందంతయు, కృత్తిజుల గల తల్లి తండ్రులనుండి వేలకువేలు యె గృహప్రయోగమిచ్చునని ప్రతివారమును ఇండియాకు క్రొత్త సరకు వచ్చును.

అన్ని ఉగ్రాములలో మందు లమ్మనారికడను దొరుకును.

Allen & Hanburys Ltd., London

Special Refr at for India
A. H. P. JENNINGS.

Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, Calcutta

'బిడ్డలను పెంచుట, విచారణ' అను మా ఇంగ్లీషు పుస్తకమునకు వ్రాయుడు.

శ్రీ త్రియవైదిక కుటుంబమునందు వితంత్రాద్వాహము

బంకుమల్లి మల్లయ్యశాస్త్రిగారు తమ వితంతు
కన్యయొక్క పునర్వివాహమును విధిపూర్వకముగా
చేసి వైదికులకు మార్గదర్శకులగుట

శ్రీ త్రియలగు పండితులనేకులు వివాహమునకు
విచ్చేసి వధూవరుల నాశీర్వాదించుట
పర్యాయమునండి మా ప్యయివితేరి యిట్లు వ్రాయు
చున్నాము:-

పండితవర్యులును, హిందూసంఘమును పీల్చి పిప్పిచేయు
చున్న దురాచారములను సంస్కరింప నిరంతరము పాటుబడు
చుచోయుండును, కాన్యతీర్థవిరుదాంకితులను, పర్యాయము
గారి కళాకాలయందు ఆచార్యులను నగు, బంకుమల్లి మల్లయ్య
శాస్త్రిగారు ఈరోజు తమ వితంతుకన్యయొక్క పునర్వివాహ
మును చే దత్తాత్రేయ మార్గమున నాచరించి కృత
కృత్యులైరి. సాహితీసమితి సభ్యుడై వన్న గాంచినట్టియు, కవి
యనియు పండితుడనియు ప్రతికాముఖమున పేరుప్రతిష్ఠల
గాంచిన వేదల సర్వసారాయణగారు ఎరుడు, వీరు గంటూరు
కళాకాలయందు పండితులు. వివాహముచోత్సవ సమయమునకు
పట్టణమునందలి ప్రముఖులను, శ్రీ త్రియలగు పండిత ప్రకాం
దులను ఆసేకులు దయచేసి విధూవరుల నాశీర్వాదించిరి. మామా
లుగారి రోజులైన తరువాత వివాహము సమాప్తయినను, వివర
ములు దరిమిలాను పంపుచున్నాము. (తంతి)
విందుభోజనము.

పండిత మల్లయ్యశాస్త్రిగారి కుమార్తె వితంతువినా
హము సందర్భమున 15 వ తేదీన గాంచిన విందుకు కాలేజి
విద్యార్థులకాక పర్యాయము, బంధువులను, విజయనగరం, విశాఖ
పట్నం, భద్రాచలం మున్నగునొట్లనుండి పూర్వవారప్రియు
లగు కుమారు యిరువది కుటుంబములవారు వచ్చియుండిరి.

రౌండుటేబిలు సమావేశము భారతదేశము

శ్రీబొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారి
యువస్వాసము

కల్లికోట, ఫిబ్రవరి 18-న నిన్నటిదినము సాయం
త్రయ 5 గంటలకు పి. కృష్ణమగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగిన
బహిరంగసభలో సుపర్యసించుచు జప్తి సుపక్ష నాయకులగు
శ్రీయుత బొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారు "భారతదేశము
యొక్క తక్షణ మధునికత ప్రతిపత్తి నొసగు కున్నచో
దేశమునందు విచమపరిస్థితు లేర్పడుటయే గాక భారతవనస్య
కృష్ణదూపమును చాల్చుగల" వని నుడిచిరి. "రౌండుటేబిలు
సమావేశమునందు పాల్గొనుట వలన ప్రతిభావాహికా
ప్రతిభావారికే యొప్పగింపగలము. సమాకారము లేదనియు
భారతీయులు కక్షలపాలై యున్నారనియు ప్రతిభావారు
నుడువుచున్నాడు. మనదేశమున వివిధపక్ష నాయకులను
రౌండుటేబిల సమావేశమున కేగకమునుచే సమావేశమై భారత
దేశమునందలి యగ్నిపక్షములకును అంగీకృతము కాగలట్టియు,
అభివీక్షిత ప్రతిపత్తికి తక్కువకానట్టియు రాజ్యప్రణాళికను
నిర్ణయించవలెను. ఆ రాజ్యప్రణాళికనే రౌండుటేబిలు సమా
వేశమునందు మనవా రందఱు నేకగ్రీవుగ బలపరచినచో
ప్రతిభావారి "కక్షల" శబ్దమున కర్థమలేదని క్రితాపూర్వక
ముగ జూపవచ్చును. ఇది యే మనము రౌండుటేబిలు
సమావేశమున పాల్గొన్న కలుగు లాభము.
ఇ.క భారతదేశము పృథ్వీకాలమునకు తగదనితెప్పు కొంచె
యొలు పాఠపాటలేనకు నాని విమవారెరు నుండవోరు.
మన నిష్పక్షపాదులగుచున్న "కక్షల" సమస్యయే! ఈ
కక్షలసమస్యను సామరస్యము మనము నిర్దుష్టమునచో భార
తదేశమున నిష్కలంబు మనస్సుబుగల"దని శ్రీ నాయుడు
గారు నుడిచిరి.

(ఒకవిలేతిరి.)

శ్రీ కృష్ణదేవరాయల జయంత్యుత్సవ సందర్భమున యనమండ్ర కృష్ణారావుగారిచే రచియింపఁడిన పద్యరత్నములు

కం|| శ్రీకృష్ణదేవరాయా!
నాకాధిపసదృశవైభవా! నీకృతులకా
వాకొమను నీను నాత్యుక్త
శ్రీకృష్ణుం డొసగుగాక; * స్థిగమున కాంతిన్||
నీ|| పంలగొట్టిందితో * బల్లి నుదయగిరి,
కోటతల్లుల దంతిశోటిచేత
భేదించితో కొండ * పిటిదుర్గముమీద,
దండెత్తి భుజబల * ఛాటిచేత
కూల్చితో రణమందు * కుటిలశత్రుయంబు,
హరివజ్రనిభసద్ధ * నాసిచేత
గెల్చితో దృఢశక్తి * గీర్తిజ్యోతిణ మొప్ప,
నఖిలదుర్గముల న్న * లాళిచేత
గీ|| గజపతుల గెల్చి విఖ్యాతి * ఘనత గాంచి
ఆంధ్రపాదున మన నేమె * యరు లెటుంగ
నేలినాడవు రాజాజు తెన్నగాను
దేవగణగేయ! శ్రీకృష్ణ * దేవరాయా!
మ|| అనుచున్ సర్వమహోర్వి నాయకులు కొండదండకా
ప్రభా! ఘనరోషాగ్ని సముజ్వలమౌడయి నాగకేళిణుడై
ద్రుంచురా! ధ్వజపంచాననమో యనంగ రిపులకా * ఖండించి
విఖ్యాతి గాంచిన నీభావబలం బ దెన్న వశమా * శ్రీ
కృష్ణరాయాధిపా!
గీ|| విల్లు చేబూని నల్లిశో * యల్లుమనగ
నారిపూంకార మొనరించు * నాడు వైరు
లెంత దల్లిడ మొందిరో * యెంతగాను
బ్రోవ నిను వేడిరో కృష్ణ * దేవరాయా!
నీ|| ఆంధ్రభోజు డటన్న నాశోక్తికది చాలు,
అముక్తమాల్యద వార్ష మొసగ
కవిజనాశ్రయం దన్న ఘనత కయ్యది చాలు,
అప్తజగజములై యెరు కవులు
కల్పపోషకు డన్న సృష్టికి నయ్యది చాలు,
విద్యావగరమున వెలయు కళలు
రాజాధిరా జన్న రాణ కయ్యది చాలు,
వైరిపరాగలులో భీరు లవట
గీ|| అరిజనకోల్పు డనుట కయ్యదియ చాలు
దానధర్మమృ లేవేళ దయచుంట
పొగడ శక్తిమ నీడగు భూరియశము
దీనజనగేయ! శ్రీకృష్ణ * దేవరాయా!
నీ|| ఆనాడు తెలుగు నీ నాదరింపకయున్న,
వాంఛల ముకుచు నేడనగ గలరే!
ఆనాడు మతిము నీ నాజ్ఞ మంపకయున్న,
కుల విట్టి దని నేడు పలుకగలరే!
ఆనాడు పగ నీ నాజ్ఞ గ్రుంపకయున్న,
జేరివులని నేడు చెప్పగలరే!
ఆనాడు కళల నీ విభినుతింపకయున్న,
విశాలు లని నేడు తెలుపగలరే!
గీ|| అక్కలి యీ నాడు నీవంటి యవనిపతులు
శనిలోపంబుకతన నీలోనికేక్తి
వై న సృష్టియించి తరియింప బూనినాము
దీనజనగేయ! శ్రీకృష్ణ * దేవరాయా!
ఇట్లు బుధజనరేఖలు,

శ్రీకృష్ణదేవరాయ జయంత్యుత్సవ సంఘసభ్యులు.
* * *
స్వాగతపత్రము
మహారాజశ్రీ శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు వంతులుగారికి
దేశభక్త గ్రహరా!
ఆంధ్రదేశోద్ధృతుండును, ఆంధ్రసామ్రాజ్యసంస్థాపనా
ధురీణుండును, వైగిరహృదయ కరారుండును, సకలరాజస్య
మూర్ధాభిషిక్తుండును, ఆంధ్రభాషా పోషకుండును, దిగంత
విశ్రాంత యశశ్చంద్రికా నిలయుండును, అపారకరుణా సము
ద్రుండును, శ్రీ శ్రీ శ్రీమన్నారాయణరాజ మూరురాయర
గండ బిగాడాని విరాజమానుండును నగు శ్రీకృష్ణదేవరాయ
సార్వభౌముని పరితాత్పరు శాంతిసంగ సర్వేశ్వరుని సదా
ప్రార్థింపుచు, విగంత-మృగణీయ విహితము ఆమహామహాని

నామము కొనియాడ సకలవిధతరలతో పుష్పఫల సౌరభము
లచే విలసిల్లు యీ గాంధీసుందరోద్ధానవనమున సమావేశమైన
ద్వితీయ జయంత్యుత్సవ మహాసభకు ఆద్యక్షత వహించి మమ్ముల
సానందింపజేసిన దేశోద్ధారకా! నీకిదే సుస్వాగతము.
మహాశయ! ఆంధ్రదేశమునకు తన రొనరించిన వర్ణనాతీతవేదయు,
అఖండ దానవిజృంభణయు, సర్వమత సమానతయు, అదిగాగల
మహోపకారము లెన్నియో యొనరించి బుధజనసుతులచే
వన్నెకొక్కిన ఆర్తజనకల్పా! నీకిదే సుస్వాగతము.
ధీమణి!

గతసంవత్సర జయంత్యుత్సవ మహాసభకు శ్రీయుతులు
దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగార గ్రామసాధిపతులై మాకెంత
యు వోడ్పడి శ్రీవారి పవిత్రహస్తములతో సంగీతకవితా ప్ర
శంసనీయులకు రజతపాత్రముల పారితోషికము లొసంగి, మా
కృతజ్ఞతావందనము లంది మమ్ముల నాశీర్వాదించిరి. తదుపరి ది
10-4-1929వ నుదినమున శ్రీ రాయలవారి ఛాయాపటము మహా
త్మాగాంధీగారిచే బహిరంతము గావించబడి, దిక్కులు నీక్కిటి
ల్ల జయజయధ్వానములు పలుపబడెను. దేశ మహాసభకు ఆద్యక్ష
త్వం జయప్రద మొనరూర్చుమన్న ఓజయశీలా నీకిదే సుస్వా
గతము.

సుకుమారిణి!
ఆనాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు మౌనునివారణ మొన
ర్చుచు, పూజ్యనీయమయినటువంటిది, దీనులపాలిటి కల్పతరపు.
లైనటువంటిది, ఆరాటపోరాటముల నడంచునది, అగు రాట్న
ముల దేశమంతయు నెలకొల్పి పర దేశములకు సహితము, వస్త్ర
ముల నందజేయువాడు రాసురాసు భారతీయులు దాస్యశృం
ఖలాబదులై గమ్యస్థాన ముగోచరమైన కాలమున మహాత్ము
డారాట్నముల పునరుద్ధరింప నుద్వేధించెను. తదాజ్ఞానుశర్తులై
తమవంటి మహానీయులుతానూ మొసంగుచుండ నుడుతాభక్తి
రీతి రాయల స్మారకచిహ్నముగ నూలుపోటీనేర్పరచి తమపవి
త్రహస్తములతో బహుమతుల బహూకరింపదలచితిమి. మరియు
కవిత్వమును, వ్యాయాసమును మాశక్తికొలది రజతపాత్రలచే
సన్మార్గింపజేంచితిమి. ఉదారపురుష! ధర్మాధర్మము లెరింగి,
సత్యాసత్యము లారసి మోదమొనగూర్చు నీకిదే సుస్వాగతము.
వికాల హృదయ!

సమస్తకళలను పునరుద్ధరింపబూనిన తమ నిష్కలంక
హృదయముతో మాయువజనోద్ధయమును ఆంధ్రదేశారాగ్ర
సాయిగా వర్ధిల్లునటుల నాశీర్వాదించి మాకెల్ల వేళల వోడునీడ
యై మమ్ముల సుత్యాసంతులన జేయనన్న ఓ దీనబంధూ
నీకిదే సుస్వాగతము.

బెజవాడ, { శ్రీ కృష్ణదేవరాయజయంత్యుత్సవ
12-2-1930 సంఘసభ్యులు

శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవివిద్యాలయము ఏటూరి-గాంధీపేట

శ్రీ మనగాలరాజావారి దాతృత్వము
కార్యాంతరమువై తెనాలి వెళ్ళుచు బెజవాడలో దిగి
శ్రీ రాజావారిని సందర్శించి, విద్యాలయస్థితిగుతులను చెల్వగనే
సంతసించి, సంవత్సరమునకు, 100-0-0 రూప్యములను, విద్యా
లయ భవనమునకు సహాయమును, జేసెదమని నెలవిచ్చిరి. దేశీయ
మాణిభావజనితనిరాశచే, సంకల్పము సన్నగిలుచుండు సమయ
మున, విద్యాలయ భాగ్యభివృద్ధి సూచకముగను, దేవి ఆశయము
లు ఫలనంతము లగునట్లును, సంకల్ప మభివృద్ధియగునట్లు రాజా
వారిదాతృత్వ మెంతయేని వోడ్పడినది.
జాతీయవిద్యా మహావిధిభాతులను, ఉదారులను,
శ్రీమంతులు, నగు శ్రీరాజావారిని, విద్యాలయముతరపున
నభినందించుచు భగవాను డాయురాగోగ్యుల బ్రచారింప
నిరంతరము, భగవానుని ప్రార్థించుచున్నాము.
విద్యాలయవిషయమై యత్యంతసానుభూతిని జూపు
చు, మా కన్నివిధముల సహాయభూతులగు శ్రీ కొండరెడ్డిగారి
నభినందించుచున్నాము.

ఇట్లు
కలగర విచ్చమ్మ.

రైతాంగము

తిరువల్లి క్షే.ణి, మదరాసు
1930-వ సం. ఫిబ్రవరి నెల 17-వ తేదీ సోమవారము 4-వ
సం. విక సం. కొంటిమి. ఇది యొక ఆంధ్రసామ్రాజ్యకావ్యమునై
ప్రముఖ, శ్రీ త్రినాగలి, ఆంధ్రసామ్రాజ్యము, పంపులమరణములు,
చిలకలవలన మరణములు, పంపులమరణములు, వైరులను తెన్నులు, భూ
మితనఖా బ్యాంకు, కాలవలు మాయలు, బంగాళాగంపల
వైరు, కటికకాటకమునకు చిక్కిన ఒక రైతు కుటుంబానికి.
మాన్నగు వ్యాసము లిందు కలవు. పాలకూరు 2-4-0.

శ్రీభద్రాచలక్షేత్రము

శ్రీ వేంకటరమణస్వామి అన్నపత్రము

శ్రీ సీతారామచంద్ర భక్తాశ్రయలారా!

శ్రీ భద్రాచలములోనుండు పవిత్రమంటం వేంకటరమణ హరిదాసుగారి నిత్యాన్న దానసత్తమునకు ఉదయము బ్రహ్మశ్రీ శుంగభుక్తి సరసింహారావుగారు స్వశక్తివలనను భక్తులసహాయమువలనను అవిచ్ఛిన్నముగా జరుపుచు ది 1-10-1928 నుండి తేదీని క్రితమునకు వీరి సత్యాన్నదానకార్యమును ప్రారంభించినది మొదలు నన్ను ఈ అన్నదానకార్యము నెఱవేర్చుటకు నియమించినందున శ్రీరామజ్ఞానలన శక్తివంచనలేకుం జరుపుచుంటిని. ఈ సత్రమునకు నెల 1 కి 200 రూపాయలును, శ్రీరామనవమీ మహోత్సవకాలమున సత్రమునకు వైత్ర శుం గు ప్రభృతి పుర్ణిమలకు 4000-0-0 రూపాయలును, ఇది వఱకు భిక్షుకాబడుచున్నది. ఈ సత్రమునకు ఏవిధమైన స్థిర వసతులేవు. ఈసత్రభారము నేనొకడనే నిర్వహింపగల శక్తియు లేదు. ఇట్టిస్థితి యిక్రింద వ్రాయుచేరు గలవారికి తెలిసియే సత్రము పడిపోకుండు నిల్పుటకు ఆలోచించి, వారలు తమశక్తికొలదిని కొంతసహాయము చేయుచు సత్రము ఆంధ్ర ప్రాంతస్థాయిగా చందాలపూర్వకముగా జర్పగలదులకు పర మార్థదృష్టితో బయలుదేలుచున్నారు.

గాన

శ్రీ సీతారామచంద్ర భక్తాశ్రయలారా! మీ శక్తికొలదిని తగు సాహాయ్యముచేసి పరితపించినచో శ్రీ భద్రాచల రామచంద్రుని యాశ్రయమున వాడుకై శాశ్వతశ్రీని పొందు ప్రార్థించుచున్నాను.

1. పల్నాడు శ్రీకృష్ణశర్మగారు, 2. పల్నాడు శంకరాచార్యగారు, 3. రామమల విశ్వనాథగారు, 4. కుర్నపల్లి సోమయాజులగారు, 5. కోవూరు విశ్వనాథశాస్త్రిగారు, 6. పాన్నపల్లి శుబ్రహ్మణ్యగారు. సా॥ భద్రాచల నివాసులు.

వీరలు శ్రీపవిత్రమంటం వేంకటరమణ హరిదాసుగారి ఫోటోగల రశమిబుక్కులతో వచ్చుచున్నారు. అట్టి రశమిలను దానమిచ్చుదాతలు పొందగోరెదను. భక్తజనవిధేయుడు,

సూరివర్మ కామయ్య.

హిందూపురపు వైశ్యవిద్యార్థివనలిగ్నహము

హిందూపురమునందు వైవచేత్యునిగారగు మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ దొంఠి భీమయ్య శ్రేష్ఠిగారును, మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ కురుపడి లింగయ్య శ్రేష్ఠిగారును బీదలగు విద్యార్థులకు అనగా మొదటిసారినుండి యారవసరమువఱకు జరుపునట్టి వైశ్య విద్యార్థులకుమాత్రము భోజనమజ్జనాదిపౌకర్యములు చక్కగ లభించు రెండువత్సరములకు బూర్వ మివసతిగృహము స్థాపించి తమ మహాదార్యము నెఱిబుద్ధియుండెరి.

కాబట్టి యాధర్మకైంకర్యము నిరాఘాటముగ సాగుట కను, విద్యాభ్యాసమునకు పరిసిన సదుపాయములు లేమింజేసి తమ విద్యాభ్యాసమున కంతరాయము కలుగునను విచారముగల బీదవిద్యార్థులు విద్యావంతులగుటకును, లభించిన సదవకాశమును వ్యర్థముచేయక విద్యాభిలాషగల బీదవిద్యార్థులు దరఖాస్తులను బంపి కృతార్థులగుదురుగాక.

దాసా సు. లక్ష్మయ్యసెట్టి,
సంఘాభిమాని.

కైకలూరుతాలూకా ప్రాథమికవిద్యాసంఘము

వార్షికోత్సవము

కైకలూరుతాలూకా ప్రాథమిక విద్యాసంఘము ప్రధమ వార్షికోత్సవము కైకలూరు తాలూకాలోని ఆరుతెగపాడు సత్రమునందు శ్రీయంతి మాగంటి బాపిసీడు చౌదరి బి. యస్. సి. (కార్నల్) యం. యస్. సి. (కాళిఘోషియా) ఏ. జి. ఆర్. గారి యాధిపత్యమున 1930 సం॥ ఫిబ్రవరి 22 తేదీ శని వారమునాడు జరుపబడును.

గుడిపాటి వేంకటేశ్వరశర్మ,
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.

కేవరిన్

గ్రంథకర్త: శరణు రామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము, బోధకప్రసిద్ధమున ఒక పీఠనాతకము. అందరునుచదువ తగినది. సులభశైలిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్షిసారాయణ గారి అనువాదమును పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యాలయము,

7, తంబుకెట్టిపి, మదరాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లిమిటెడ్,

ఫౌండేషన్ 1923 నుండి.

38-3

హెడ్ ఆఫీసు,

మచిలీపట్టణము.

ప్రాంతీయ కాకినాడ

ఆంధ్రదేశమున ప్రచురమున, వ్యాపారసభకులమీ స్థాపించిన బ్యాంక్ యి-యే! ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు యీ దిగువ రేట్లకు శీఘ్ర నబడుచున్నవి:—

12 మాసములకు 100 కి సం॥ నకు రు 6

24 మాసములకు ,, రు 6 1/4

36 మాసములకు ,, రు 6 1/2

సీజన్ డిపాజిట్లు సరసమైన వడ్డీతో పుచ్చుకొనబడుచున్నవి. దరఖాస్తు చేసే యితరగణకు యి తెలుపబడును.

మీకు యందమగు వెంతుకలు

కావలయునన్న యీచూర్ణము నుపయోగింపుడు

మీ తలవెండుకలను ప్రతిదినము రైట్స్ కోల్ టూత్ పౌంపు చూర్ణముతో రుద్దుకొనినయెడల, చూచుటకు పరిశుభ్రముగను, అందముగ నుండి పూర్వపు యందమునకు మరెంత వన్నె పెట్టగలదు.

WRIGHT'S COAL TAR SHAMPOO POWDER

మీజీవితము గొప్పగను ఎరోగ్యముగ నుండుటనుగూర్చి మీరు గర్వపడవలదా?

తక్షణమే నరిములను బుద్ధిని శరీరమును పెంపుచేయిండు. శరీరద్వార ల్యమున, శక్తి క్షీణించుటవలన కల్గు అపాయములను రానియక కాపాడుటకు మా ఆయుర్వేద రత్న పండిత డాక్టర్ ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యగారి

అంత గొప్ప వైద్యశాస్త్రకేంద్రములో కొనియేదబడి నమ్మకముగ శాస్త్రీ ఆముగ తయారుచేయబడినదై నగములకు, మెదడుకు బలము నిచ్చుటలో యమోఘమైనది. సి. క. మ. శరీరమందుండి ప్రతిభాగమునను బలము నివ్వగల్గి తక్షణమే యెంతటి దీర్ఘ వ్యాధునైనను, బలహీనతలైనను కుదుర్చుటలో అసమానమైనది. త్వరలోనే బలమునిచ్చి నరములలోను రక్తనాళము లలోను పరిశుభ్రమైన మూలన రక్తమును ప్రవహింపజేయును.

సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము మహావందనాది తైలము
ఒక సీసా 60 మాత్రలు గలది రు 10. 12 బెప్పల సీసా 1 కి రు 5.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LTD.

Post Box No. 151, Madras,

Phone Nos:—
3034 & 2737.

Tel. Add: "KALPAM",
MADRAS.

Manager:— V. RAGHUPATHI, B. A., B.L.

నోట్

ప్రత్యేక మందులు

దీర్ఘ వ్యాసులకు ఔషధములు నిర్ణయించబడును. రోగికి ఒకమందు అనుకూలించి పక్షమున మరియొకమందు నిచ్చి వ్యాధిని పూర్తిగ నివారణచేసి పంపగలరు. ఇట్లు మందులు మార్పునపుడు ప్రత్యేకచార్జి యేమిచేయబడగా, స్వశుభముగగాని, పోట్టు ద్వారాగాని సలహా పొందుడు.

సలహాలను పొందుటకు సమయము.

(హెడ్ ఆఫీసు)

289, ఎన్.పె.సె.బి. డిల్లీంగు, చెనా బజారుగోడ్డు, సా. కా. 2 మొదలు 4 వరకు.

(సిటీ బ్రాంచ్)

2-4 మాంటురోడ్డు బసాటా హోటల్ కు ఎదురుగా సాయంకాలము 4 మొదలు 7 వరకు.

(బౌడధశాల)

"సీతాలిన్" నెం 16 నెంట్ బార్జి కెటీడ్రల్ రోడ్డు, తేనాంపేట, డిల్ 8 గం॥ మొదలు 11 వరకు.

ఆశ్చర్యములేదు!

163 యధార్థమైన బహుమతులు!!!

గొప్ప ఖాళి, యెక్కువ సువాసన గలిగి, శాస్త్రరీతా తయారుచేయబడిన మా "మోహావిలాస్" తం నూనె 6 సీసాల రు. 6/- లకు ఒకే రాయము కొనువారికి, చిక్రింపబడిన 17 డి యోగమున వస్తువులు, 144 నిటిబొమ్మలు, సరిగా వినిచేయునట్ ఒక నిజమైన జేబు గడియారము 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ వినిచేయుంది, గొలుసుతో సహా ఉచితముగా నివ్వబడును.

ప్లాకెట్, పోస్టేజీ రు. 1-8-0.

క్రిందివానికి ఇంగ్లీషులో వ్రాయుడు.

THE AMERICAN COMMERCIAL CHEAP STORE (Dept. 8)

Post Box No. 561, Calcutta.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వీయవిలేఖరి)

శ్రీకృష్ణదేవరాయ జయంతి

ఆంధ్ర, కర్ణాటక, సంస్కృతి కవిపోషకుడు సాహితీ సమరాంగణ సార్యభౌమమన శ్రీకృష్ణదేవరాయల జయంత్యుత్సవమును పురమండలములో 12-2-80 తేదీన సాయంకాలము 6 గంటలకు జరుపబడెను. ఈ సభకు ముగింపు శ్రీ టి. భుజంగరావు పంతులుగారు వి. పి. బి. యల్. సబ్బయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

అడవి శంకరరావుగారు

సభాకార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు సమావేశకర్తలలో నొకరగు ముగింపు శ్రీ అడవి శంకరరావుగారు శ్రీకృష్ణదేవరాయజయంతి ఉత్సవమును శ్రీ వివాహమహారాజు ఉత్సవము వలెనే దేశమంతట సజ్జలు న్యాయమని నుడివిరి.

అధ్యక్షులవారి ప్రారంభోపన్యాసము

సరిగా 420 సంవత్సరముల క్రిందట ఆరొంజనే రాయలవారి పట్టాభిషేకపూర్వము జరుపబడినదియు, దక్షిణ హిందూదేశములో మహమ్మదీయుల దాడిని అరికట్టి హిందూధర్మమును కాపాడినది రాయలవారు అనియు నుడివిరి.

భావరాజు కృష్ణారావుగారు

ఆంధ్రచక్రవర్తులలో మేటియగు శ్రీకృష్ణరాయలవారి జయంతి ఉత్సవమును జరుపుట ఆంధ్రులదిగి యనియు తిమ్మరసుమంత్రి లేకున్న కృష్ణరాయలవారికి కూడ యంతగ పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించుటకు అవకాశ మందెడిది కాదనియు, బిరిస్సారాజుగారుని కృష్ణదేవరాయలు అవమాన పరచునన్నచో హిందూసామ్రాజ్యము నశించెడిది కాదనియు, అవమానకాలమందు తిమ్మరసుని గాజ్యమునండి లేవగొట్టుట ఆక్రమమనియు నుడివిరి. ఎన్నితప్పులున్నను కృష్ణరాయలు ఆంధ్రోజుడనియు చక్రవర్తులలో చక్రవర్తియనియు నుడివిరి. శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారి జయంతి ఉత్సవమును జరుపుటతో సంకృప్తిజెందక, గణపతిదేవుడు, రాజరాజసరేంద్రుడు మొదలగు ఆంధ్రవీరుల జయంగలనుకూడ జరుపుట ఆంధ్రుల విధియనిరి. శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారి సామ్రాజ్య వైభవమును తెలిసికొనవలెనన్న హంసిభిలుములను ఆంధ్రులెల్లరు చూడవలె ననిరి.

చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు

కవ్యాభిరుచుల దాడినండి దక్షిణహిందూస్థానమును కాపాడుటకు, హిందూవిజ్ఞానమును సంరక్షించుటకు దక్షిణదేశమున చెప్పదగిన హిందూరాజ్యము లేవియు లేకుండెననియు అట్టిపరిస్థితులలో అల్లాయుద్దీక్షాభిల్లి దక్షిణదేశయాత్ర వెడలెననియు, ఆవిరతిత పరిస్థితులవలన హిందూసామ్రాజ్య మొకదానిని నెలకొల్పవలెననెడి ఆశ ఆంధ్రులలోన, కర్ణాటకులలోను జరించినదనియు, ఆ కోరికయే విజయనగర సామ్రాజ్యముగా బయలుదేరినదనియు నుడివిరి. రెండువైపులను నడువగల రామలింగనాయుడు మొదలగు ఆంధ్రసేనాధిపతులు రాయలవారి కాలములో నుండెడివాడనియు, అట్టివైపులను, అట్టి సేనాధిపతిని ఆంధ్రులు సేద్యుచుచుట అవకాశము లేదనియు నుడివిరి. బిరిస్సారాజు కమారునకును, తిమ్మరసునకును కృష్ణదేవరాయలవా లేవియో అన్యాయము చేసినని తెల్పుటకు తగిన ఆధారములు లేవనిరి. వీరుగయొక్కయు, చక్రవర్తులయొక్కయు జయంతులను జరుపునపుడు ఆ జయంతులయొక్క ఆర్థమును తెలిసికొనవలెనని ధర్మసంరక్షణార్థమై, భారతవిజ్ఞానము కొరకై వారు పడినపట్లను తెలిసికొనవలెననిరి. ఆ కాలధర్మమేదయో, ప్రస్తుతకాలధర్మ మేదయో తెలిసికొని, కాలమును బట్టి ధర్మసంరక్షణముకై పాటపడివలెననిగా సభ్యులను కోరిరి.

శ్రీమతి పువ్వురెడ్డి కమలాదేవిగారు

బిరిస్సారాజుగారును కృష్ణదేవరాయలు వివాహమాడినట్లున, ఆమె ఆమెతండ్రిగారి ప్రోత్సాహముపై పండుకొనియున్న శ్రీకృష్ణదేవరాయలబొమ్మను కత్తితో పొడిచిన విధమున, కృష్ణదేవరాయలు తెలచానుండి యావిషయమును గమనించుచు, తెరనుత్రోసికొని పడకటింటిలో ప్రవేశింపకృష్ణదేవరాయలవారి మూర్తినిచూచి ఆమె తన మార్గత్వమునకు చిరిల్లుచు నేలపై కూతననియు, అంత కృష్ణదేవరాయలు ఆమెను తమి చి పుట్టినింటికి పంపివేయుటకు ఏర్పాటులను చేసెననియు, ఆమె పుట్టినింటికిపోక కంభముదగ్గరనున్న సరరాజమ్మ పురములో నాగిపోయి ప్రబాసేవ నొనర్చుచు కాలముగడి పెననియు నుడివిరి.

సాహిత్యసంజీవి.

(రిజిస్టర్డ్) 1 శేరు రూ 1

84 చెట్ల విడుదలు ఆవుగేయి కలిసిన లేవ్యాము. మేవాపాడలకు సనాయి, స్త్రీల కుసుమవ్యాధులకు ఆ హిస్సా. దీర్ఘ ఉడుకులకు, కుక్కనవ్వుము, చర్మవ్యాధులకు, స్త్రీల ఋతువ్యాధులకు గ్యారంటీ. 120
ఆ. మున్. రావు, ఆంధ్ర మెడికల్ స్టోరు, రామానాయుడుపేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా

కేరళ చందన సబ్బు

నేదత్తిర్చి, చల్లదనము నిచ్చును
హిందూదేశమునకు తగిన శ్రేష్ఠమైన సబ్బు

- నబుట్లు ప్యాకెట్లు:—
మద్రాసు, చెంగల్పుట్, ఉత్తర ఆర్కాడు, దక్షిణ ఆర్కాడు, చిత్తూరు.	—	ఆదంహాజీ మహమ్మద్ సేట్, నెం. 7, బందరు వీధి, జి. టి. మద్రాసు.
గుంటూరు, కృష్ణా	—	సంతా పెదసుబ్రహ్మణ్యం నన్ను, తెనాలి.
కడప	—	సుల్తాన్ ఖాన్ లోహనీ అండ్ సన్స్, కడప.
అనంతపురము	—	బి. సి. ఆదినారాయణచెట్టి అండ్ బ్రదర్స్ అనంతపురం.
బెల్లారి	—	హెచ్. రంగన్నగౌడ్ అండ్ బ్రదర్స్, బెల్లారి.
గంజాం	—	పి. జి. రావు అండ్ సన్స్, ఛత్రపూరు.
విశాఖపట్నం	—	అత్తిరామశర్మ, భరద్వాజ బిల్డింగ్స్ విశాఖపట్నం.

రాళ్లభండి సుబ్బారావుగారు

కృష్ణదేవరాయలవారి వైభవమును తెలిసికొనవలెనన్న హంసిభిలుములను చూడవలె ననిరి.

దామెర్ల వెంకట్రావుగారు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ధర్మమున ఆంధ్రులలో చీలిక కలిగినదనియు, కృష్ణరాయలు రాయలసీమవాడే గాని, ఆంధ్రుడుకాదనియు నడుపు రోజులు వచ్చుట అధర్మమనియు నుడివిరి. అనాటి లండనుపట్టణముకన్న, ఢిల్లీ పట్టణముకన్న విజయనగరము విక్సిలి సుందరముగా నుండియుండెడి దని చరిత్రకారులు వ్రాయుచున్నారని తెల్పిరి. కృష్ణదేవరాయలవారు భాషకేకాక, కళకుకూడ యెక్కువగా సేవచేసిననియు నుడివిరి. కృష్ణదేవరాయలవారి సామ్రాజ్య వైభవమును కొద్దిగనో, గొప్పగనో చూడవలెనన్న మైసూరు రాజ్యమును నవరాత్రులలో చూడవలెననిరి.

శ్రీ గిడ్డిగారు

టయినింగుకాలేజి ఉపాధ్యాయులలో నొకరగు శ్రీ గిడ్డిగారు కృష్ణదేవరాయలవారినిగూర్చి సంగ్రహముగా మాట్లాడిరి.

కె. సాంబశివరావుగారు

మ.రా.రా. చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారి ఉపన్యాసము తరువాత మా జిల్లా మునసబుగారగు కుమారస్వామి అయ్యగారి రెండవకుమారుడగు కె. సాంబశివరావుగారు ఒక 30 నిమిషములు అతిమనోహరముగ త్యాగరాజకీర్తనలను పద్యములను పాడిరి.

సభ ముగింపు

అధ్యక్షులవారి ఉపన్యాసముతో సభ రాత్రి 8 గంటలకు ముగిసెను.

పోలీసువారి మాడవిడి

రాజమహేంద్రవరము పోలీసువారు యామర్ల చాలా మాడావిడిగా నున్నారు. 26-1-80 తారీఖున, సంపూర్ణ స్వరాజ్యదిన ఉత్సవసందర్భమున పట్టు గోడలపై పెద్దపెద్ద కాగితములను అంటించిరి. ఈ కాగితములపై మాతృదేశ సందేశములను తెల్పు బీజాత్మకములను వ్రాసియుండిరి.

ఈ కాగితములను పోలీసువారు అతిజాగ్రత్తతో ఆత్మరములపోగుండ భద్రపరచుచున్నారు. ఏల యీ వాలుపోస్తరులను తీసికొనిపోవుచున్నారని కొందరుపెద్దమనుష్యుడుగ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టర్ గారి ఆజ్ఞపై తీసికొనిపోవుచున్నామని పోలీసువారు చెప్పిరి.

సూరంపూడి శ్రీహరిరావుగారిమీద కేసు

రైలుకేసు రైల్వే ఆఫీసు 108-వ శెక్షనుక్రింద

ఈ కేసులో నిన్న రాజమండ్రి సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట రైల్వే ఇన్ స్పెక్టరుగారగు, మద్రాయిపక్షమున మ-రా-రా-శ్రీ మధురీ శివరాయకృష్ణయ్య బి. పి. ప్రిడరుగారు ఆర్గ్యుమెంటులనుచెప్పిరి. జనసమ్మర్థము ఎక్కువగా నుండుట చేత మద్రాయి రైలునాశనని మద్రాయిపక్షపు వకీలువాదన. జ సమ్మర్థము ఎక్కువగా నన్నప్పుడు రైలునాశన తప్పుకాదని చాపుటకు పాట్నూ హైకోర్టుతీర్పు నొకదానినిచూపిరి. రైల్వే పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు గారు రైల్వేవారిపక్షమున వాదించుచు మద్రాయి వెంగాళీబాబుల గండరగోళమును ఆపుటకు రైలునాశనకారి జనసమ్మర్థమును తగ్గించుటకు కాదనియు, జనసమ్మర్థమున్నను అంత ఎక్కువగా లేదనియు నుడివిరి. ఈ కేసులో తీర్పు 19 2-80 తారీఖున చెప్పబడును.

సందేహనివారణ

(వేదుల సూర్యనారాయణశర్మగారు, కాకరవజ్జు)

ఈ నెల 8 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించిన కె. వెంకటాచలగుప్తగారి సందేహమును ఈ క్రిందివిధమున నివారించుచున్నాము.

మరించినయేనుగుమీదికికెడి సింహమును గుటిపెట్టినారాజయొక్క గాంభీర్యమును జూచి యాతనియెదుట కిరాత సమాహము నిలువలేక భయపడి తొలగిపోయిరి. అది యుక్తముగానే యున్నది. ఏనుగుపోయెడి దారిలోని సింహముయొక్క మెడయందలి అర్ధచంద్రాకారబాణమువలెనున్న గంటను ఎవ్వరు సమీపించగలరు? ఎవ్వరును సమీపించలేరనుట!

మఱియు ఏనుగు పోవుచున్న పీఠిలోని సింహము మెడయందలి గంటవంటి యారాజయొక్క అర్ధచంద్రాకారమువలె నున్న బాణము నెవ్వరు సమీపించగలరు? అనికూడ నన్వయించవచ్చును.

దంత చూర్ణము

డబ్బి 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాటుకుండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమ్మ తాంబూలంబో హిందూ-మదరాసు

నేషనల్ యిండియన్ లైపుయిన్స్
రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మా నేజిమెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలసీచాలా ముఖ్యమైనది. ఆకం
పెనీమీట అత్యుత్తములన్నిటిని యిచ్చును. మీరు ప్రీమియములు
మాత్రం కట్టుతుండవలెను. పాలసీ తీర్మానముకాగానే మీకు
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్సూరెన్స్
మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములులేవు తక్షణ
ము యిచ్చబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్నూ ఏజెంట్లుగావుండుటకు వ
లంకుబడిగల పెద్దమనుష్యులున్నూ అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి
వ్రాసుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్కాన్,
హెడ్డాఫీసు కలకత్తా పీఠ ఏజెంట్లు,
82-2 నార్తర్న్ సర్కార్లు, బెజవాడ.

చర్మరోధన

వివిధముల చర్మరోగములనుండి బాధపడనేల; చర్మ
రోధన వాడుడు. గజ్జి మొదల కి ఘోషకు అద్భుతముగా
పనిచేయును. క్రిమిలనుచంపి, రస కట్టింది, క్రాంతి చర్మమును
పెట్టి, పుండ్లను మాన్పును. తామర, కుక్కు, బూదకాలు, మేహ
పుండు, రాచపుండు (Carbuncle), వాకి కురుపు, సుఖసంబంధ
మైన పుండ్లు, కాళ్ళ పగుళ్లు, తెగుపులు, కాల్షియాములు మొద
లగువానికి వాడవచ్చును.

నెల 1 డబ్బీ	రూ 0 7 0	జల్లి పల్లి రామభీ
,, 3 డబ్బీలు	రూ 1 3 0	ద్రవ్య అండ్ బ్రదర్స్
,, 6 ,,	రూ 2 4 0	చింతలపూడికి ఏజెంట్లుగా
,, 1 డబ్బీ	రూ 4 0 0	నియమింపబడిరి.

వర్తకులకు స్పెషలు ధరలు వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు
నేకు.

వలయువారు—

మాచివండి వెంకటరమణ, చర్మరోధన నిలయం,
చింతలపూడి పోస్టు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

ఒక ఔషధ విశోదము

కలరా నివారిణి

హాజ్యోటిస్ అరికులేరియనుండి
తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న వాటిలో అమోఘమైన ఔషధి.
కలరాకు, అతిసారమునకు ప్రప్రథమ మోతాదే నుణిచ్చు
నున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుకూలమైన
ధరలు రూ. 0.15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికొలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్స్టిట్యూట్
పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి

శుక్లబందు

పెండ్ల దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గం
టాలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లబందును
కట్టుటలో చేరువాండి, స్త్రీపురుషులకు నిరతికముమైన
కఠింపులును దీనిని మించిన ఔషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0

చందనాదివటి నెట్టు 4-0-0

తగవ్యాధులకు దివ్యౌషధం. ఇచ్చాపథ్యముచాలును. అమోఘం

కత్త పురుషలేహ్యము శేరు డబ్బీ 3-0-0

వీర్యవృద్ధికి చేరువడిన ఔషధము.

17-8 త్రిపురసుందరి వైద్యశాల,
మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మోక్షగుండరామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 కాంశములు గల సంపూర్ణరామాయణము. పద్యములు
పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తొహరాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. సారిభక్తులకు
స్త్రీపురుషులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోబైండు. వెల రూ 2-8-0.

అష్టాదశపురాణసారము

పదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ నులభ్యమైన వచనములో కథలవలె ముద్రిత,
పామర, స్త్రీ, పురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినది. వెల భాగము 1-8
రూ 1-0-0 నాలుభాగములుగల సంపూర్ణగ్రంథము. క్యాలికోబైండు, వెల రూ 4-8-0
ఈదర వెంకయ్యపంతులు, ప్రొవైటరు: రామా అండు కో, ఏలూరు.

గ ర్భా శ య మ ం దు ం డు వ్యా ధు ల కు ది వ్యా ప క ము

‘వైబో - అశోక’

స్త్రీలకుండు వ్యాధుల పాలిటి వరప్రసాదని యనదగినది. మిక్కి
యనుభవము గల వైద్యులందరు దీని గర్భమందు రక్తము
ఒకేచోట చేరియుండుటచే కలుగు వ్యాధులు, ముట్టుకుట్టునొప్పి,
భద్రమువలన కలుగు చపలచిత్తము, అండాశయముందు కల్లు
వ్యాధులు మొదలైన స్త్రీవ్యాధుల కన్నిటికిని దివ్యౌషధము.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.,
15 College Square : Calcutta.

ప్రాక్ యుంచువారలు.
ఎన్. దేశాయి గౌన్డర్ అండు కో.,
41, బందరువీధి, మద్రాసు.

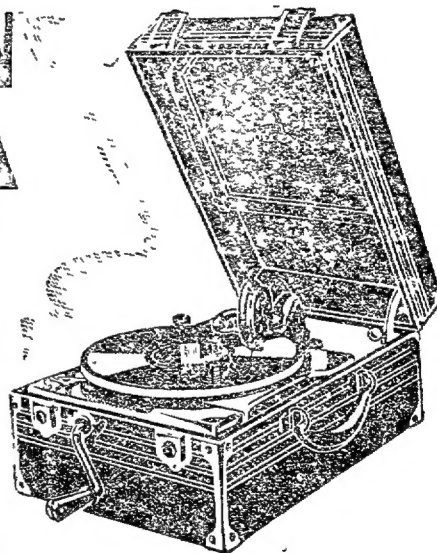
స్టాక్ యుంచువారలు.
నాదమ్ అండు కో.,
కొచ్చిన్.

SALON DECCA

పరిశీలించి చూచిన వాడొని
యొక్క దివ్యమైన ధ్వనివిష
యమై తెలియగలదు.

డెక్కా ఆడియోస్కోపిక్ రీ
ప్రొడక్షన్సులందు ధ్వనివిషయ
మై ముచ్చిపేరు గలదు. మీరు
దీనివిషయమై పరిశీలించియుంటే
రా? లేనియెడల, నొకపర్యాయము
అమ్మువారియొద్దకు వెళ్లి
పాడించి చూచుడు.

ధర రూ. 45 మొదలు, వైన

SEN & PANDIT
P. O. Box 402,
CALCUTTA.

మహాభారత విమర్శన

98-2

గ్రంథకర్త:—మొద్యాల వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు

పాండవులు భారతీయులుగాక త్రివిష్టపదేశీయు లనియు, కారవరాజ్యాధ్యులు కాదనియు, ద్రౌపది పంచభర్తృక
కాదనియు, ద్రౌపది వస్త్రాహరణగాధ యసత్వ మనియు శిక్వప్థుడు లోకోత్తరస్వక్తి యనియు ఇంక ననేక విషయములు
చేర్చి “మహాభారతవిమర్శన” అను శీర్షితో నీ విమర్శగ్రంథము వ్రాయబడినది. ఇందు భారతకాల భరతిఖండ పటము
ప్రత్యేకముగ అచ్చొత్తించి చేర్చబడినది. అందఱును చదువవలసినది. 260 పేజీల ఉద్గ్రంథము. వెల రూ 1-4-0లు మాత్రమే.
రెడ్డిబదర్లు, రాయవరము తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా (నెగ)కు కుతారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును
అనేకయోగ్యతాపత్రికలు పొందినది. వెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుసానం చందనతైలం ఔషధు 8-0-0 రెండును ఖర్చుతో 5-1-0
సుధాసారము, సవాయికి రాజౌషధము సీసా 4-0-0
గంధర్వసార్వసీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

మిక్కిలి చూడుకొని నావా - చూడండి - శివసాయి కస్తూరి - వాడొకడు, కుంకుమపురికి దూరమున ఉన్న ప్రాంతమున నివసించుచున్నాడు. 27 వయస్సులోనున్న ఆయనకు ముగ్ధులతో కలసి జీవించుచున్నాడు. ఆయనకు ముగ్ధులు, పిల్లలు, కుమార్తెలు, పిల్లలకు పిల్లలు, అనేకమంది ఉన్నారు. ఆయనకు ముగ్ధులు, పిల్లలు, కుమార్తెలు, పిల్లలకు పిల్లలు, అనేకమంది ఉన్నారు. ఆయనకు ముగ్ధులు, పిల్లలు, కుమార్తెలు, పిల్లలకు పిల్లలు, అనేకమంది ఉన్నారు.

800 మాత్రలు గల సీసా 1 కి రు. 0-4-0
12 సీసాలు రు. 2-3-0
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము
పి. సి. వ. అందు కంపెనీ, రేవుద నమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరు జిల్లా.

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

"BREAK PILLS"

ముసలివాండ్రను యౌవన వస్తులుగా జేయును
వలసిన బడిన పిల్లలను గట్టి పరచును. ఎక్కువ నేపు బలమును కలుగజేసి సంసార సౌఖ్యమును అవకాశ మిచ్చును, శరీరమునకు తేజస్సు కలుగ జేయును. ఎటువంటి శుభసంబంధమైన బాధ్యమైనను తేరజాలవు. 1 గంటలో పిటి కడుపుతో క్షిణికపరచి అనందమును కలుగజేసి పురుషులకు తనివె నొందించు తైరాగి చిటిక. రసవిషగంధకాదులు కలియలేదు. గొడ్రాండ్లకైనను సంతానమును.
20 మాత్రలు సీసా రు 2-0-0 60 మాత్రలు సీసా రు 5-0-0.
పెగలకు జర్మనీట్యూబులు 80 పెట్టి రు 2-9-0. పోస్టేజి వేరు.
1930-వ సం॥ రం ప్రెస్ క్వాలిఫైడ్ 8 ఆణాలు. అర్బు వెళ్ళి ఆశ్రమం, చిరాకోట్ పిటి, (గంజింజిల్లా.)

రామ మోహన ఫార్మసీ బెజవాడ

మోసపోకుడు ఈ ఫార్మసీలో ఔషధములను కొని వారు రామమోహన ఫార్మసీ పేరు నేజరుకు అనిమాత్రం వ్రాయవలె ఈ డాక్టరు పేరు వ్రాయవలెను. ఫార్మసీలో సమస్త ఆయుర్వేద ఔషధములు భస్మములు లేహములు చూర్ణములు మొదలగునన్నియు కమిటియ జమాన్యముక్రింద నుప్రసిద్ధి లభించిన తయారుచేయించబడి సిద్ధముగానున్నవి. కేటలాగు ఉచితము.
వ్రెసిడెంటు. సి. రాజగోపాలాచారి బి.వి. బియర్. కె. దశరథరామయ్య బి.వి. బియర్. బి. వెంకటప్పయ్య రిటైర్డ్ డిప్లొమెట్.

31-3-1930 తేదివరకు మాత్రమే
సంవత్సరాది బహుమానము
60 నవలలు రు 25 లు మాత్రమే రు 65-0-0 వెలగల
ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి అవ్యయనిధానము, ఆంధ్రపాఠశాలకు అనందసంధానము, ఆంధ్ర గ్రంథాలయములకు అమూల్యప్రదానము కొరెనవారికి ఖైదీ కమల లిప్తు పంపుదుము.
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, విరాపురము.

రక్త హారి

Deschiens' syrup

మొదలగు వాటికి.

పిర్రుమ ఉపయోగించుము
ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణము, 30,000 వైద్యులచేత ప్రశంసించబడుచున్నది. డెస్చియన్, హారి
ఇది ముగ్ధులకు, గర్భిణీలకు, ఎక్కువ రుచును.
To be had of Chemists C. T. HARI, 145, Broadway, Madras.

గట్టి చాయ గునాలు

పూర్వమునుండి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగరుమరుచాయ నూలురకమున్న నూతన పలుకకముల కలరు నూలున్న, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపబడును. కొంపిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయును.
132-2
యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,
గట్టిచాయనూలు జప్తులివ్యాపారం, వహాల్ పీసీ, మధుర.

మాన సోల్గా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
వల సులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుర మధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరచి, అవులింతల, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతీయము, పిక్కిలు, పూర్వములు, శరీరస్థి, అనులు మొదలగునవియుండు గలిగిడి నొప్పులను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు చేర్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఔషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ ముచుచేతను పరమసాంస్కరిక యని చేప్తున్నాము. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా: (98)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.
గనేరియా మిక్చర్
గ్వారంటీగా 3 రోజులలో గురుదును
(1) ఈమందు పెగ్గోగములను నివారించి మూత్రము నిడుచునప్పుడు గలుగు పోటు, నొప్పి చురుకును యింజక్షన్ అనాన విచ్చికారిలతోను నిమిత్తము లేకుండ తప్పక కుదుర్చును. సీసా 1-కి రు 8-0-0.
మూర్ఛార్థిష్టము
(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఛలైనను యెన్నిసంఖ్యరములనుండియున్న మూర్ఛలైనను గ్వారంటీగా కుదుర్చును. వెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0.
పొడలకు తైలము 131
(3) ఈ తైలము తైలపొడలనే గాక యితరవిధములైన పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కర్పాటి మొదలుగాగల అన్ని విధములైన వర్షవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలుస్థితికి సూక్ష్మము. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.
* గుంటూరు జిల్లాకు యేజెంట్లు:—
తాడికొండ మల్లికార్జునరావుగారు, గుంటూరు.
ఏజెంట్లు కావలెను. 131

గోల్డుబానిక్ పిల్లు.

శ్రీ శుక్రాయస్థం బలంపుంసాం! బలాయత్తంహి జీవనం.
అన నటుల జీవమునకు ప్రధానాధారమే శుక్రము. అట్టి శుక్రముచేసిన బలము తగ్గి, నపుంసకత్వము, స్వప్నస్థలనూడి, గర్భోగములకు నిలబడును. అట్టి గారల్ యీమాత్రలను నేవించిన అమృతక్షేత్ర కనపరచి అనందమును కలుగజేసి పురుషులకు తనివెనొందించును. యీమాత్రలను అనేకులు నేవించి అనేక యోగ్యతాశక్తిములను పొపగియున్నారు. నుణుకులే దన్న ప్రైకము వాపసు చేయబడును. 40 దినములకు సరిపోవు మాత్రలు రు. 5-0-0. వాడువిధము అపుంసకముతో అంప బనును.
రామకృష్ణ వైద్యశాల, శ్రీకాకళం, గంజాంజిల్లా.